

Uvodnik

Jurij Paljk

Glasba združuje!

Pogovor o glasbenem šolstvu na Goriškem, ki se je minuli ponedeljek končal v Hiši filma s predvajanjem filma o Glasbeni matici ob njeni stoletnici, je spet pokazal, kako prav ima tisti, ki je te dni javno postavil vprašanje: "In sedaj, ko so sredstva za našo narodno skupnost v Italiji s strani italijanske države zagotovljena, kaj se vam zdi, je vse v redu? So vse naše težave s tem rešene?" Jasno je, da je bilo vprašanje nalašč postavljeno izzivalno, a je nakazalo bistvo težav naše narodne skupnosti, ki danes išče nove poti in nove rešitve, predvsem pa skuša najti odgovore, kako naprej. O veselju nad dejstvom, da italijanska vlada letos naši narodni skupnosti ne bo odtrgala predvidenih 2,5 milijona evrov, poročamo drugje; vsi tisti, ki smo zaposleni v slovenskih ustanovah in od prihodkov od dela v le-teh tudi z našimi družinami živimo, pa vam lahko zagotovimo, da smo se ob novici oddahnili, zelo oddahnili in to le... za leto dni. Kdorkoli je živel in delal v takih razmerah, vam lahko pove, da je to izredno hudo, gotovo izjemno moteče pri vsakodnevnem delu. Ta tiho prisotni Damoklejev meč, ki visi nad vsemi zaposlenimi v ustanovah slovenske narodne manjšine v Italiji, je gotovo najbolj obremenjujoč predvsem za zaposlene same, šele nato za vse druge. In je bil (tudi) zato izjemno dobro obiskan popoldan v Hiši filma na Travniku v Gorici, kjer smo brez nepotrebnih samocenzur in še bolj nepotrebnega sprenevedanja jasno in glasno spregovorili o glasbenem šolstvu na Goriškem, o uspehih in težavah, o vse bolj potrebnem povezovalju, iskanju skupnih poti, predvsem pa o tem, kaj bi se lahko še bolj konkretno naredilo, da bi bilo glasbeno šolstvo boljše, predvsem pa smo iskreno iskali odgovore na vprašanje, kako bi na Goriškem lahko Glasbena matica in Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel še bolje sodelovala, kot sodelujeta sedaj. Ugotovljeno je bilo, da morata glasbeni šoli iskati nadaljnje rešitve za skupno sodelovanje, kot so prišli na dan tudi vsakodnevni problemi, ki so lastni obema glasbenima ustanovama, od nenehne in vedno znova prepotrebne nujne po potrjevanju slovensčine kot občevalnega jezika na glasbenih šolah do vprašanja, komu sta šoli namenjeni, ali najprej pripadnikom slovenske manjšine ali tudi drugim, če pa vemo, da se ne smemo zapirati ne pred sosedi ne pred brati iz matične države. Na pogovoru o sodelovanju glasbenih šol na Goriškem je prišlo na dan predvsem dejstvo, da moramo v narodni skupnosti v Italiji na vseh ravneh iskati skupne rešitve, ne da bi pri tem prizadeli drugega; zanimivo je bilo tudi dejstvo, da niti moderator niti noben udeleženec ni zavestno govoril o združevanju obeh šol v eno, ampak o povezovalju, iskanju boljših rešitev, o vzajemnosti, o istem prostoru in isti ciljni publiku itd. Stvarno stanje nas prehiteva, to je jasno, ko veš, da veliko naših glasbenih pedagogov uči na obeh šolah, med seboj plodno sodelujejo, da je med uporabniki in gojenci glasbenih šol niz stkanih vsakodnevnih odnosov, ki kar kličejo po bolj urejenem sodelovanju "na vrhu". Če bo goriški plodni pogovor o glasbenem šolstvu, v katerem so imeli besedo tudi starši otrok, obrodil dober sad tesnejšega sodelovanja in bolj smotrne porabe razpoložljivih denarnih sredstev, ki jih je že itak vedno premalo, bo pokazal čas. Že samo dejstvo, da smo o teh perečih vprašanjih, danes veliko bolj kot pred leti, sposobni javno in odkrito govoriti, je lepo, dobro, hvalevredno dejanje! Za prihodnost naših otrok in vse naše skupnosti namreč gre, ne nazadnje tudi zato, ker je glasba najbolj univerzalna duhovna govorica človeka, ki združuje in ne razdvaža!

Foto DP

SSO, SSK, SKGZ in slovenska vlada

Zadovoljstvo z državnim prispevkom za slovensko narodno skupnost v Italiji

Deželni predsednik SSO Drago Štoka izraža zadovoljstvo zaradi poteka sprejemanja finančnega zakona v italijanskem parlamentu, s katerim bo tudi določena višina finančnega prispevka za slovensko narodno skupnost v FJK. Razveseljiva novost je dejstvo, da je vlada vključila v osnutek finančnega zakona popravek, v katerem se dodaja postavka v višini 2,5 milijonov evrov, namenjenih za avtonomne dežele, iz katere naj bi se črpala sredstva, ki bi dopolnila že dodeljenih 2,8 milijonov evrov. Predsednik Štoka ocenjuje, da je to pomemben preobrat, in upa, da bo italijanski parlament potrdil popravek, s katerim bi finančna sredstva za Slovence ohranila lanski nivo, na svoj račun pa bi prišla tudi italijanska manjšina v Sloveniji. Pomembno delo je bilo opravljeno, odkar je prišla na dan namera hudega krčenja sredstev in zato je vredno pohvaliti prav vse, ki so na katerikoli način prispevali za tak razplet. Predvsem gre pri tem poudariti pomembno vlogo Republike Slovenije, ki je preko ministra Boštjana Žekša in veleposlanika Iztoka Mirošiča vztrajno opozarjala na dane zakonske in diplomatske obveze. Obenem je k pozitivnemu razpletu pripomoglo tudi posredovanje deželnega komisarja Alessandra Giacchettija in poslanca Isidora Gottarda, s katerim se je Štoka sestal pred kakšnim tednom ter ga opozoril na problem krčenja sredstev.

Slovenska skupnost izraža zadovoljstvo ob pozitivnih novicah, ki prihajajo iz italijanskega parlamenta glede državnega finančnega prispevka za slovensko narodno skupnost. Dejstvo, da je italijanska vlada sprejela popravek finančnega proračuna za leto 2011, ki že določeni vsoti 2,8 milijonov evrov dodaja dodatnih 2,5 milijonov evrov, pomeni ohranitev dosedanjega stanja. Slovenska skupnost je o tej nameri italijanske vlade zvedela že v ponedeljek zjutraj, ko je parlamentarni urad Južnotirolske ljudske stranke obvestil deželnega tajnika Damijana Terpina, da je pristojna komisija v poslanski zbornici prejšnjo soboto odobrila omenjeni popravek. Slovenska skupnost čuti dolžnost, da se za ta po-

membni uspeh zahvali vsem, ki so si prizadevali, da ne bi prišlo do znižanja finančnih sredstev, kar bi pomenilo hudo krizo za narodno skupnost. Pri tem se zahvaljuje poslanski skupini SVP, ki je aktivno posredovala v teh ključnih dneh. Slovenska skupnost izreka iskreno zahvalo slovenskemu veleposlaniku Iztoku Mirošiču, ki verjetno nosi največjo zaslugo, da je bil dosežen tako pomemben oz. življenjski rezultat, ki omogoča Slovincem v Italiji, da pozitivno gledamo na bližnjo prihodnost. Tak rezultat v obdobju hude politične krize kaže nedvomno, da ima Republika Slovenija v Rimu osebo s pravim poznavanjem razmer, ki zna učinkovito posredovati ter ukrepati v prid slovenskim interesom in koristi.

Slovenski premier Borut Pahor je imel konec minulega tedna ob robu vrha zveze Nato v Lizboni več dvostranskih pogovorov, plod katerih je med drugim dogovor o financiranju slovenske manjšine v Italiji. Premier je povedal, da je priložnostnih srečanj, na katerih se v zelo kratkem času dogovori marsikaj, na takih vrhovih zelo veliko. Ob tem je izrazil zadovoljstvo, da "bo italijanski proračun v celoti upošteval finančne potrebe slovenske manjšine v Italiji", in to ob njegovem zagotovitvi, da tudi nedavno sprejeti rebalans slovenskega proračuna ne bo finančno prizadel italijanske narodne skupnosti v Sloveniji. "Dogovor je dosežen", je poudaril, a previdno dodal, da ga morata na italijanski strani potrditi še poslanska zbornica in potem senat, šele nato bo mogoče vedeti, da je problem res rešen. O problematiki manjšine je govoril tudi zunanji minister Samuel Žbogar z italijanskim kolegom Francem Frattinijem. Kot je pojasnil vodja slovenske diplomacije, sta govorila tudi o vzpostavljanju koordinacijskega odbora za manjšino pri italijanski vladi. Ministra sta po Žbogarjevih besedah govorila tudi o srečanju koordinacijskega odbora ministrov vseh vlad, predvidenega za 15. december v Rimu, na katerem bosta strani pogledali, kaj se je zgodilo od zadnjega srečanja.

/str. 14

Sveti oče Benedikt XVI. je ob koncu splošne avdiencije v sredo, 10. novembra, počastil milostni kip Marije s Svetih Višarj, ki so ga ob sklepu praznovanja 650-letnice začetka Marijine božje poti na Svetih Višarjah, kamor radi romajo tako verniki iz Furlanije, avstrijske Koroške in Slovenije, pripeljali k avdienci v dvorano Pavla VI. Ob tem je pri pozdravih v italijanskem jeziku povedal: "Spodbujam vas, da ohranjate živo vero in mir, ki sta bila vedno temelja furlanske zgodovine". Za srečanje s papežem pri splošni avdienci je namreč poskrbel predsednik rimske ustanove Fogolar Furlan, ki letos praznuje 60. obletnico ustanovitve, v italijanskem glavnem mestu pa združuje tja priseljene Furlane in ohranja njihove kulturne vezi. Preden so kip Višarske Marije prinesli k avdienci, so ga verni Furlani in drugi Marijini častilci počastili v eni od bližnjih rimskih cerkev, v kateri je maševal videmski nadškof Andrea Bruno Mazzacato.

Novogoriški župan Matej Arčon nas je v torek zjutraj prijetno presenetil, saj je prišel na kavo z nami v bar Pace na Travniku, ki je nasproti našega uredništva. V prijetnem pogovoru se je zadržal z nami in drugimi obiskovalci kavarne, ki jo upravlja gospa Sonia in Aleksandra. Šlo je seveda za vljudnostno srečanje z našim uredništvom, predvsem pa za lepo gesto novega župana sosednjega mesta, ki se pomembnosti slovenske prisotnosti v Gorici še kako zaveda.

Programi RTV Slovenija

Prisotni naj bodo tudi dogodki iz zamejstva

V torek, 16. novembra 2010, se je vodstvo RTV Slovenije v Celovcu in Trstu srečalo s predstavniki slovenske manjšine. Namen obiska je bil vzpostaviti boljši stik slovenskih manjšin v sosednjih državah z matično državo in jih opozoriti na možnosti, ki jih imajo ob prehodu na digitalno oddajanje programov. Na pogovorih so opozorili in razložili, da bo sprejemanje slovenskih programov možno le prek ustreznega televizijskega sprejemnika oz. pretvornika s standardom kodiranja slike MPEG4, ki je primeren tudi za sprejemanje italijanske digitalne televizije, saj so se v Italiji odločili za standard MPEG2. "Mi imamo v Avstriji in Italiji težavo, ker imamo drugačen tehnološki standard, in želeli smo

posebej na to opozoriti, da se lahko naši rojaki temu prilagodijo", je pojasnil direktor Filli. "S prehodom na digitalno oddajanje televizijskih programov, ki bo v Sloveniji steklo 1. decembra, v sosednji Furlaniji in Julijski Krajini pa nekaj dni kasneje, bo RTV Slovenija digitalni signal oddajala z vseh oddajniških točk, tako da bo ta signal povsod prisoten, morda celo malo širše, kot je bil analogni". Poleg direktorja RTV SLO Marka Fillija sta se pogovora v Celovcu udeležila tudi direktor Radia Slovenija Miha Lamprecht in v. d. direktorja Televizije Slovenije Janez Lombergar, v Trstu pa so bili prisotni še predstavniki Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu. Vsi prisotni so se strinjali, da morajo aktualni in predvsem kulturni dogodki iz celotnega zamejskega

prostora dobiti enakovredno mesto in več prostora v vseh programih RTV SLO. Vodstvo RTV SLO je predstavilo nove načrte sodelovanja z zamejstvom. Po besedah predsednika komisije za programske vsebine RTVS, namenjene Slovincem v sosednjih državah, Janka Malleja, bo začela RTV SLO izobraževati slovenske novinarje vseh slovenskih narodnostnih skupnosti v sosednjih državah. Z novim letom bodo Slovenci v sosednjih državah dobili na multimedijem centru RTV SLO svojo rubriko. Pogovori so tekli tudi o posebni dekodirni SAT kartici, ki se uporablja za odklepanje kodiranih programov RTV Slovenija, ki se oddajajo prek satelita. SAT kartica omogoča gledanje tistih televizijskih programov, ki jih Radio-televizija Slovenija oddaja prek satelita in so kodirani. Vse informacije o tem, kako priti do kartice, lahko preberete na straneh službe za obračun RTV-prispevke ali na telefonski številki: +386 (01) 475 46 46 ali na spletni strani <http://www.rtvsl.si/strani/vprasanja-in-odgovori/101>.

Zadovoljstvo deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca

Končno dvojezični računi in poštne položnice za plačevanje smeti!

Potrebnih je bilo skoraj deset let od izglasovanja zaščitnega zakona in številne intervencije v občinskem svetu in prizadetih občanov, da je podjetje Equitalia vendar izdalo dosledno dvojezične račune in poštne položnice za plačevanja davka za smeti. Nek-

dANJI devinsko-nabrežinski občinski svetnik in za njim Edvin Forčič sta večkrat posegla v občinski skupščini in s svetniškimi vprašanji. Ničkoliko je bilo tudi protestnih pisem in obiskov pri samem podjetju Equitalia, ki mu številne, tudi dvojezične uprave že vr-

sto let zaupajo upravljanje izterjevanja občinskih davkov. Doslej je podjetje vztrajalo na izključno italijanskih dokumentih in se z vsemi sredstvi otepalo spoštovanja osnovne pravice pripadnikov slovenske manjšine. "Sedaj, ko vsi devinsko-nabrežinski občani prejmejo na dom popolnoma dvojezične davčne dokumente, naj gre hvaležna misel na sorojake, kot so Lucijan Kocman iz Štivanja, Živka Marc iz Sesljana in številni drugi, ki so sledili njihovem zgledu in trmasto vztrajali pri zahtevanju neodtujljive narodne pravice tudi za ceno pravdanja!" je poudaril deželni svetnik SSK Igor Gabrovca. Zadovoljstvo za doseženi rezultat greni le občutek, da je bilo potrebno za ta dosežek vlagati preveliko časa in prizadevanj. Marsikateri občan slovenske narodnosti je moral med tem iz lastnega žepa odšteti nepotrebne stroške za pravdanje, pa čeprav je bila na mizi le preprosta zahteva po spoštovanju tega, kar predvidevajo mednarodni sporazumi, državni zakoni, sami občinski statuti in, naj dodamo, zdrava pamet. Zanimivo bi bilo vedeti, ali bo ta pozitivna praksa odslej obveljala na celotnem dvojezičnem območju, na Tržaškem, Goriškem in videmski pokrajini.

Na dnu...

Zgodba v nadaljevanjih

Razpletanje italijanske politične krize

Naj nam bodo bralci pri-zanesljivi, da se že tretjič zaporedoma ukvarjamo s svojevrsnim potekom politične krize v Italiji, ki je obenem odsev tudi družbenega in splošno moralnega stanja duha v državi. Kakor se namreč zavlačuje reševanje perečih gospodarskih in drugih problemov, tako se podobno dogaja tudi z globoko politično krizo, v katero je zašel italijanski strankarsko-politični sistem. Za primerjavo vzemimo Anglijo oz. Veliko Britanijo, kjer se vladne krize rešijo v točno določenih časovnih rokih in po ustaljenih postopkih, tako da povprečno v mesecu dni od nastopa krize razpustijo parlament in izpeljejo nove volitve, sestavijo in umestijo novo vlado. V Italiji pa se že nekaj mesecev razpravlja o nujnosti temeljite vladne preureditve in novem volilnem zakonu in vsaj začasni prehodni vladi. Kljub temu da je bila sedanja vlada v zadnjih tednih preglašovana pri obravnavi pomembnih vprašanj v pristojnih parlamentarnih komisijah, se obnaša, kot da se ni nič zgodilo, in noče priznati, da tako ni mogoče naprej. Vladni politiki se sklicujejo na to, da so jim volivci v veliki večini zaupali mandat za petletno vladanje in izvedbo predlaganega programa reform, zato naj bi vsakršno odstopanje od tega pomenilo izneverjenje zaupanju volivcev. Pri tem pa omenjeni politiki pozabljajo, da je precejšen del volivcev zaradi nereševanja napovedanih reform izgubil zaupanje v vlado in svoje izvoljene predstavnike v parlamentu. To se vedno očitneje kaže po pridružitvi 34 poslancev in 10 senatorjev k novoustanovljeni politični skupini Prihodnost in svoboda in osamosvojitvi od vladne stranke Ljudstva svobode. Kot že povedano, se je v več primerih pokazalo, da sedanja Berlusconijska vlada nima več zagotovlje-

ne večine zlasti v poslanski zbornici. Povsem gluha je na pozive vedno bolj številnih političnih strank, naj odstopi in s tem brez nepotrebne izgubljanja časa omogoči izhod iz nastale krize. To je postalo neizogibno zlasti po izstopu štirih predstavnikov Prihodnosti in svobode s svojega položaja (gre za dva ministra in dva podtajnika). Ob tem je skupina poslancev Demokratske stranke in Italije vrednot vložila zahtevo po glasovanju politične zaupnice vladi. Predsednik vlade Berlusconi pa o kakem svojem prostovoljnem odstopu noče slišati. Zatrjuje namreč, da bo zahteval zaupnico v senatu, v katerem računa, da ima še zaupanje večine senatorjev. V primeru, da bi poslan-

slancev in senatorjev ali razpusti parlament in razpiše nove volitve. Predsednik Napolitano, ki pozorno spremlja politično dogajanje, se je minul teden sestal s predsednikom poslanske zbornice in senata, Finijem in Schifanijem. Na tem srečanju sta se dogovorila s predsednikom republike Napolitanom, da bodo v parlamentu opravili razpravo o proračunu za leto 2011 in paketu varčevalnih ukrepov do 10. decembra. Senat in poslanska zbornica bosta 13. decembra začela razpravo o zaupnici oz. nezaupnici, ki sta jo vložili opozicijski sili Demokratska stranka in Italija vrednot. Naslednji dan, to se pravi 14. decembra, pa bodo v obeh domovih parlamenta glasovali o zaupnici oz. nezaupnici vladi.

Po svoje je zanimivo, da bo prav 14. decembra ustavno sodišče predvidoma objavilo svojo razsodbo o ustavnosti zakona, ki premierju jamči nekakšno začasno imuniteto pred sodnim pregonom. Medtem mediji poročajo, da je premier Berlusconi začel medijsko ofenzivo za pridobitev naklonjenosti omahujočih poslancev in senatorjev glede zadržanja pri glasovanju o zaupnici in nezaupnici vladi. Kaže, da je bila tarča posrednih pritiskov tudi

Mara Carfagna

ministra za enake možnosti Mara Carfagna, in sicer od veljakov Ljudstva svobode v Kampaniji, od koder izhaja omenjena ministrica. Očitali so ji, da namerava pristopiti k Finijevemu gibanju Prihodnost in svoboda. To je močno vznemirilo premierja Berlusconijskega, ki je zaradi dolgega telefonskega razgovora z njo z občutno zamudo prišel na zasedanje zveze Nato 19. novembra v Lizboni. Po zadnjih vseh naj bi ministrica Carfagna zapustila vlado in stranko Ljudstva svobode po glasovanju o zaupnici vladi 14. decembra.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Za trdnejšo levo sredino

Kot je na dlani, da je Finijeva politična pobuda več kot dragocena, tako je vendar jasno, da je za našo narodno skupnost temeljnega pomena levo sredino, in to kljub težavam, v katerih se nahaja. V nazorih in programih leve sredine je namreč več tistih nagibov, ki se že v osnovi zavzemajo za uresničitev bistvenih vrednot: za krepitve sožitja med različnimi narodnostmi, za večjo odprtost navzven - tu imamo še posebno v mislih matično državo Slovenijo - ter za večjo skrb za socialno državo, ki je v sedanjih hudih časih še bolj potisnjena ob rob ali celo ogrožena. Več kot razumljivo je, da so za našo narodno skupnost navedene in podobne vrednote temeljnega pomena, saj so od njih odvisni pogoji za naš bolj ali manj ugodni prihodnji razvoj. In zato ni mogoče mimo takšnih in drugačnih zadreg levosredinskega prostora, kjer imamo še posebej v mislih Demokratsko stranko, na tem bregu nesporno prvo politično silo, ki želi biti protiutež desne politične sredine. Potem ko je Fini s svojim programom desno politično sredino dobera razrahljal in razmajal ter otipljivo nakazal dokaj drugačne cilje od tistih, proti katerim stremita Berlusconi in Bossi, je bilo pričakovati, da bo ta dogodek pomenil prelomno priložnost za levo sredino oziroma njeno najmočnejšo politično silo. To pa se več kot toliko ni zgodilo, saj so ponovno prišle na dan nekatere slabosti, na katere Demokratska stranka ne bi smela več pristajati, če zares hoče biti verodostojna alternativa. Od zu-

naj gledano, so namreč njene težave videti predvsem subjektivne in bi kot takšne morale biti odpravljive. Zdi se neverjetno in slej ko prej na robu neodgovornosti, da različni pogledi znotraj stranke zavzemajo tako zasidrano mesto, ali jasneje rečeno: prav vodilne osebnosti stranke so si vsaksebi, kar se potem prenaša navzdol do deželnih, pokrajinskih in celo občinskih ravni. Tako imenovana akcijska enotnost, ki strne sile okrog izbrane osebnosti, je očitno v veliki meri oslABLJENA in samo čuditi se je mogoče, da je to tako. Mirno lahko rečemo, da je naša narodna skupnost v tem smislu dosti bolj organizirana, čeprav se nenehno oglašajo opomini, da naša organiziranost ne velja nič in bi morali urediti stvari povsem na novo. Če pa se vrnemo na Demokratsko stranko in ne nazadnje tudi druge sile leve sredine, velja pozvati k smotrnejšemu načinu delovanja in nastopanja, kar bi povečalo učinkovitost tovrstne politike ter zaupanje vanjo. Če ostane vse po starem, še vrline, med katerimi velja omeniti primarne volitve, postanejo dvorezne. Dovolj se je spomniti primarne izbire v Milanu ali napovedi, da bo Demokratska stranka v Bologni izbirala vsaj med šestimi imeni, da ne govorimo o izbiri kandidatov za Goriško pokrajino. Mnogi izvedenci trdijo, da primarne volitve na ta način ustvarjajo vtis drobitve ali celo razdora, medtem ko je prenujna boljša smer celotne levice obsojena na nerazumljivo in mučno čakanje.

Janez Povše

POGOVOR Nadja Rojac

„... obraz tvoj, mati, bom odkrival pravi“

Ko je mentorica Študijskega krožka Beseda slovenske Istre Nadja Rojac izročila koprski knjižnici Srečka Vilharja nekaj izvodov zadnje številke zbornika Brazde s trmuna, je vodja domoznanskega oddelka Peter Štoka predlagal, da bi ob petnajstletnici Krožka priredili v prostorih knjižnice antološko razstavo o njegovem delovanju. Nastala je tako postavitev, ki so jo odprli v petek, 12. novembra. Razstava, ki jo sestavlja 10 panojev in 6 vitrin, v katerih so zbrani dosedanja zborniki Krožka, kronološko prikazuje bogato obdobje, v katerem so se leto za leto vrstile publikacije z naslovom Brazde s trmuna in kulturni večeri, ki so občinstvu ostali v spominu zlasti zato, ker je na njih prišla do izraza prava duša slovenske Istre.

Ustanoviteljica Krožka je sociologinja Leda Dobrinja, ki je obenem postala ena glavnih akterjev nove istrske prebuje. Leda Dobrinja je doma iz Loparja; tam je v svoji Hiši od Čiuda odprla Mali center istrske kulture. V tem okolju so se odvijali razstave, srečanja, umetniški večeri, predstavitve kulture slovenske Istre. Vrata so bila odprta vsem, Istranom vseh nazorov in vseh stopenj izobrazbe. Njeno vodilo je temeljilo na prepričanju, da človek na družbenem področju obstaja toliko, kolikor obstaja njegova kultura. Središče je v kratkem postalo zelo prepoznavno in postal temeljni kamen, na katerem je sociologinja ustanovila Študijski krožek Beseda Slovenske Istre in ga uspešno vodila pet let, štafetno palico pa je nato prepuščala nekdanji urednici na tržaškem Radiu Trst A Nadiji Rojac. In kaj je trmun?

“Trmun je tista zaraščena, nepreoparana njiva, ki kliče po prenovi, po rojstvu, po dajanju. Tako člani in zunanji člani krožka čistimo, trgamo iz pozabe dogodke, navade, praznovanja, vesele, srečne in tudi nesrečne dogodke, s katerimi so živeli naši predniki. Vestno jih zapisujemo, da ostanejo v zavesti: kot semena čakajo, da vzklijejo v primernem času in obrodijo v človeku”, nam je povedala Nadja Rojac.

Kakšno podobo ima danes ta njiva?

Trmun še vedno rojeva svoje sade: njegovi obdelovalci pa smo

po mojem mnenju le člani Študijskega krožka Beseda slovenske Istre. Vestno in trdno delamo, da bo naša zemlja obrodila vedno nova spoznanja v zvezi s preteklostjo Slovenske Istre. Žal pa smo v tem našem poslanstvu in prizadevanju sami. Dandanes se po Sloveniji in tudi v širšem evropskem okolju kulturna tradicija umika ne-narodnemu čutu. To nagnjenje je še bolj izrazito v Istri, kjer načrtno ovirajo razvoj narodnega preporoda. Prav zato sem z velikim veseljem sprejela ponudbo osrednje knjižnice Srečka Vilharja v Kopru, da ob jubileju Krožka pripravimo antološko razstavo našega dela. Lepo se mi je zdelo predvsem to, da se v osrčju Kopra ponudi nekaj čisto slovenskega.

Poudarili ste pomanjkanje narodnega čuta tudi v slovenski Istri. Kam težijo javne in študijske institucije, ki so prisotne na obali?

Težijo stran. Večkulturnost se večkrat spreobrne celo v iskanje nekega golega tujega kulturnega izročila. Pokojni Alojz Kocijančič, ki ga imamo za duhovnega pokrovitelja našega Krožka in slovenske istrske kulture nasploh, ni dovolj ovrednoten, češ saj je napisal eno samo skromno pesniško zbirko. Za istrsko dediščino pa pomeni veliko več kot 'eno samo pesniško zbirko'.

Njegovi verzi so med drugim tudi moto delovanja vašega Krožka.

'Ljudi opeval bom, vode in skale /z ljubeznijo do tebe, do resnice, /da se ti ranjeno srce pozdravi, /obraz tvoj, mati, bom odkrival pravi'. Te njegove besede so med drugim prisotne tudi na prvem panoju razstave. Trudimo se, da bi nadaljevali po poti, ki nam jo je nakazal s svojim delom: jasno, kolikor nam je mogoče, saj čutimo, da do nas ni pravišnjega posluha.

Zakaj je po vašem mnenju ta nacionalni vidik v slovenski Istri tako zanemarljiv?

Ker so zunanji vplivi zelo močni. Od kod pa izvirajo? Morda iz Italije, Hrvaške...

Silnice prihajajo z več strani: kar pa je drugod v Sloveniji manj opaziti, je v relativno majhnem okolju, kakršna je Slovenska Istra,

bolj občutiti. Pred nedavnim so mi ponudili knjigo z naslovom Kopersko stoletje, ki jo je založila ravno knjižnica: med kopico informacij o beneški oz. italijanski preteklosti je naš Alojz Kocijančič omenjen v pičlem številu vrstic, podobno kot Srečko Vilhar. Upam, da bom nekega dne imela v rokah knjigo, v kate-

Slovence v Kopru kot Narodni dom. Ploščo so pred leti prenesli v notranjost stavbe, v sejno dvorano, kjer smo še do pred kratkim - po ustnih virih - na tleh med barvami slovenske zastave brali napis Hranilnica in posojilnica. Če me spomin ne vara, je bilo napisano celo Slovenska hranilnica in posojilnica. Nedopustno je, da se o tem nič ne ve. In še vedno ostaja neraziskano marsikaj, kar je v Istri bilo slovenskega.

Kako lahko po vašem mnenju težnja po večkulturnosti sobiva z negovanjem kulturne dediščine?

Lahko nedvomno sobivata brez nikakršnega problema. Vsak bi po mojem mnenju moral najprej

na prelomu iz 19. v 20. stoletje pa je bila izredno bogata, žal pa - zaradi izbruha prve svetovne vojne in kasnejšega fašizma - prekratka, da bi lahko docela izoblikovala celostno obličje Istrana. Ovrednotenju izročila slovenske Istre ni bil naklonjen niti jugoslovanski režim. Takrat so na primer učitelji celo kaznovali učence, če so se ti upali spregovoriti v narečju. Šele v ta kontekst lahko vstavimo izseljevanje domačinov. Po osamosvojitvi Slovenije se je začelo ponovno obdobje narodne prebuje in vse je kazalo, da bo Istra s svojimi kulturnimi specifikami spet zaživela: a tudi ta preporod je trajal premalo časa... Naš Krožek je bil celo priča potvarjanju nje-

nica z medico- žganjem stojijo "lujtre" (lestve). Je mojster svojih rok in besed. Pina Pištan je iz Dragunje. Je redna članica in neurtudna zapisovalka zgodb, navad in pesnica. Danila Tuljak Bandi je redna članica. Doma je iz Koštobone in poročena v Dolino. Je pesnica, piše v narečju in knjižni slovenščini. Izdala je že samostojno pesniško zbirko. Opisuje tudi dogodke in hude čase iz življenja. Je tudi prava umetnica: iz mase izdeluje slike in like šavrink. Viktorija Pucer Štromar - naša zunanja sodelavka - je doma iz Puč. Je upokojena učiteljica in mojstrica pripovedovanja dogodkov v svojem narečju. Ljubi lepoto in skrbi za kostume v gledališki skupini Domovina Osp. Marija Šavron Jerman je redna članica in je doma iz Sirčev pri Gradinu. Je tudi vzgojiteljica v vrtcu in prostovoljka. Je strastna raziskovalka in zapisovalka domačih navad in zgodb. Ivan Novak je redni član. Doma je iz Ospa in piše pesmi. Izdal je že štiri samostojne publikacije, sodeluje pri Likusu Maribor in je predsednik Likusa za Slov. Istro. Piše v narečju in knjižni slovenščini ter prevaja iz španščine. Matilda Stepančič Novak je zunanja sodelavka in žena Ivana Novaka. Vedno in povsod je prisotna s svojim delom, nas razvaja, prevaža, postreže in včasih tudi okara. Iz Podgorja je doma Marija Andrejašič Koren. Rada ima naravo, ki jo občuduje in tudi opisuje. V Brazdah predstavlja

Podgorje in lepoto in navadah. Piše tudi pesmi in sodeluje tako v Likusu Maribor kot tudi v Likusu za Slov. Istro. Iz suhih prešanih rož ustvarja vizitke in slike. **Vaše mentorstvo traja že deset let. Kakšni so bili najlepši trenutki, ki ste jih v tej vlogi doživeli?** Več jih je bilo. Najlepše je takrat, ko predstavljamo naše glasilo in nam ljudje iskreno čestitajo. To je za nas največje darilo. **Kako se bo v prihodnje razvila dejavnost društva?** Petnajst let je nedvomno pomembna prelomnica. V delu je že petnajsta številka naših Brazd, ki bo cvetnik vseh prejšnjih publikacij. Andragoški center Slovenije nam bo še naprej stal ob strani kot doslej. V njem imamo veliko moralno oporo, odnosi s dr. Nevenko Bogataj so tudi izredno dobri, ker cenijo naše delo. Ker nas Andragoški center prišteva med zaslužne Krožke (za hvalevredno jemljejo zlasti dejstvo, da vsako leto objavljamo naš zbornik), lahko računamo tudi na podporo Ministrstva za šolo in šport.

Igor Gregori

Marija Andrejašič Koren, Nadja Rojac, dr. Nevenka Bogataj, Marija Šavron Jerman, Ivan Novak, Danila Tuljak Bandi

ri bo fotografija Narodnega doma, ki je bil svojčas prisoten v Kopru, fotografija glagoljškega samostana, fotografija koprškega učiteljskega, skratka knjigo, v kateri je pošteno predstavljen slovenski Koper. Dejstvo je v tem, da je še vse neraziskano.

Kakšna je bila usoda na primer koprškega Narodnega doma?

Hiša na Martinčevem trgu, kjer je danes sedež Zavoda za razsvetljeno zavarovanje Koper, se je nekoč imenovala Marsičeva hiša. Na pročelje te hiše so po drugi svetovni vojni vžidali ploščo, na kateri je napisano: 'Ta hiša je bila od 1906 do 1923 last hranilnice in posojilnice. V njej je bila tudi čitalnica in Ciril-Metodova šola. V najhujših časih zatiranja in potujčevanja je bilo pod to streho žarišče slovenskega gospodarskega in kulturnega življenja v Istri: tu je gorela iskra, ki je 15. maja 1921 vžgala zgodovinski upor v Marežigah. Zadušili so ga v krvi, a oznanil je boj, ki nas je pripeljal do širokega svobodnega obzorja'. Ta napis jasno pove, da je bila ta hiša v strogem središču Kopra, obdana z lepo urejenim vrtom, za

raziskovati lastno kulturno izročilo, to, kar je nekoč bilo, svoje korenine: šele, ko človek trdno stoji na svojih nogah, se lahko poda v svet. Večkulturnost je bogastvo, ki ga lahko sprejmeš, če dobro poznaš sebe.

Pomanjkanje posluha za lastno kulturno dediščino je morda odvisno od morebitnih sprememb v družbenem tkivu slovenske Istre: mislim na izseljevanje avtohtonih ljudi in nastanitev novih prebivalcev, tudi Slovencev.

Tovrstne družbene spremembe so se nedvomno zgodile, to pa ni dovolj, da si razlagamo tolikšen razkorak med domom in svetom. Istra je posebna dežela: nadvladala Beneške republike je bila v Istri hujša od avstrijske v osrednji Sloveniji. Benetke so dejansko opustošile regijo: republika se je okoristila z istrskim premogom, lesom, kamnom, oljem in vinom, avtohtone prebivalce pa so puščali v zapostavljenem položaju in jim odrekli izobrazbo, infrastrukturne izboljšave itd. Istrski človek se je dejansko stoletja boril za preživetje. Narodna prebuja

govih dosežkov, ki so bili izrabljeni v druge namene in so bili razvrednoteni prave sporočilnosti, ki teži k utrjevanju slovenske narodne zavesti. Zaslužni možje, ki so veliko storili za istrsko slovensko kulturo, so obravnavani samo v našem glasilu. Tudi Kocijančičeva nagrada se v zadnjih letih zlorablja v druge namene. Znani publicist Milan Gregorič se veliko trudi, da bi spremenil statut nagrade, a so njegovi predlogi naleteli na gluha ušesa. Politika ima žal pri tem preveliko težo.

Kakšno težo pa si je Krožek v petnajstih letih delovanja pridobil v istrskem tkivu?

Vidne vloge nimamo (tudi mediji nas večinoma bojkotirajo): upam pa si trditi, da se v našem delovanju zrcali slaba vest nekaterih.

Kako pa je krožek v teh letih pridobil kakovost?

Najbrž zaradi prizadevanja sodelavcev, ki so že več let isti. Naš zunanji sodelavec, pripovedovalec istrskih zgodb Konstantin Radoslav - Košte, prihaja iz Sečovelj. Je tudi izreden humorist, pevec, čebelar in ročni izdelovalec pletenih košar in v njegovih stekle-

petja, je neizpodbitno dejstvo, da pesem in glasba združujeta ljudi, da so zbori pri nas še vedno izjemnega pomena, pa naj gre za pevski zbor brez velikih pevskih ambicij ali za zbor, ki je že prejel visoka odličja. Najpomembnejše je, da se lahko vsako leto srečujemo in skupaj uživamo ob poslušanju slovenske pesmi". Ob koncu se je še prisrčno zahvalila vsem zborovodjem in pevcem, ki "nesebično hodijo na vaje, se žrtvujejo in trudijo ter poskrbijo, da se na odru udeležijo čudež glasbe". Zahvala je seveda šla tudi pokroviteljem letošnje Cecilijanke, goriški Občini in Pokrajini, ter Javnemu skladu Re-

publike Slovenije za kulturne dejavnosti in Fundaciji Cassa di Risparmio iz Gorice, ki sta podprla izvedbo revije.

/ stran 12

Iva Koršič

ZSKP 52. Revija pevskih zborov Cecilijanka

Pesem in glasba še zmeraj združujeta ljudi!

Osemnajst nastopajočih zborov s pretežno mladimi pevci in množica poslušalcev na sobotnem večeru in nedeljskem popoldnevu, 20. in 21. novembra, v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici sta najlepše zadoščenje in največje potrdilo za prireditelja, Zvezo slovenske katoliške prosvete iz Gorice, da je revija pevskih zborov Cecilijanka še vedno izredno priljubljeno srečanje z zborovsko glasbo in da po 52 letih neomajno ohranjanja svoj žar. Davnega leta 1958 je doživela prvo izvedbo ob spodbudi profesorja in zborovodje, duhovnika Mirka Fileja, in se je iz skromnih začetkov razrasla v prepoznavno kulturno stalnico, na kateri zelo radi nastopajo ne samo goriški zbori, ampak tudi iz Tržaške, z Videmskega ter iz bližnjih krajev Slovenije. V zadnjih

letih pa se na njej vsakič predstavlja še italijanski ali furlanski zborovski sestav. Tako opravlja Cecilijanka, ki je vselej tudi poklon zavetnici cerkvenega petja sv. Ceciliji, tudi povezovalno vlogo med različnimi narodnostmi in kulturami ter seveda daje možnost, da se pevci naših zborov primerjajo med seboj, kar jim je gotovo v spodbudo za še bolj kakovostno nadaljnje delo. Da se splošna raven zborov iz leta v leto izboljšuje, potrjujejo pevski nastopi, pri katerih je večkrat - še posebno ob zamjenjavi pevovodje - zelo dobro viden drugačen pristop k interpretaciji izbranih pesmi, pa tudi k samemu njihovemu izboru. Vsako leto organizatorji posvečajo Cecilijanko kaki osebnosti iz glasbenega sveta, ki je pustila vidne sledi v našem prostoru. Letos so jo posvetili skladatelju, organistu, pedago-

gu in pevovodji Emilu Komelu ob 50-letnici njegove smrti. Po njem je poimenovan Slovenski center za glasbeno vzgojo, ki domuje ob KC Lojze Bratuž in je dolga leta imel svoj sedež na Placuti. Ta goriška glasbena šola z mednarodnimi

razsežnostmi nadaljuje delo po smernicah, ki jih je začrtal Emil Komel, in v tem šolskem letu šteje več kot 300 gojencev. Spominu tega glasbenika, ki je šest desetletij deloval na Goriškem in bil odprt za vse njene narodne pisanosti, saj je sooblikoval tudi furlanske in italijanske glasbene kroge, obenem pa ostal neomajno zvest svojim koreninam, sta nekaj toplih besed namenili mlada pevovodkinja in pevka Martina Hlede predsednica Zveze slovenske

katoliške prosvete Franka Padovan, ki sta z nekaj mislimi uvedli sobotni oz. nedeljski zborovski večer. Martina Hlede je med drugim poudarila, da je pogoj za uspešno zborovsko delovanje ljubezen do petja, ki "zmore premo-

zboru že od nekdaj bilo in je še osebni konjček". Ker pa današnji čas in družba ponujata mladim raznovrstne vabe za preživljanje prostega časa, je treba poiskati nova "sredstva, projekte, ki bi mlade spodbujali k ohranjanju te tradi-

cije". Franka Padovan pa je poudarila med drugim tudi to, da se vsako leto večja števila zborov, ki bi radi nastopili na reviji. "To, da se neprekinjeno že 52 let, v drugi polovici novembra, rojeva ta praznik

Barški oktet (dir. David Klodič) in napovedovalka Martina Valentincič

stiti marsikatero težavo in oviro". Za našo narodno skupnost v Italiji je "zborovstvo tudi močan element, ki ohranja živi slovensko besedo in pesem", je dejala. "Za starejšo generacijo je sodelovanje v

stvari". Franka Padovan pa je poudarila med drugim tudi to, da se vsako leto večja števila zborov, ki bi radi nastopili na reviji. "To, da se neprekinjeno že 52 let, v drugi polovici novembra, rojeva ta praznik

publike Slovenije za kulturne dejavnosti in Fundaciji Cassa di Risparmio iz Gorice, ki sta podprla izvedbo revije.

/ stran 12

Iva Koršič

Na praznik Kristusa kralja pri sv. Ivanu v Gorici

"Vstopite v čudovito knjigo življenja"!

Na praznik Kristusa kralja, 21. novembra, so se verniki pri sv. Ivanu v Gorici zahvalili Bogu za 38-letni obstoj slovenske duhovnije v mestu in neštete milosti, ki so jih posamezniki in skupnost prejeli v tem času. Župnik Marijan Markežič je molil, da bi znali še naprej graditi kraljestvo miru in dobrote. Med homilijo je navzoče pozval, naj postavljamo Kristusa kralja na prvo mesto v življenju, naj bomo "koristno orodje" v njegovih rokah, naj mu dopustimo, da bi nas uporabil za svoje glasnike, kajti On potrebuje naše roke, da bi človeštvu delil svoje darove. Kljub razočaranjem se ne umikajmo, kajti "križ ni zadnja postaja". Med slovesno sveto mašo se je pred skupnostjo predstavila nova birmanska skupina, ki je jeseni začela z dvoletno pripravo na zakrament pod zanesljivim in skrbnim vodstvom katehistinje

Foto A.V.

Katerine Ferletič. Skupino sestavlja petnajst mladih, ki se zbirajo enkrat tedensko, in sicer ob petkih med 19. in 20. uro. Veliko izmed njih je ministrantov, ki se redno udeležujejo nedeljskih in prazničnih maš. Nekateri že več let zahajajo poleti z g. Marijanom in katehistinjami v kočo sv. Jožefa v Žabnice, kjer se dodatno utrjujejo v veri. Skoraj vsi pojejo tudi v zborčku, ki sodeluje pri mesečnih mašah za otroke in mladino.

Mladi iz te skupine so zelo dejavni, radi imajo nove izzive. Prav zaradi tega jim je duhovnija sv. Ivana nudila možnost, da se lahko ob petkih po nauku preizkušajo z gledališko delavnico pod vodstvom Franka Žerjela. Trenutno se z igrice *Pokaži, kaj znaš* pripravljajo na sprejem sv. Miklavža, ki bo obiskal dom Franc Močnik v nedeljo, 5. decembra, po sveti maši. Za tem bodo pod glasbenim vodstvom Alenke Radetič pripravili še

nekaj božičnih pesmi in recitacij za kratko božičnico, s katero se bodo predstavili na božično vigilijo malo pred polnočnico. Z božičnimi pesmimi bodo razveselili tudi ostarele v Zavodu Svete Družine in pri sestrah na Korzu, predvidoma v torek, 28. decembra.

Med mašo je birmance v imenu mladincev pozdravila Kristina Pahor, v imenu staršev pa Fanika Klanjšček. Nato je g. Marijan blagoslovil posebno izdajo Svetega pisma z naslovom *Vstopi v Sveto pismo*, h kateri je priložen tudi CD in ki bralcu ponuja - poleg svetopisemskih besedil - še cel kup zanimivosti in nasvetov za branje. Župnik je birmance povabil, naj res "vstopijo" v to čudovito knjigo življenja, nato je vsakemu podaril po en izvod, da bi jim bila živa Božja

beseda vodilo za njihovo mlado življenje. Vse prisotne pa je pozval, naj mlade spremljajo z molitvijo, predvsem pa z zgledom. Birmanci, ki so med mašo brali prošnje, uvod v mir in zahvale, so že takoj začeli listati po novi knjigi. V dvorani Doma Franc Močnik ob cerkvi sv. Ivana bodo mladi v soboto, 27. t. m., popoldne izdelovali adventne vence. Dan kasneje pa jih bo župnik po jutranji maši ob 10. uri blagoslovil.

Verska in svetovnonazorska skupnost

Predlog novega zakona v Sloveniji

Ni vedno samo Italija tista, ki diči politiko s takšnimi in drugačnimi cvetkami. Tudi v Sloveniji poskrbijo, da se lahko redno zabavamo ob modrosti tistih, ki vodijo državne institucije. Tako so nam postregli z osnutkom o novem Zakonu za verske skupnosti. Že naslov tega osnutka je zanimiv: "Zakon o verskih in svetovnonazorskih skupnostih". Ta naslov utemeljuje, da širijo področje urejanja, ker dose-danji zakon ne ureja vidika svobode vesti, to je svobodo vere, temveč v celoti ureja kolektivni vidik človekove svobode vesti". Potem so še zapisali v osnutku: "Da je širitev tudi odločilni razlog za pripravo novega zakona in ne le popravkov obstoječega". Gotovo je svoboda vesti ena od temeljnih predpostavk vsake pravne države, tega nihče ne oporeka. Vendar, vest je zadeva osebe, ne glede ali je verna ali ne. Verska skupnost pa ni samo v eni osebi, ampak je skupnost, ki jo tvori skupina ljudi, in če je verska, že sama po sebi upošteva človekovo vest. Zakon pa ne ureja njihove vesti, kajti vest je osebna človekova zadeva, ampak ureja skupnost kot takšno pred državo, ne vesti članov skupnosti, v tem primeru verske skupnosti.

Prav nenavadno predlagatelji zakona trdijo: "Da neurejenost kolektivnega vidika svobode vesti, ki ni zajet v svobodi vere, pomeni protustavno pravno praznino". To pomeni, da tudi neverni po tem zakonu lahko ustanovijo SVE-TOVNONAZORSKO SKUPNOST, ki bo po novem zakonu pravnoformalna enaka verski skupnosti in sta na istem pravnem nivoju svetovnonazorska skupnost in verska skupnost. Rimskokatoliška Cerkev v Sloveniji, ki je trenutno še (!) najštevilnejša, bi se po tem zakonu enako obravnavala kot "Skupnost čiste vesti sv. Urbana", ki skrbi, da njeni člani širijo po vesti neoporečno žlahtno kapljico! - Obe ustanovi uporabljata termin vest. Vendar, eno je Cerkev kot verska institucija, drugo pa svetovnonazorska skupnost, ki upošteva vest pri širjenju in pitju briške rebule ali pa pristnega kraškega terana!

Druga nekoliko nenavadna podrobnost tega novega zakona je tudi sprememba registracijskega postopka za versko skupnost. Po

dosedanjem zakonu je bilo treba imeti najmanj 100 članov in desetletno delovanje. Po novem pa tri polnoletne državljane! Ne gre za število, četudi je slovensko ustavno sodišče prisodilo, da je dosedanja pogoj 100 članov previsok, so pa predlagatelji šli v drugo skrajnost.

Zmeda nastaja tudi pri financiranju verskih skupnosti. Do sedaj so verske skupnosti financirali neposredno iz državnega proračuna, na podlagi opredelitve zadnjega popisa prebivalcev. Po novem bi šteli, koliko davčnih zavezancev prispeva del svoje dohodnine posamezni verski skupnosti. To pa lahko nakažejo tudi društvom in dobrotelnim ustanovam. Tako so vtaknili v en koš verske skupnosti, društva, ustanove itd...

Ko odložimo priloženi predlog, si zelo težko ustvarimo sliko, kaj naj bi po tem novem slovenskem zakonu sploh bila VERSKA SKUPNOST. Pripravljalci tega zakona so zamislili razliko med verskimi skupnostmi in ostalimi civilnimi organizacijami in tako po nepotrebnem (mogoče celo nalašč!) ustvarili zmedo.

To, da so se slovenske verske skupnosti oglasile z ugovori, pa dokazuje, da tu nekega dialoga ali posvetovanja sploh ni bilo. Res je še čas za razpravo, vendar priznajmo, da z javnimi tribunami in takšnim zakonskim predlogom je država poskrbela, da med državljane vne-se nemir, v že tako vroče ozračje, kot ga sedaj ima Slovenija. Komu bo vse to koristilo?

Ambrož Kodolja

Utrinki iz Kerasije z Vrta Matere Božje Na sveti gori Athos na dan sv. Luka 2010

Bleščeč sončen dan je, čutim drhtenje zemlje, zaznavam opojno tiho-to, sveto tišino, občutek nadnaravnosti, čistoče v naravi tega vrta (češnjev vrt) Matere Božje, česar ne zaslediš nikjer na področju naše umirajoče zahodne civilizacije, čeprav tukajšnja naselbina puščavnikov tudi že razpada, ker ni več prirastka, ni novih menihov. Objame me občutek minevanja, a se pomirim. Občasno se vidi metulja, ptice pevke so še živahne. Razmišljam, mučne misli mi grejo po glavi, kako zahodna civilizacija počasi tone v som-

rak. Po utvarah socializma, ki je bil tudi brezbožen sistem in je povzročal, da si se sramoval brati Jezusove besede, nas je napadlo dvajset novih demonov konsumizma, lakizma, brezboštva, zavračanja Kristusa... Kako bomo Slovenci prestali hudičevo globalizacijo! Nemočni smo pred takimi oblikami zla. Zdi se mi, da smo Slovenci na tem področju še posebej aktivni. Takoj smo pristali na nove oblike te mehke diktature uživanja, nismo se upirali, niti malo ne, vsesplošni kulturi 'smrti', ki preti uničiti naš svet.

Ob vsesplošnem razvratu v pozni antiki pa so določeni kristjani trdili, da lahko rešiš svojo dušo samo tako, da se umakneš v 'puščavo'. Ne morem razumeti, da se nihče ne upre tem prekletim megamarketom, nepotrebnemu trošenju in ogabnostim spolne svobode. Sodom in Gomora! Okrepiti moram svoje prošnje Vsemogočnemu, da se usmili našega naroda, da bi si upal upreti se tej diktaturi užitka, in obenem tuhtam, ali bo pravični Bog poslal tudi kako kazen za vse te tvorce, te avtorje logike uživanja. Človeška neumnost je brez meja. Nesreča je neizogibna, če človek nima Boga v srcu in če nima v spoznanju Jezusovih besed in vsega božjega razodetja, ki nam je poklonjeno. Nadaljujem svojo 10-urno hojo s pomočjo popotnih palic, ki mi jih je poklonil

nemški romar Georg v skitiji samostana sv. Ane. Nadaljujem pot do starodavnega samostana Megisti Laura. Zopet sem poln očitkov do slovenskega okolja, ki me je s svojim 'rujnim vincem' oropalo mišljenja, me postavilo v situacijo živega mrliča, da si pogosto ponavljam s Prešernom 'presladka smrt predolgo se ne mudi' in ponavljam Rugljevo misel: Slovenci smo tako pobebljeni od alkohola, da se niti ne zavedamo. Sprašujem se, ali smo res obsojeni na to, da ostajamo pijanski narod. Zamislite se, prosim, zamislite! Dovolj za danes. Še sem živ. Panagia Mazis! Bogorodice sveta, spasi nas! Nikar ne zavračajmo božjega razodetja, čeprav je to razodetje razumsko nedoumljivo!

Pavle Bračko, atoški popotnik

Misli iz knjige duhovnika Pier Antonia Belline Biti duhovnik ni lahko (1)

Začenjam z objavo odlomkov iz knjige-intervjuja iz leta 2007 'La fatica di esser prete' (enoznačno prevesti naslov je nemogoče, morda pa bi lahko rekli 'Biti duhovnik je naporno'), katere osrednji lik je Pier Antonio Bellina (Toni Belline; 1941-2007), furlanski duhovnik, pisatelj in prevajalec. Bil je znan po svoji inteligenci in bližini ljudem svojega, furlanskega ljudstva, pa tudi po svojem kritičnem pogledu na delovanje Cerkve, zlasti videmske. Zaradi njegovih kritik ga je cerkvena hierarhija vedno odrinjala na rob, ne pa ljudje, ki so ga imeli zelo radi. V furlansko zgodovino se ni vpisal le zaradi svoje pisateljske dejavnosti - pisal je izključno v furlanščini -, ampak tudi kot prevajalec Svetega pisma v furlanski jezik, skupaj še z drugimi brati duhovniki. Naj te objave služijo vsem nam za razmišljanje - najbrž se bomo z Bellino strinjali v marsičem, v marsičem pa tudi ne. Važneje je, da nam bo to, kar bomo prebrali, dalo misliti. Prevod, ki bo podan v

pozvetku, seveda ne bo med najboljšimi, a želim vam dati nekaj, kar je tudi mene nagovorilo in mi dalo misliti.

"Vsak človek je skrivnost - zase, za tiste, ki ga poznajo, in za tiste, ki živijo v njegovem okolju. Spomnim se modrih svetopisemskih besed: 'Nikogar ne blagruj pred smrtjo' (Sir 11,28) - dokler smo živi, lahko delamo neumnosti, še zadnji dan našega bivanja. Trudim se živeti čim boljše svoj poklic, tako da širim oznanilo svobode, ki bi moralo biti tudi prva skrb Cerkve, a se nanj žal pogosto pozablja. Kaj je Cerkev? Ne obstajata dve Cerkvi - Božjega ljudstva in hierarhije, saj je Cerkev prostor, katerega prebivalci so vsi, le da z različnimi funkcijami. Ko govorim o Cerkvi kot taki, mislim na njen hierarhični del, ki je bolj otipljiv, bolj na oči, se pa obe razsežnosti Cerkve precej prepletata. Kot vsaka struktura, ki je v rokah ljudi, tudi Cerkev od časa do časa pozabi na svoje bistvene razsežnosti, ki

upravičujejo njen obstoj in delovanje in jo opredeljujejo. Ne le jaz, temveč mnogi, smo se zavedeli, da Cerkev mnogokrat - hvala Bogu ne vedno - evangelij izrablja, namesto da bi ga oznanjala, zanj pričevala, vlivala spoštovanje vanj". "Treba je seveda ostati v Cerkvi, a hkrati paziti, da ohranimo določeno svobodo, da se ne ujamemo v katero od pasti. Da danes neko ohrani svobodo, mora plačati določen davek. Tu ne gre le za kariero, ampak bolj za lastno zdravje, inteligentnost, ceno življenja. Ker pa življenje ne podari ničesar, je treba za to, da nekoliko uživaš in živiš svobodno, plačati vse do zadnjega beliča - treba je trpeti. Vendar se to trpljenje splača prenašati, ni le davek, ki ti veliko vzame in nič ne da, ampak je življenjski načrt, ki te, četudi ga uresničiš le delno, napolni s srečo". "Sam sem romantik - današnji svet to potrebuje -, saj je razumskost na mestu le za zadeve, ki jih je mogoče študirati, meriti, oceniti. Razum je dober za človeške stvari, v znanosti, politiki, ekonomiji, kjer je dovolj razum brez ve-

Pier Antonio Bellina

re. Ko grem na občino, mi ni treba zapreti oči kot pred Najsvejšim, ampak jih moram še bolj odpreti, da mi kaj ne ušpičijo. Moram in želim biti informiran. Človek ni le nekaj materialnega, ni le številka, ni samo kvantiteta". "Človek je, kot sem na začetku dejal, skrivnost, Božji pečat, Božja podoba. Sam romantik, ker grem

onkraj razuma. Z razumom lahko znošiš ali storiš, da drugi znošijo. Če kdo posedovalno in izključujoče ravna z razumom, lahko naredi veliko škode, tudi neho-te".

"Vsaka pravica ima svojo razumsko podlago, vendar moramo iti preko razuma - ne smemo ga ukiniti, temveč preseči. Človek je nekaj več kot to. Če bi razumnost namreč bila zadnja stvar, katera mati ali oče bi se potemtakem danes še odločil za otroka? To namreč pomeni veliko tveganje: treba se je boriti, dajati, ne da bi dobili kaj v zameno, otroka je treba vzgojiti v odraslo osebo, ga

ljubiti bolj kot samega sebe, vse dokler se ne iztrošimo". "Pogosto nam je bližnji dolgočasen, zoprni, nesramen. Če bi pri tem uporabljali zgolj razum, bi morali vsakemu pred nosom zapreti vrata. In vendar moramo iti preko vsega tega in posnemati Kristusa, ki nas ni ljubil le zato, ker smo bili lepi in simpatični, ampak tudi ali predvsem zato, ker

smo bili grdi in zlobni. Oscar Wilde je Jezusa imenoval 'velikega romantika', velikega umetnika, ki zna tudi zadnjo večerjo, bolečino in celo smrt na križu napraviti v nekaj poetičnega". "Sam sem romantik, ker mislim in upam, da bo zadnja stran knjige sveta stran poezije. Morda bo ta nekoliko krvava, bo pa poezija, saj je čistemu in hladnemu razumu in ideologijam spodletelo, ostala pa je resnica ljubezni, ljubezen pa je znak romantičnosti". "Kdo stoji za mano? Zada so ljudje, pred nami pa je Gospod, ki nas vodi, ki se je, kjer hoče, in ima v svojih rokah človekovo usodo. Imel sem naravne učitelje, ki me niso učili izza katedra, ampak so me učili v življenju in z življenjem. Od tistih, ki so sedeli za katedrom, sem se naučil bolj malo. Nisem imel velikih profesorjev, velikih učiteljev, ampak bolj prenapete ali intelektualce, ki so bili bodisi preveč vzvišeni bodisi brez srca, ledeno hladni. Velike učitelje sem našel v ljudeh, ki sem jih srečal v življenju. Moja univerza so bile hribovske župnije, saj je šlo za ljudsko univerzo: šola ljudi, ki izhaja iz življenja in le-tega nikdar ne zanemarja".

Andrej Vončina

Mali ljudje si zaslužijo veliko več!

Hlapci in njihove pravice

Praznovanje sv. Martina v novembru polni vinske ceste in gostilne in vsi veselo nazdravljamo svetniku, ki vernim in nevernim, ločenim in neločenim od države daje priložnost, da veselo nazdravimo s kapljico, ki utopi vse skrbi. Duhovniki veselo

niča, ki brezsilno tava po ulicah. Že sama beseda kralji me nehoti spominja na domačega frajerja, ki je na jugota (za mlajše naj povem, da je bil to avto naše mladosti) dal znak mercedes. Namesto boljše samopodobe je bil deležen posmeha. Zato sem globoko pre-

blagoslovljajo cisterne in sode in ga ni junaka, ki bi dvomil in pogumno povedal, da to ni prav. Če bi vino in ladja znala govoriti, bi nedvomno sprožila najmanj ustavni spor zaradi diskriminacije, češ kako to, da je vino dovoljeno žegnati, ladje pa ne. Toda to je že drugo poglavje. Ko smo že pri sv. Martinu, pa še v vednost vsem tistim, ki ga častijo samo zaradi vina, mali poduk, sv. Martin ni stopil na pot svetništva v vinski kleti, pač pa takrat, ko je dal prezeblemu beraču polovico svojega plašča. Vredno posnemanja je tudi to dejanje in morda bo katero od vinskih kraljic doseglo tudi to sporočilo, da bo od vesele družine izprosil kakšen cent za reveže. Za letos je, žal, prepozno. Ali pa ne?

No, ko smo že pri kraljicah, je prav, da ne pozabimo tudi na kralje. V Ljubljani je kraljev ulice vse več. Vsak človek je vreden spoštovanja, pa vendar sprašujem: ali je res edina pot za mlade ljudi, z zabuhlimi obrazi in žalostnimi očmi, nagovarjanje mimoidočih, da odkupijo časopis, ki naj bi jim pomagal dvigniti samopodobo. A je kos papirja, na katerem piše Kralji ulice, res dovolj za boljšo samopodobo mladenke ali mlade-

pričana, da ti mladi ljudje potrebujejo in zaslužijo veliko več. Pa ne samo brezdomci in klošarji, vsi državljani in državljanke si zaslužijo veliko več. Kot sodelavka Karitas in članica Komisije pravičnosti in mir čutim dolžnost, da večkrat opozorim na težave malega človeka, predvsem pa povzdignem glas, ne glede na to, ali me kdo hoče ali noče slišati. Tako sem ob neki priložnosti kar večkrat ponovila, da je pri nas že 100.000 brezposelnih ljudi, kar ustvarja nezadovoljstvo, jezo, žalost. Ko so že imeli poln "kufr" mojega trkanja na vest, mi je neki višji uradnik zabrusil, češ kaj "problemiram", saj smo po številu brez-

poselnih po statistikah še vedno pod evropskim povprečjem, pa tudi število prebivalcev Slovenije, ki živijo na pragu revščine, po statistiki, še ni preseženo. Groza. Res me je zadelo, v tistem trenutku se mi je zdelo, da je gospoda s sedanjim stanjem zadovoljna, še več, da je vse naravnano tako, da statistično ne izpademo iz povprečja. Vsakemu laiku je potem razumljivo, da tudi socialna politika vzdržuje revščino, ki vodi v siromašenje slovenskega človeka v duhovnem, duševnem in materialnem smislu. Sprašujem: a bo spet potrebno s Kajuhom zapeti tisto znano: "... ker nismo le šte-

vilke, smo ljudje". Sicer pa so že nekaj časa ulice prestolnice priče različnih demonstracij, vendar se zaradi njih nič ne zgodi, nič ne spremeni. Psi lajajo, karavana gre dalje. Brezposelnih in brezpravnih je vedno več, študentje in mladi izgubljajo energijo v političnih vodah, namesto da bi bil študij na prvem mestu, pokojninsko reformo so itak zakvačkali, zrak pa je za parlamentom nedvomno bolj čist kot pred njim, kjer je množica Zaslavec z maskami na obrazu. Glede na to, da so nas polna usta demokracije, predvidevam, da vrli parlamentarci tako med sabo, ko jih nihče ne sliši, rečejo: hvala Bo-

gu za demonstracije, tako Evropa in svet vidita, da imamo tudi mi demokracijo, drugače bi lahko dvomili, da smo naredili črto čez prejšnji režim.

Ja, črto smo res naredili, vendar ob vseh pogovorih in dogovorih nehoti človek pomisli, da oživljamo kraljevino, kot so jo poznali naši predniki. Sicer, da ne bo pomote, vsi so o takratnem času govorili zelo spoštljivo. Danes pa je vse skupaj že smešno ali bolje pomešano: v prestolnici bratski župan, srečanje našega premierja s hrvaško premierko je podobno mehiškimi nadaljevanjem, sedaj pa še popravni izpit v Bosni za nekdanjega moža prelomnih časov. Ljudje, a res ne poznamo besed, da je potrebno zlit novo vino v nove mehove, drugače se bo vse pokvarilo?

ln stare mehove še vedno vlačijo v ospredje naše sodstvo. Zakaj? Sodstvo in pravna država je tisto, kar državljani v tem trenutku najbolj potrebujemo. Namesto da bi reševali stotisoče ponižanih in razžaljenih hlapcev Jernejev, ki potrebujejo pravico bolj kot kruh humanitarnih organizacij, se med sabo dajejo kot branjeveke na tržnici. Naj mi branjeveke oprostijo za primerjavo, ker one si svoj kruh pošteno zaslužijo.

Pred nami je Teden karitas z zgornjim naslovom Nosite breme na drug drugemu. Še vedno je slovenski človek pripravljen pomagati nositi breme sočloveku, zato se ni bati, da bo kdo lačen kruha. Bati pa se je, da bo vse več ljudi željnih pravice. V letošnji likovni koloniji Umetniki za karitas, kjer je nastalo več kot 150 likovnih del, nosi eno naslov: Novodobni hlapec Jernej. Slikar je začutil stisko časa in na slikarsko platno postavil propadajočo tovarno, pred njo pa s sklonjeno glavo človeka - delavca, ponižanega in razžaljenega. Upam in želim, da bi se to z barvami izraženo sporočilo dotaknilo vseh, ki verjamemo, da je nad vsemi sodniki sveta še eden, največji in najbolj pravičen. Pa vse dobro vam želim.

Jožica Ličen

Kratke

Družinska pastoralna v Gorici / Msgr. De Antoni o temi: poslušati Boga

Tema predavanj, ki jih goriški nadškofijski urad za družino ponuja v letu 2010-11, bo "vzgoja k poslušanju"; to je namreč bistven pogoj vsake formativne poti, še posebno v družini. Glavne etape srečanj bodo: poslušati Boga, partnerja, otroke in brate. V soboto, 27. novembra, bo ob 16. uri v avditoriju Fogar v Gorici na temo "poslušati Boga" govoril nadškof msgr. Dino De Antoni. Udeležencem bo na razpolago gradivo za uvod v advent.

Prof. Zamagni o temni strani ekonomije

Predavanje uglednega italijanskega ekonomista prof. Stefana Zamagnija, ki je marca letos ob praznovanju goriških škofijskih zavetnikov odpadlo zaradi vremenske ujme, bo potekalo v

ponedeljek, 29. novembra, ob 20.30 v avditoriju Fogar (Verdijev korzo 4) v Gorici. Prof. Zamagni, rojen v Riminiju l. 1943, poučuje na univerzi v Bologni; s papežem Benediktom XVI. je sodeloval pri snovanju njegove zadnje enciklike Caritas in Veritate. Goriško predavanje bo nosilo naslov: Ljubezen in Resnica: temna stran ekonomije? Tema je torej ekonomija, toda z drugačnega zornega kota. Kriza, ki jo doživlja ves zahodni svet, je postavila pod drobnogled problem etike v gospodarstvu. Zamagni trdi, da je poleg "politične" ekonomije vedno bolj potrebna "civilna"

ekonomija, ki vsakega posameznika sprašuje o vlogi bratstva in vzejemnosti znotraj naše kulture ter gospodarskega in družbenega življenja vsega globaliziranega sveta. Predavatelj meni, da ima ekonomija - prav tako kot luna - tudi svojo temno, skrito stran. Kot alternativno obliko sedanji ekonomiji svetuje ekonomijo, ki bi bila prežeta s solidarnostjo, etiko in bratskim duhom. Prav vzejemnost predstavlja temno oz. zatemnjeno plat gospodarstva. Na goriškem srečanju, ki ga prireja nadškofijska in mestna dekanija, bo gost spregovoril o možnih izhodih iz krize. Isti dan bo imel popoldne lectio magistralis na goriškem sedežu tržaške univerze v ul. Alviano.

Obnovljen duhovniški grob v Vremah

V Vremah, pri Fari, je potekalo 16. novembra sveto opravilo za pokoj dveh domačinov duhovnikov, Milana Prelca in Ludvika Novaka, ki ga je ob somaševanju domačega župnika Tomaža Kodriča, brata pokojnega župnika Franca Prelca in več drugih duhovnikov, vodil koprski pomožni škof msgr. dr. Jurij Bizjak. Že pred bogoslužjem je škof blagoslovil obnovljen duhovniški grob ter nov nagrobni spomenik. Spomenik je po načrtih prof.

arhitekture Jožeta Marinka izdelal kamnoseški mojster Možina iz Sela na Vipavskem, okrasitev in druge podrobnosti pa so prispevali župnik Kodrič in sorodniki pokojnih duhovnikov. Nagrobni spomenik je oblikovan v obliki razlomljene hostije. Okrasitev z resjem pa sporoča, da pokojni duhovnik Ludvik Novak počiva nekje v gozdu, saj je bil, kot je znano, 17. 11. 1943 brez sodbe odpeljan neznano kam. S tem dejanjem, ko je na duhovniškem grobu zasijalo tudi njegovo ime, je pokojni Ludvik Novak javno odkrit iz zamlčanosti. Pri bogoslužju so sodelovali tudi stalni diakon Imre Jerebic, generalni tajnik Slovenske Karitas, ter fantje iz skupnosti Srečanje, ki imajo tudi po zaslugi pokojnega Milana P. svoj dom v vremski komuni. Mašnikom se je pridružil tudi inšpektorjev vikar Branko Balažič, ki je zastopal salezijansko skupnost, v kateri je deloval pokojni Ludvik. Bogoslužje je obogatil domači cerkveni pevski zbor. Škof je v homiliji spodbudil, naj verniki sledijo svetlim zgledom pokojnih duhovnikov, ki so "prodali vse, kar so imeli", da so pridobivali božje kraljestvo in dosegli biser večne sreče. / JB

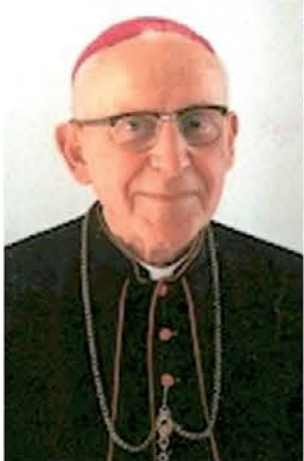
Obnovitev koprške škofije

Prispevek k razvoju slovenske cerkve in družbe

Ob 100-letnici rojstva dr. Janeza Jenka, prvega škofa obnovljene koprške škofije, je bil v začetku oktobra v Kopru simpozij o njegovem življenju in delu, o njegovi zapuščini in o njegovih naporih za obnovitev koprške škofije. Čeprav je bila celotna slovenska zahodna meja de facto določena že z Londonskim memorandumom (1954), ki je Cono A STO priključil Italiji in Cono B Jugoslaviji, je Vatikan dve polni desetletji zavlačeval z organizacijo nove škofije na primorskih tleh iz tistih predelov, ki so v preteklosti pripadali trem različnim škofijam (goriški, tržaško-koprski s sedežem v Trstu in reški). Primorski duhovniki so namreč v tem vmesnem času naslovili na Sv. sedež in sv. očeta najmanj petnajst prošenj za ustanovitev nove škofije, a je Vatikan to storil šele po podpisu Osimskega sporazuma (1975) in s tem omogočil, da se primorska Cerkev končno lahko primerno organizira in razvije svoje talente. Nastanek Škofijske gimnazije Vipava

meja odrezala Primorsko od Se-dejevega Malega semenišča v Gorici. Semenišče je bilo takrat edina tovrstna zasebna srednješolska izobraževalna ustanova za duhovniški poklic v Sloveniji ter so se vanj vpisovali tudi gojenci iz ljubljanske in mariborske škofije. Njegova spričevala pa niso bila javno priznana in so se maturanti lahko vpisovali samo na Teološko fakulteto, kar je tistim, ki se niso odločali za duhovniški poklic, povzročalo nemajhne probleme. Pregled kadrov, ki so se izobraževali na tej šoli, človeka osu-pne. Med njimi je namreč veliko število visoko izobraženih ljudi z magistrskimi in doktorskimi naslovi, ki so danes na čelu primorske in slovenske Cerkve ter njenih ustanov, in takih, ki kot ugledni predavatelji, tudi z več doktorati, gostujejo na tujih univerzah. In ta uspeh je šola dosegla kljub temu ali morda prav zaradi tega, ker je bila, kot ena redkih izo-

braževalnih ustanov izven nadzora partijskega režima, neprestano trn v peti tedanjih oblasti. Te so namreč šle tako daleč, da so z vsemi sredstvi poskušale preprečevati vpis vanjo, že vpisane dijake pa so z vsakršnimi šikanami utrjujele ali pa odvrčale od nje. Dogajanje v šoli je

budno spremljala tudi Udba, tako z navačenjem ovaduhov kot tudi z namščanjem prisluškovalnih naprav. Z nastopom prve Demosove vlade (1991) je bila šola končno prekvalficirana v javno šolo s priznanimi spričevali ter se je odprla tu-

di za dekleta. S prispevki 40.000 primorskih vernikov je ob koncu 90. let dobila nove in sodobno opremljene prostore. Vpis je strmo narasel in tako se je iz začetnega skromnega seme-

Na primorskih tleh je najprej zrasel verski list Družina, ki je postal osrednji verski list v Sloveniji in ki po branosti sodi v sam vrh lestvice. Prav tako je pešiča primorskih duhovnikov (Franc Bole, Bojan Ravbar, Silvester Čuk) zasnovala mladinski verski list Ognjišče, ki je od začetne ciklostirane naklade 1300 izvodov v nekaj letih dosegel celo magično številko 100.000 in se prelevil v vsebinsko bogato in oblikovno okusno revijo. Iz njega je potem nastala tudi založba Ognjišče, ki je v času "duhovne lakote" pod prejšnjim enoumnim sistemom izdajala knjige v sanjskih nakladah od 20.000 -

30.000 izvodov. Z demokratizacijo in nastankom slovenske države so navedeni akterji pridobili tudi radijske frekvence in tako se je začel oglašati tudi Radio Ognjišče, najprej iz improviziranega studija pod cerkvijo Sv. Marka v Kopru, nato pa iz Ljubljane, s polnim 24-urnim programom od prvega dne naprej. Izvršen je bil poskus tudi s televizijo, ki pa zaradi zahtevnosti produkcije programa in pomanjkanja finančnih sredstev ni uspel. Tako so ti medijski projekti koprške škofije obogatili na medijskem področju Cerkev in slovensko družbo, saj ob verskih oddajah opravljajo tudi javno informacijsko dejavnost ter se

lotevajo tudi širših družbenih problemov. Na primorskih tleh se je rodilo tudi več pastoralnih (dušnopastirskih) pobud, prvi zametki karitativne dejavnosti, prve oblike pomoči zasvojenecem z drogami, prve oblike organiziranosti katoliških izobražencev, pedagoških in zdravstvenih delavcev, podjetnikov idr., kar se je vse potem razširilo po vsej Sloveniji. O vseh navedenih dejstvih se v laični javnosti malo govori in piše in malo ve. Kot da gre za obrobne stvari, nevedne pozornosti, in kot da verni ljudje "niso naši" in naj bi kar še naprej oddajah opravljajo tudi javno informacijsko dejavnost ter se

Milan Gregorič

Kratke

Društvi Jadro in Tržič sta za Martinovo priredili izlet v Strunjan

Martinovanje je že od nekdaj priljubljen praznik, saj je to čas, ko se končuje jesensko delo. Ta praznik je še posebno

prijubljen, ker se ob sv. Martinu sladki mošt spreminja v žlahtno kapljico. Legenda namreč pravi, da je sv. Martin spremenil vodo v vino in tako naj bi se tudi mošt ravno za martinovo spremenil v vino. Tudi letos so se člani društev Jadro in Tržič odločili, da za ta praznik organizirajo tradicionalni izlet v kakšno zanimivo slovensko vas, v kateri bi lahko v prijateljskem krogu pokusili vablivo pijačo, ki poživilja srca, in zraven uživali ob kulturno umetniškem in seveda tudi zabavnem programu pri dobro obloženih mizah s kulinarnimi dobrotami. Tokrat ja izletnike, po krajšem postanku v Miljah in v Koprju, pot peljala na praznik kakijev v Strunjan. Pod pokritim prostorom je bilo veliko ljudi, ki so nakupovali kakije in druge dobrote, pripravljene prav iz tega sladkega mesnatega sadeža. Izletniki iz Laškega so si tudi napasli oči po različnih stojnicah; ene so ponujale vino ali likerje - te so tudi pokusili -, druge pa izdelke domače obrti. Ob tem so obiskovalce spremljali zvoki harmonike raznih muzikantov, ki so polepšali ta posebni Martinov sejem. / KM

Veselo martinovanje v Brdih v organizaciji Skupnosti družin Sončnica

V soboto, 6. novembra, so se odrasli člani Skupnosti družin Sončnica srečali pri Belici v Medani na vsakoletnem martinovanju. Ob dobro obloženi mizi so najprej nazdravili z žlahtno briško kapljico, nato pa se ob raznovrstnih dobrotah

veselo pogovarjali. Beseda je tekla tudi o delovanju društva in o novih načrtih: o miklavževanju, ki bo v nedeljo, 5. decembra, po sv. maši v Močnikovem domu, in o božičnici po domovih za ostarele. Oboje bo potekalo v soorganizaciji z Duhovnijo sv. Ivana, kjer se skupina mladih srednješolcev pogumno na to pripravlja. Večer je vesela družba končala s prepevanjem slovenskih narodnih pesmi ob spremljavi kitare, za katero je poskrbel Simon Terpin. / (KF)

Na pobudo goriških upokojencev / Martinovanje v Gonjačah v Brdih

Kljub deževnemu vremenu se je v nedeljo, 7. novembra, zbralo v Gonjačah v Brdih v gostišču "Pri Marjotu" 69 goriških upokojencev in se udeležilo martinovanja, ki ga njihovo društvo vsako leto organizira po ustaljeni navadi. Na srečanju so prišli do izraza misli o pomenu martinovanja, o današnjih oblikah praznovanja spomina na sv. Martina, o zahvalni nedelji, ki ima svoje korenine v daljni preteklosti, in o marsičem drugem. Sledila je tradicionalna Martinova večerja ob glasbi, petju, plesu in kramljanju. Na programu je bila tudi tombola z bogatimi nagradami, ki so osrečile nekatere udeležence. Veselo druženje se je nadaljevalo, kljub temu da je zunaj grmel in se bliskalo. Proti koncu srečanja sta prisotne, kot se za ta čas spodobi, razveselila kostanj in mlado vino. (ed)

Klavdij Palčič - Zaokroža se niz Prehajanja

V teh dneh sta na vrsti zadnji etapi niza Prehajanja, s katerim je SKGZ želela zabeležiti 70. rojstni dan Klavdija Palčiča. Začelo se je avgusta, v tržaški Sala del Giubileo, z razstavo slik in bronastih kipcev z naslovom Likovna prehajanja in s prikazom Palčičevih risb na prostem. V septembru so Prehajanja postala odrska in v galeriji Narodnega doma prikazala slikarjevo delo v scenski in kostumografski umetnosti. Z željo, da bi ob tej priložnosti predstavili ustvarjalnost Klavdija Palčiča v vsem njenem bogastvu in raznolikosti in da bi njegova dela bila na ogled v širšem deželnem prostoru, so si prireditelji zamislili še dve razstavi. V sodelovanju s Kulturnim društvom Ivan Trinko in z občino Čedad je razstava slik v cerkvi Santa Maria dei battuti v Čedadu. Tu so na ogled njegova tudi nova platna in tapiserija, ki so jo svojčas po Palčičevem projektu izdelali v Nediških dolinah. V ponedeljek, 22. novembra, je bila na vrsti še Gorica. Ob 29-letnici Kulturnega doma Gorica je bilo odprtje razstave Pripovedna prehajanja. Prvič je bilo prikazano ilustratorsko delo Klavdija Palčiča. Obe razstavi, v Čedadu in Gorici, bosta na ogled do 12. decembra. Ob razstavah je izšla zbirka manjših katalogov Založništva tržaškega tiska.

Glasbena matica in SCGV Emil Komel / Glasbeno šolstvo na Goriškem**Novo poglavje v odnosih?**

Želja po novem poglavju v odnosih se pojavlja tudi na področju slovenskega glasbenega šolstva na Goriškem. Na javnem srečanju oz. razpravi v goriškem Kinemaxu ob 100-letnici Glasbene matice je v ponedeljek, 22. novembra, prišlo na dan kar nekaj - tudi zelo različnih - predlogov, pričakovanj, pogledov in mnenj, ki so jih izrazili zastopniki GM in Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, člani upravnih odborov, predstavniki sorodnih ustanov, profesorjev in glasbenikov, pa tudi staršev.

Po uvodnem pozdravu Aleša Doktoriča, člana upravnega odbora GM, je predsednica iste šole Nataša Paulin povedala, da je Gorica mesto številnih priložnosti, ki jih žal ne znamo dovolj izkoristiti. "Načrtovana prihodnost bi nam lahko dala pogoje za bolj kakovostno kulturno ponudbo", zaradi česar bi bila potrebna večja enotnost, morda skupen načrt že zaradi reforme italijanskega glasbenega šolstva. S prihodnjim letom gojenci naših šol ne bodo več mogli opravljati diplom. "Kaj se bo zgodilo z zasebnimi šolami, kakršni sta naši, ki sta leta in leta gradili kakovost, kadre in doživljali uspehe"? se je vprašala. Priznala je, da šoli, ki "sta le društvi in nimata dostojanstva drugih šol", doslej še nista iskali poglobljenih skupnih rešitev in stičnih točk, in vendar bi morali v tem trenutku enotneje zastaviti skupne zahteve. Predsednica Centra Komel Mara Černic je v svojem posegu politično-programskega značaja spregovorila o težavah znotraj italijan-

Aleš Doktorič, Nataša Paulin in Mara Černic (foto DPD)

skega konteksta, o kakovostni ponudbi šole, notranji organiziranosti in finančni stiski. V goriški pokrajini, je dejala, je šola Komel po številu druga, po kvaliteti pa večkrat izstopa. V petih podružnicah ima okrog 350 vpisanih gojencev in 40 učiteljev. Šola ne želi biti elitna, saj nudi osnovno izobraževanje prav vsem, na svoj način si prizadeva za usklajevanje sožitja. Ker je njen cilj obstoj in razvoj manjšine, ne more mimo izobraževanja, zaradi česar je danes pomembno strniti moči; sicer pa sta šoli samostojni stvarnosti, ki naj iščeta sinergije. Damijana Čevdek je predstavila cilje, učne predmete, način dela in vzdušje na šoli Komel; izrazila je željo po sodelovanju z Glasbeno matico, ki bi lahko privedlo do lepих projektov. Ravnatelj GM Bogdan Kralj je spregovoril o ustanovi, ki jo zastopa in poleg Goriške krije tudi Tržaško, Benečijo in Kanalsko dolino; šola šteje okrog 600 gojencev, l. 1992 je imela 34 zaposlenih, danes 16, preko 50 je

honorarcev in zunanjih sodelavcev. Od l. 1973 do danes je diplomiralo 98 gojencev, kar nekaj jih poučuje po šolah v Sloveniji. Tatjana Gregorič je povedala, da ne vidi premikov v povezovanju med slovenskima šolama; pravi korak bi pomenilo širše sodelovanje med slovenskimi in italijanskimi šolami z obeh strani meje, sploh pa naš prostor potrebuje glasbeno izobraževanje na srednji stopnji. Aldo Rupel je opozoril, da iz množičnosti lahko vznikne kakovost, da vprašanje jezika ne more biti drugorazredno, da je potrebna "akcijska enotnost" oz. "projektno povezovanje"; dodal je tudi nekaj predlogov za konkretne pobude. Jurij Paljk je poudaril vlogu jezika na slovenski glasbeni šoli; navzoče je tudi spomnil, da šola Komel spada v SSO, GM pa je skupna ustanova, "razlika je velika"! Pokrajinski predsednik SKGZ Livio Semolič je povedal, da slovenska sekcija na tržaškem konservatoriju ni uresničljiva, sodelovanje med šolama pa mora

težiti k temu, da se zviša kakovost ponudbe in znižajo stroški. Vesna Tomsic je provokativno predlagala razpustitev obeh šol in ustanovitve nove z novo lokacijo in novim imenom. Janko Ban je povedal, da bi bili naši otroci zreli za združitev, "želijo glasbo" in se ne sprašujejo, kakšne barve je šola. Zato je kot vmesno fazo predlagal dve vzporedni sekciji iste šole, kar bi dalo vsaj videz enotnega nastopa. Franka Žgavec je med drugim povedala, da konkretno sodelovanje že obstaja, z dobro voljo se pa da še nadgraditi. K večji konkretnosti je pozvala tudi Marilka Koršič. Fabio Devetak, ki poučuje na obeh šolah, je povedal, da skupni projekti obstajajo; kot človek, ki zadevo pozna od znotraj, je podčrtil, da na takih razpravah, ki so "preveč politične" ("Se reče vse in se ne reče nič"!), marsikdo žal govori o stvareh, ki jih ne pozna. Šolama, ki naj skupno nastopata v odnosu do javnih ustanov, je treba omogočiti trdno strukturo, je pribila Vida Bitežnik. Sijavuš Gadžijev je pozval k skupnemu snovanju in sodelovanju med profesionalci, npr. med pianisti ali violinisti obeh šol, "ne pa na povabilo politikov". Pokrajinski predsednik SSO Walter Bandelj je povedal, da konkurenčnost lahko vodi k izboljšanju kakovosti, pri združevanju pa vsota 50 + 50 ni nujno 100; ob tem je provokativno predlagal, da bi Glasbeno matico, ki je močna na Tržaškem, ukinili na Goriškem, kjer bi ohranili šolo Komel. Delovnemu srečanju, ki bo gotovo še odmevalo, je sledilo predvajanje dokumentarnega filma *Muzika od Trsta do Trbiža* v režiji Martina Turka in Jurija Grudna.

ŠTEVERJAN Srečanje briških zborov**Slovensko obrobje 2010**

Slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa in SKPD Frančišek Borgia Sedej iz Števerjana sta priredila v petek, 19. novembra, v Sedejevem domu srečanje briških zborov pod naslovom Slovensko obrobje 2010. Projekt je namenjen povezavi raznih slovenskih kulturnih društev, ki delujejo ob meji, s tistimi iz sosednjih držav. Ob uvodnem pozdravu predsednika števerjanskega prosvetnega društva Fil-

ipa Hledeta, ki se je v tej vlogi tudi krstno predstavil, je nagovoril prisotne predsednik SSK Boris Pleskovič, ki je podčrtil pomembnost takih pobud in druženj. Na števerjanskem večeru so se nam predstavili, poleg domačega zbora MePZ F. B. Sedej, ki ga vodi Aleksandra Pertot, še Vokalna skupina Vinika pod vodstvom Franke Žgavec, MoPZ Štmaver pod vodstvom Nadje Kovic in MePZ Rado Simoniti, ki ga vodi Patrick Quaggiato.

Mešani zbor F. B. Sedej, ki se bliža šestdesetletnici delovanja, je predstavil le del projekta, ki nosi naslov V domači kleti, to je sklop avtorskih pesmi tržaškega skladatelja Adija Daneua. Smisel projekta je predvsem predstavitev in ovrednotenje domačega ozemlja, briške tradicije in kulture. Nastop so števerjanci končali s poskočno pesmijo Grozdi so dozoreli, na besedilo prekmurskega pesnika Stanka Janežiča, ob klavirski spremljavi Martine Valentinčič. Vokalna skupina Vinika združuje pevke iz Brd in okoliških krajev. Ob ustanovitvi, pred šestnajstimi leti, so želele poustvarjati

ljudsko pesem ali priredbo le-te. V zadnjem času pa zaradi pestrosti in dopolnitve programa segajo tudi po skladbah iz klasičnega repertoarja in sodobnih avtorjev. Briške pevke so poleg ostalih zapele pesem Barčiča, ki jo je priredil Ambrož Čopi. Moški zbor Štmaver praznuje letos 51-letnico svojega neprekinjenega delovanja. Z narodno pesmijo pestri kulturne programe na vaških praznikih ter vedno nastopa na vseh kulturnih prireditvah in slavjih v domači vasi. S slovensko pesmijo bogati posebne trenutke, kot so podokenska dekletom, ki se pripravljajo na moštitev, in visoki življenjski jubileji domačinov. Štmaverci so nastop pričeli z Ipavčevo Slovenec sem. Mešani zbor Rado Simoniti deluje od leta 1995 in aktivno sooblikuje dogajanje v Goriških Brdih. V letošnji sezoni so si zadali kot glavni cilj obeležitev 30. obletnice smrti Rada Simonitija, briškega skladatelja, po katerem nosi zbor ime. Brici so tako predstavili publikli tudi Simonitijevo pesem Debeli kum. Ob koncu so rojaki iz Števerjana in obmejnih krajev imeli priložnost za druženje in navezovanje stikov.

MD

Športno združenje Olympia je minuli petek, 19. t. m., v dvorani Slovenskega športnega centra Mirko Špacapan predstavilo svoje najmlajše športne ekipe, ki se bodo letos udeleževale odbojcarskih prvenstev na različnih ravneh in v različnih starostnih skupinah. Monožičnost mladih odbojkarjev v raznih ekipah najbolj zgovorno govori o trdni usidranosti združenja Olympia v naš prostor, predvsem pa je tudi zagotovi-
la za prihodnost, saj so Olympiinci odbojkarji v preteklosti že postali zvezde svetovnega merila.

SLOVENSKA DUHOVNJA
SKUPNOST DRUŽIN SONČNICA
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

SVETI MIKLAVŽ

bo obiskal naše otroke v Domu Franca Močnika
v nedeljo, 5. decembra, ob 11. uri

Goriški birmanci pripravljajo presenečenje
Pokaži, kaj znaš - Režija Franko Žerjal

Udeležbo potrdite na Miklavžev urad v jutranjih urah
na tel. 0481 531445

Vljudno vabljeni na
vokalno-instrumentalno plesni večer

Akademski pevski zbor ruskih pesmi

"PESNI ROSII"

ruskega državnega televizijskega in radijskega glasbenega centra

Nikolaj Kutuzov, umetniški vodja

Jelena Kutuzova, glavni zborovodja in dirigent

Kulturni center Lojze Bratuž

Sobota, 4. decembra 2010, ob 20.30

Prost vstop do zasedenosti dvorane

GALERIJA ARS Deziderij Švara

Človek morja, burje in sonca, ki slika pisma

Beleščeča in lirčna je likovna govorica tržaškega umetnika Deziderija Švara, čigar dvajset del je do 8. decembra na ogled v galeriji Ars na Travniku. Ko je v mestnem središču prvič razstavljal l. 1996, je povedal Jurij Paljk na prazničnem odprtju v četrtek, 18. novembra, je Švara še preizkušal razmerje med figuraliko in abstraktnim. Še prej je zaslovel kot avtor nepozabnih morskih vedut, "mimo katerih umetnostna kritika v obravnavanju tržaške umetnosti v povojnem času enostavno ne more". Danes je zrel umetnik, človek morja, burje in sonca, ki mu slikarstvo pomeni zabavo, pa tudi iskanje širine in svetlobe, odgovorov in duhovnega. Švara piše pisma tako, da jih slika. Namenjena so dragim osebam, sploh pa vsem nam. Kompozicije na pretežno monokromatskih ploskvah so zaokrožene, zaznati je krog kot popolni simbol večnosti in neskončnosti. Švara je "lepa oseba", je še povedal Paljk; "verjame, da smo naslovniki pisem vsi mi, ustvarjeni po Božji podobi". Nenapisana pisma so polna luči in svežine. Gledalec se ob njih sprosti in globoko zadirja, preplavi ga občutek svobodnega lebdjenja v barvni atmosferi. Na kompoziciji se pojavljajo bolj ali manj prepoznavne podobe pisem, ki se izvijajo iz osrednje gmote, vendar v celoti prevladuje abstraktna nota. Vsaka slika vsebuje tudi temnejše tone, ki pa jih svetli popolnoma premagajo, nadvladajo. Pri tem se zdi, kot bi slikar hotel reči, da so vedno prisotne tudi temnejše plati, vendar je lahko njihov vpliv zelo majhen in obstranski. V svetlobi je rešitev. Raziskovanje svetlobnih učinkov je bistvenega

pomena v Švarovem bogatem opusu in predstavlja njegov pogled na svet, na življenje. V otroštvu ga je obkrožal mali svet, poln barvitosti in življenja mediteranske, kraške vasi. Na začetku svoje slikarske poti je upodabljal vedrino tega okolja, vezan je bil na figurativno kompozicijo, za katero pa je kmalu začutil, da ga je omejevala. V svojem nadaljnjem raziskovanju je skušal premostiti pravila tradicionalnega krajinarstva, kljub temu da je še vedno črpal moti-

ve iz zunanjega, vidnega sveta. Začel pa je opuščati detajle, podrobno opisovanje, in raje ponostavljal linije ter barve. V

kompozicijo je vpeljal praznino, ki je postala bistvena. Z barvami in tonskimi prehodi je dosegel poetično sintezo v svetlobi in globljo sporočilnost. Ustvaril je ravnotežje med figuralnim in abstraktnim, med stvarnim in duhovnim.

Poleg t. i. Nenapisanih pisem je na ogled manjši ciklus, skupina petih kolažev, posvečenih časnikom Le Monde, Delo, Il Piccolo, Primorski dnevnik in Novi glas. Obiskovalci razstave, ki bi to želeli, imajo možnost napisati pisemce avtorju ("Ne samo pohvale - tudi kritike") in ga pustiti v veliki odprti ovojnici. Umetnik se je za tople besede zahvalil Paljku, za možnost razstavljanja galeriji Ars, za navdih in podporo pri ustvarjanju pa svoji muzi, gospe Nadiji.

Kulturni center Lojze Bratuž

Akademski zbor ruskih pesmi "PESNI ROSII" decembra v Gorici

V soboto, 4. decembra, ob 20.30, bo v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici večer, posvečen ruski ljudski pesni in plesu. V goste namreč prihaja Akademski pevski zbor "PESNI RUSIJE", ki deluje v sklopu Ruskega državnega televizijskega in radijskega glasbenega centra. Zbor vodi umetniški vodja, skladatelj in dobitnik državnega priznanja M. I. Glinka prof. Nikolaj Kutuzov, ki mu je bilo svojčas podeljeno imenovanje "Narodnega umetnika SSSR". Akademski zbor "Pesni Rosii" je bil ustanovljen leta 1945 in se je razvil v edinstveno glasbeno skupino z originalnim umetniškim zborovskim nastopanjem, ki je zaslovela po vsem svetu. Še posebno odmevne so turneje, ki jih je zbor opravil od leta 2006 naprej, od kar pri vodenju zbora sodeluje glasbenik Alexander Darmastouk. V sklopu zbora nastopata skupina "Ruska ljudska glasbila", ki jo vodi profesor Igor Oblikin, in plesna skupina pod vodstvom priznane ruske umetnice Ljudmile Baikove. Nastop zbora "Pesni Rosii" je izredno bogat in pušča globok vtis ruskega ljudskega izročila, ki je povezano z intenzivnostjo barv in čarobnostjo ruskih pravljic ter zgodb.

Prof. Sijavuš Gadžijev in Giuseppe Guarrera

Prestižna zmaga mladega pianista je v ponos Centru Komel

Giuseppe Guarrera je mladenič z velikim talentom in močnim značajem. Tako je pianist in glasbeni pedagog Sijavuš Gadžijev v četrtek, 18. novembra, opisal svojega gojenca, ki je 13. t. m. osvojil prvo nagrado na najpomembnejšem državnem klavirskem tekmovanju Premio Venezia. Predsednica SCGV Emil Komel Mara Černic je na tiskovni konferenci izrazila ponos na delo gojenca in njegovega mentorja. "Gremo v pravo smer", je rekla, saj šola Komel nudi - poleg osnovne izobrazbe - tudi možnost posameznikom, da se oblikujejo v vrhunske glasbenike. "Odprti smo za vse, brez predsodkov". Prof. Gadžijev je o tekmovanju povedal, da se ga udeležujejo najboljši komaj diplomirani pianisti z vsega polotoka, tisti, ki sklenejo študij s polno oceno ali še s pohvalo. Letos jih je bilo okrog 30, konkurenca pa je bila močna, saj "se je kakovostna raven pianistov v Italiji v zadnjih letih znatno zvišala". Zmaga 19-letnega Giuseppeja, ki je po rodu iz pokrajine Enna na Siciliji in študira na Centru Komel, pa pomeni, je dodal azerski moj-

ster, da očitno ni nujno hoditi študirat daleč na visoke šole. Z razliko od nekaterih natečajev, kjer velikokrat zmagojajo kandidati, ki nimajo izvirne osebnosti, je beneška žirija izbrala zanimivega kandidata, ki ima ja-

da bi se pripravil na natečaj, imel je razmeroma malo časa", je dodal prof. Gadžijev. Po njegovem mnenju zgrešijo mladi pianisti, ki obiskujejo več masterclass različnih profesorjev; vsaj do 22. oz. 23. leta je prav,

na se pomembnejših mednarodnih natečajih. Pred sabo naj ima vedno višje cilje", je sklenil zaslužni pedagog.

Giuseppe, ki se je po podvigu vrnil domov, je bil na tiskovni konferenci prisoten "virtualno", prek videokonference. Tekmovanje je bilo izločilnega značaja, je povedal. V finalnem delu, ki je potekal v prestižnem teatru La Fenice, sta ostala le dva; na tem, četrtem delu tekmovanja je igral Chopin in Prokofjeva. Poleg pomembne denarne nagrade si je prislužil številne koncerte po Italiji, pa tudi v tujini, med drugim v Londonu in Salzburgu.

Predsednica Mara Černic, ki so jo spremljale članice upravnega sveta Marilka Koršič ter Alessandra Schettino in Valentina Humar iz tajništva šole Komel, je sklenila srečanje s pianistom in njegovim mentorjem z ugotovitvijo, s katero vsi soglašamo: nagrada Giuseppeja Guarrera je tudi veliko priznanje za ravnatelja šole prof. Silvana Kerševana, ki je te tedne na okrevanju. Njegova profesionalnost in iskanje kakovosti, še zlasti pa človekost v odnosih in sploh v upravljanju šole so pomembna dodana vrednost, ki povezuje vse komelovce in gojence Centra Komel. / DD

Foto DPD

sno glasbeno vizijo. Giuseppe ima začrtan cilj, veliko je žrtvoval, saj se je pri 15 letih priselil z otoka v Gorico, kjer je našel šolo, ki mu je bila v veliko oporo in ga ni obravnavala kot številko. "Julija letos je maturiral na mestnem psihopedagoškem liceju, poleti pa mi je sledil, kamorkoli sem šel,

da imajo enega samega profesorja, sicer lahko pride do spora in zmešnjave med različnimi nasveti in slogi. "Zmagati tako nagrado je prvi korak; ko bo odslej nastopal pred občinstvom, se bo začel najpomembnejši del njegovega življenja. Nadaljevala bova z delom, preizkusiti se bo moral

Obvestila

Jesen na mizi: Ad formandum vabi k vpisu na kulinarčni tečaj, namenjen vsem ljubiteljem kuhanja, ki bo v četrtek, 25. 11., ob 18.00, v Dijaškem domu S. Gregorčiča v Gorici. Jedilni list: bučni njoki z žajbljevim maslom in dimljeno skuto, mariniran goveji file s krompirjevo tortico s hrenom, čokoladna pita s hruškami. Udeleženci prejmejo v dar recepte in potrdilo o obiskovanju tečaja. Za vpisovanja: tel. +39-334-2825853, promo@adformandum.eu.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v torek, 28. decembra, tradicionalno silvestrovanje v Pineti pri Gradežu v hotelu Ai Pini. Odhod iz Doberdoba in Gorice ob 16. uri. Srečanje v Pineti ob 17. uri. Vpisujejo do zasedbe razpoložljivih mest na avtobusu Saverij R. (tel. št. 0481 390688), Marija Č. (tel. 0481 390697), Ivo T. (0481 882024), Dragica V. (tel. 0481 882183), Rozina F. (tel. 347 1042156). Na račun 20 evrov.

Doštena mlajša gospa išče delo - čiščenje, likanje v dopoldanskih urah. Ključite zvečer na tel. 00386 31378426.

Slovenska kulturno gospodarska zveza v sodelovanju s KD Jezero iz Doberdoba in pod pokroviteljstvom Občine Doberdob prireja ob 20-letnici razpada Jugoslavije debatni večer z naslovom Premisliti Jugoslavijo, na katerem bosta sodelovala Dimitrij Volčič in Miloš Budin. Debatni večer bo v ponedeljek, 29. 11. 2010, ob 20. uri, v Kulturnem domu v Doberdolu.

Darovi

Za Novi glas: N. N. 1.000 evrov.
Za misijonarja Danila Lisjaka:

N. N. 1.000 evrov.

Za misijonarja Pedra Opeko: N. N. 1.000 evrov.
Za misijonarja Ernesta Saksido: N. N. 1.000 evrov.

Čestitke

Svojemu sopevcu Tomažu Slokarju, ki je bil imenovan za podžupana novogoriške občine, želijo pevci in pevke zbora Lojze Bratuž s svojim dirigentom Bogdanom Kraljem veliko delovnih uspehov v upanju, da bi se občinske seje ne ujemale s pevsкими vajami.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 26.11.2010 do 1.12.2010)
Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob četrčkih in nedeljah, od 21.30 do 22.30. Spored:

Petek, 26. novembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2. **Sobota, 27. novembra** (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 29. novembra (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna glasba, zabavna in zborovska glasba - Zanimivosti v naši okolici - Iz krščanskega sveta - Kratke zgodbe - Obvestila.

Torek, 30. novembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 1. decembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Očet ali kis - Izbor melodij.

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

Knjižna zbirka za leto **2011**

PREDSTAVITEV V GORICI
v galeriji Ars na Travniku v četrtek

25.11.2010 - ob 17. uri

EKONOMSKI FORUM

SLOVENCEV V ITALIJI 2010

Društvo slovenskih ekonomistov v Italiji

Okrogla miza: Kaj v bodoče pričakujemo od gospodarstva?

Moderator: Simon Koren

Sodelujejo: Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Boštjan Žekš, predstavniki slovenskih organizacij in podjetij v Italiji.

ČETRTEK 25.11.2010
ob 18.30 v Kulturnem Domu
Ul. Brass 20 - Gorica

ŽUPNIJA SV. ANDREJA APOSTOLA V ŠTANDREŽU
vabi na

KONCERTNA VEČERA

V DOMAČI ŽUPNIJSKI CERKVI

27. novembra, ob 20. uri:

Luka DEBEVEC-MAYER, solo / Rok JUHANT, orgle

28. novembra, ob 18. uri:

mladinski kantavtor Borut ŠKOČIR s prijatelji

Glasba / Izšla je plošča z naslovom Tekočina Andreja Kralja in Petra Gergoleta

Poseben glasbeni utrip iz zamejstva

Mladih glasbenikov je v zamejstvu kar nekaj. Takih pa, ki docela speljejo avtorski načrt z zaokroženo dodelavo plošče, je prav malo. Mednje sodita Andrej Kralj in Peter Gergolet, ki se bosta v kratkem predstavila s CD-jem z naslovom Tekočina: to delo sodi v širši projekt Vulture and the Guru (www.vultureandtheguru.com). Andrej in Peter se poznata že vrsto let, saj sta že od višješolskih let kot člana različnih zamejskih skupin pisala avtorsko rock glasbo. Andrej Kralj je sodeloval pri skupinah Charge in Anorexia, Peter pa je bil član skupin Blek Panthers in Fiberglass in je pred leti dokončal studij tonskega mojstra in prejel diplomu na ljubljanskem SAE /School of sound engineering. Andrej je profesor na slovenskih nižjih srednjih šolah in se ukvarja tudi s poezijo: pred leti je izdal pesniško zbirko z naslovom Srčni napadi v rumenih globinah, za katero je prejel vrsto nagrad tudi na mednarodnih natečajih.

Za CD je značilno, da sva ga s Petrom v celoti sama napisala, posnela, mixala in producirala. Za izvajanje posameznih pesmi sva povabila različne glasbenike iz Goriške, Tržaške in tudi Slovenije. Zgoščenka Tekočina, ki vsebuje 11 pesmi z besedili v slovenskem jeziku, je "prelitje" različnih stilov, ki jih povezuje najin avtorski izraz. Na plošči je namreč več balad z elektronskimi elementi, nekaj rockerskih skladb bolj v stilu skupin iz 80. let, je pa tudi nekaj izrazitejših eksperimentalnih trenutkov.

Katere glasbenike sta povabila k snemanju plošče?

Omenil bi Martino Feri, Danijela Malalana, Bojana Kovica, Petra Gusa in tudi Tomislova Jovano-

vića - Tokaca skupine Dan D. Ta ansambel je Petru in meni zelo všeč. Tokac je mogoče eden izmed prodornejših slovenskih

gent Valter Sivillotti. Orkester 11 elementov sva posnela v studiu v Vidmu. Pri produkciji plošče je bil tudi zelo pomemben maste-

Foto D. Pahor

moških glasov v zadnjih letih v Sloveniji. Pevec se je nad najino glasbo navdušil in takoj sprejel vabilo, da bi sodeloval pri eni pesmi (naslov mu je Enaka), kar je bilo za mojega kolego in zame pravo presenečenje.

Kakšno vlogo pa imajo ostali glasbeniki pri CD-ju?

Ker je bilo produkcijsko delo plošče dovolj naporno, sva se s Petrom odločila, da ne bova neposredno soudeležena kot glasbenika. Prav zato sva prosila Aljošo Saksido za kitarsko kuliso zgoščenke; na bas kitaro igra Marko Loredan, na bobne Gianluca Solferino, na klaviature Alberto Bravin. Aranžmaje za orkester je napisal skladatelj in diri-

ring: za to sva se obrnila na Gregorja Zemljča, ki razpolaga z mastering studiem v Ljubljani in ima za seboj že sodelovanja s slavnim Magnificom, Vladom

Foto D. Pahor

Kreslinom in Laibachi.

Kaj pa grafično oblikovanje plošče?

Tudi v to je bilo vložena veliko truda. Oblikovanje CD-ja in knjižice v njem je bilo zaupano Jakobu Jugovici, ki se s tem področjem tudi profesionalno ukvarja, za vse fotografije v knjižici pa je poskrbel fotograf Danilo Pahor.

Kdaj vas bodo oboževalci lahko poslušali v živo?

Predstavitveni koncert bo v Kulturnem domu v Gorici, ki je tudi finančno omogočil izid plošče. Pri tem bi poudaril vlogo ravnatelja Igorja Komela, ki je od samega začetka verjel v projekt. V živo bova nastopala tudi jaz kot kitarist, Peter kot basist in vsi glasbeniki, ki so z nami delali v studiu. Na youtubeu je že na ogled video za prvi singel Revolucija in tudi video balade Včasih grem, za katerega sva povabila na sodelovanje modelo Špelo Jereb. Videospota sva sama posnela in montirala, pomagal pa nama je Alex Purrič. Javila se je umetnica iz Slovenije, da bi pripravila videospot za tretji singel, za katerega bo izšel videospot naslednje leto, to je Enaka. Pripravljen je že tudi poseben spot, posnet v črno-beli tehniki, v katerem nastopata dva mlada zamejca, fant in punca. O vsem tem pa več kdaj drugič.

Igor Gregori

Ponovno odprtje Galerije Luigi Spazzapan v Gradišču

Za uvod Spazzapanova likovna dela

V petek, 15. oktobra, so v Gradišču ponovno odprli regionalno galerijo sodobne umetnosti, ki nosi ime po rojaku, slikarju Luigi Spazzapanu. Domačemu umetniku so posvetili tudi prvo razstavo, ki si jo je mogoče ogledati do 15. januarja 2011 in nosi naslov Spazzapan v Turinu. Zbirki Accati in Villa (Spazzapan a Torino. Le collezioni Accati e Villa). Galerija je bila zaprta zaradi temeljite notranje prenove in reorganizacije prostorov. Njen vhod je sedaj na široki ulici Marziano Ciotti, v osrednjem delu mestne cone za pešce, in vodi v na novo pridobljene pritlične, večnamenske in razstavne dvorane. S tem posegom je pridobila 450 kvadratnih metrov površine, ki jih lahko uporabi za razstavljanje. Galerija je začela delovati sredi

70. let in je bila že takrat pomembno umetniško središče za ožje in širše goriško okolje, saj so v njej predstavljali tukajšnje avtorje ter dogajanje na področju sodobne umetnosti v Furlaniji Juljski krajini. Galerija je imela tudi stalno postavitev del Luigijsa

Spazzapana iz zbirke Eugenia Giletta, ki je s svojim prispevkom sploh omogočil njeno odprtje. Zbirka vsebuje sedeminosemdeset del, kipov, oljnih slik, risb s tušem in je sedaj deloma pred-

stavljena v prvem nadstropju. Prostor je skozi desetletja doživljal vzpone in padce zaradi spremenljivih političnih ter institucionalnih razmer. V njem je bilo več pomembnih dogodkov in razstav, leta 1989 so se z veliko razstavo spomnili stoletnice Spazzapanovega rojstva, poleg tega pa je galerija skozi vsa leta delovanja nabrala bogato dokumentacijo o regionalni umetnosti 20. stoletja. Letos je ponovno zažvela pod vodstvom goriške pokrajine, Fundacije Goriške hranilnice, ki je posodila Spazzapanova dela iz zbirke Giletta, in gradiške občine, ki je dala na razpolago prostore. Prva razstava nove sezone in novega obdobja predstavlja manj znana dela Luigijsa Spazzapana, iz turinskega obdobja, kamor se je

preselil leta 1928. Tam se je vključil v mestno kulturno dogajanje in spoznal ljudi, ki so mu postali prijatelji in mecen. Zbirki Federica Accati ter Ade Villa Prever in njenega sina Gianfranca Ville vsebujeta dela iz prvega turinskega obdobja, iz 30. in 40. let 20. stoletja. Dela so nastala pred veliko slogovno spremembo, ki se je zgodila v povojnem obdobju, v smeri najprej abstraktno-figuralnega neoekspressionizma in nato informela. Razstavljena dela še zaznamuje slikarjeva močna, večkrat nemirna poteza in intenziven kromatizem. Slike so nastale s hitrim premikanjem čopiča, sintetiziranjem prizora v viharne barvne kompozicije. V zbirki Accati so prisotni Spazzapanovi avtoprotrreti, ki se jim je pogosto, skoraj obsesivno posvečal, tihožitja, krajine, prizori z živalmi in ljudmi. Zbirki Villa pa vsebuje tudi bolj umirjena dela, zaznamovana z mehko barvno modelacijo. Prizori so naslikani z bolj ubranimi, manj kontrastnimi toni, ki ustvarjajo zabrisano, sanjsko atmosfero. Živahne barve na slikah z ženskimi figurami, ki nabirajo cvetje, nadomeščajo sivi, temačni toni vedut Turina v megli. Prizor snemanja s križa že napoveduje slogovni prehod, pogled na Turin s slikarjevega okna predstavlja obenem sintezo tega obdobja in prihajajočo spremembo.

inca

Kratke

Občni zbor Slavističnega društva Trst-Gorica-Videm

V Narodnem domu v Trstu bo v petek, 26. novembra 2010, ob 16.00 oziroma 16.30 v drugem sklicu občni zbor SD Trst-Gorica-Videm. Letos je volilnega značaja.

Foto DPD

Minila so štiri leta od prejšnjega volilnega občnega zbora in tudi v tem času je društvu predsedovala prof. Lojzka Bratuž. Uresničenih je bilo več pomembnih kulturnih pobud, predvsem izpopolnjevalni jezikovni tečaj, ki obsegajo običajno po štiri srečanja oziroma delavnice: Ajda Kalan - Tečaj zborne izreke, Peter Weiss - Novosti v pravopisu, Andreja Žele - Poglavlja iz oblikoslovja.

V letu 2007 je društvo dobilo sedež v Narodnem domu v Trstu in v tem letu je bil izpeljan odmeven simpozij ob 400-letnici Alasijevega italijansko-slovenskega slovarja v kongresnih prostorih Devinskega gradu v sklopu tridnevni Primorskih slovenističnih dnevov. Simpozij je vključeval tudi tematiko Lepe Vide v slovenski književnosti.

Naslednje leto (2008) pa je bila Trubarjeva obletnica in društvo je priredilo simpozij v dvorani Narodnega doma v Trstu na temo Trubar v Trstu in na Goriškem, v sodelovanju z Narodno in študijsko knjižnico. Vsa predavanja so izšla v zborniku.

Ob tem so se zvrstili še predstavitve knjig, predavanja in sodelovanje posameznih članov pri vsakoletnih slavističnih kongresih.

Na Dunaju so nagradili dokumentarec Boris Pahor - Trmasti spomin

Dokumentarni film Boris Pahor - Trmasti spomin je pred kratkim na Dunaju prejel priznanje Erasmus EuroMedia. Film je bil nagrajen zaradi visokih vsebinskih in oblikovnih standardov ter vzgojnega prispevka pri nagovarjanju evropske družbe. Dokumentarni film o tržaškem pisatelju Borisu Pahorju, ki je nastal pod okriljem regionalnega RTV centra Koper-Capodistria, je prejel tudi medaljo odličnosti za izstopajočo kakovost pripovedi o pisateljevem pomenu za slovensko, italijansko in evropsko zgodovino. Avtorja in scenarista filma, ki je nastal v projektu Sinovi dveh narodov - Velikani našega prostora, sta Neva Zajc in Tomaž Burlin, ki se podpisuje tudi kot režiser. Film je bogato dokumentiran z veliko smisla za portret in zgodovinsko dogajanje. Prikaže odločilne trenutke, ki so gradili pisateljevo življenjsko izkušnjo in predstavljajo osrčje avtorjevega literarnega ustvarjanja. Priznanja Erasmus EuroMedia podeljuje Evropska ustanova za vzgojo in komunikacijo za izstopajoča dela in programe medijev, ki izhajajo iz evropskih vrednot in razvojnih načel evropske družbe. Letos je sodelovalo 17 držav, žirija je v presoji prejela več kot 200 izdelkov.

Režiserka Anja Medved v Ordinaciji spomina obravnava spomin obeh Goric. Spomine prebivalcev obeh mest je avtorica zbiral v čezmejnih urbanih akcijah, ki je potekala v prostorih nekdanje carinarnice na Erjavčevi ulici v Novi Gorici. Šlo je za zbiranje družinskih fotografij in filmov, posnetih na super 8 format, ki prikazujejo različna časovna obdobja obeh Goric in na katero so se prebivalci obeh mest odzvali v kar lepem številu. Medvedova je z "darovalci" spominov posnela tudi pogovor o vsebini fotografij ter iz pričujočih izjav in podob sestavila video, ki se sedaj predvaja na pariški razstavi. Ordinacija spomina je nastala v produkciji Kinoateljstva ob 10. mednarodnem festivalu novomedijske umetnosti Pixelpoint 2009.

Anja Medved - Ordinacija spomina

Novogoriška avtorica dokumentarnih filmov Anja Medved se je uvrstila v selekcijo za prestižno razstavo Paris Photo, ki so jo v Carrousel du Louvre odprli v četrtek, 18. novembra. Gre za 14. izvedbo te znamenite svetovne prireditve, ki je letos posebno pozornost usmerila na srednji del Evrope, na Češko, Slovaško, Madžarsko, Poljsko in Slovenijo. Video Anje Medved z naslovom Ordinacija spomina je predstavljen v osrednjem razstavišču, kjer so razstavljena dela pod skupnim naslovom Tranzicijski časi; Video umetnost Srednje Evrope. Slovenijo poleg Medvedove zastopata še Marina Gržinić in Aina Šmid.

Režiserka Anja Medved v Ordinaciji spomina obravnava spomin obeh Goric. Spomine prebivalcev obeh mest je avtorica zbiral v čezmejnih urbanih akcijah, ki je potekala v prostorih nekdanje carinarnice na Erjavčevi ulici v Novi Gorici. Šlo je za zbiranje družinskih fotografij in filmov, posnetih na super 8 format, ki prikazujejo različna časovna obdobja obeh Goric in na katero so se prebivalci obeh mest odzvali v kar lepem številu.

Medvedova je z "darovalci" spominov posnela tudi pogovor o vsebini fotografij ter iz pričujočih izjav in podob sestavila video, ki se sedaj predvaja na pariški razstavi. Ordinacija spomina je nastala v produkciji Kinoateljstva ob 10. mednarodnem festivalu novomedijske umetnosti Pixelpoint 2009.

Avtorica s projektom tako nadaljuje prizadevanja za nastajanje skupnega goriškega arhiva spomina z naslovom Kinokašča, ki je nastal v čezmejnem društvu Kinoatelj.

Kratke

Katalog sKultura

V novem katalogu mednarodnega kiparskega srečanja sKultura so predstavljeni avtorji, ki so se udeležili pete kolonije v Štandrežu, od 3. do 10. oktobra 2009.

Norma Antonini, ki je že prej sodelovala na delavnici, je v istrskem kamnu izdelala kip z naslovom Zdržištev, sestavljen iz več skupaj spojenih, stiliziranih figur. Maria Teresa Cetani, ki se je tudi že prej udeležila srečanja v Jeremitišču, je iz cedrovega lesa izdelala ženski lik, ki iz določene perspektive občuduje naravo. Angela Dibenedetto Borzđ je prvič sodelovala na sKulturi. Iz istrskega kamna je izdelala grško boginjo, naveličano nesložnosti med ljudmi. Velika medvedka, ki brani mladiča, izdelana iz debela stoletne sekvoje, predstavlja materino ljubezen. Izdelal jo je Sisto Lombardo. Stefano Padovan je bil edini Goričan v skupini in se je prvič udeležil kolonije. Iz cedrovega lesa je izdelal stilizirano sovo. Hrvaška kiparka Ivana Postić je s črno-belo lisasto prevleko prekrila abstraktno gmoto, neobdelan kamnit blok. Drago Vit Rozma se je prvič predstavil v Štandrežu; iz kamna je izklesal stiliziran poljub med moškim in žensko. Robin Soave je iz kraškega kamna izklesal stiliziran objem dveh figur. Matej Vočanec je izdelal abstraktno kompozicijo iz dveh elementov, kamnitega in lesenega. V katalogu je predstavljeno tudi delo 4. mladinskega kiparskega srečanja, ki je potekalo med 1. in 7. julijem 2009. Takrat so študenti Akademije za likovno umetnost in oblikovanje iz Ljubljane in Šole mozaika iz Spilimberga izdelali spomenik bratoma Rusjan, ki so ga postavili na letališču na Rojah pri Gorici. / inca

Revija Mladika / 39. Literarni natečaj

1. Revija Mladika razpisuje XXXVIII. nagradni literarni natečaj za izvirno še neobjavljeno črtico, novelo ali ciklus pesmi.

2. Na razpolago so te denarne nagrade:

Proza: prva nagrada 400 evrov, druga nagrada 300 evrov, tretja nagrada 250 evrov.

Pesmi: prva nagrada 200 evrov, druga nagrada 150 evrov, tretja nagrada 100 evrov.

3. Rokopise je treba poslati v dveh čitljivo pretipkanih izvodih (format A4) na naslov Mladika, ulica Donizetti 3, 34133 TRST, do 1. decembra 2010. Rokopisi morajo biti opremljeni samo z geslom ali šifro. Točni podatki o avtorju in naslov naj bodo v zaprti kuverti, opremljeni z istim geslom ali šifro. Teksti v prozi naj ne presegajo deset tipkanih strani (oziroma 30.000 znakov), ciklus poezije pa naj predstavlja samo izbor najboljših pesmi (največ deset). Tekste lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov: redakcija@mladika.com

4. Ocenjevalno komisijo sestavljajo: pisateljica Evelina Umek, prevajalka prof. Diomira Fabjan Bajc, prof. Marija Cenda ter odgovorni urednik revije Marij Maver. Mnenje komisije je dokončno.

5. Izid natečaja, ki je odprt vsem, ne glede na bivaličnost, bo razglašen ob slovenskem kulturnem prazniku – Prešernovem dnevu – na javni prireditvi in v medijih. Vsi teksti ostanejo v lasti Mladike. Nagrajena dela bodo objavljena v letniku 2011. Objavljena bodo lahko tudi nenagrajena dela, za katera bo komisija mnenja, da so primerna za objavo. Rokopisov ne vračamo!

Rolling Stones na turnejo ob svoji 50-letnici

Skupina Rolling Stones bi ob 50-letnici skupnega igranja prihodnje leto ponovno rada krenila na turnejo. Željo je nemški reviji Stern zaupal 66-letni kitarist Keith Richards. "Spet nas mika, da bi igrali, vendar ne na velikih stadionih, temveč več dni v manjših dvorinah po mestih, dokler nas ne vržejo na cesto", je povedal Richards. Ta teden je izšla Richardsova avtobiografska knjiga "Life", ki jo bo glasbenik ta teden predstavil tudi v New Yorku. Bobnar skupine Charlie Watts je v začetku septembra v enem od intervjujev že nakazal možnost, da bodo ob jubileju morda odšli na novo turnejo. Britanska glasbena skupina Rolling Stones je bila ustanovljena leta 1962.

Band je bil nazadnje na svetovni turneji "A Bigger Bang" od avgusta leta 2005 do avgusta leta 2007. Turneja je bila s skoraj 400 milijoni evrov prihodka najdonosnejša svetovna turneja doslej.

Milan Gregorič: Moj dom

V objemu domovinskega čutenja in ponosa

Uveljavljeni koprski publicist in javni delavec Milan Gregorič (roj. 8.9.1934 v Dekanih), ki je v minulih desetletjih vidno zaznamoval civilno družbeno dogajanje na Koprskem in širše po Primorskem, pogosto dreza v osir politične poniglavosti ter hkrati buri javno mnenje z vehementnim odzivanjem na družbeno problematiko.

Posebej velja omeniti njegov obsežni publicistični opus - prek 600 različnih besedil v dnevnem in revijalnem tisku,

zlasti tisti del, ki obravnava dogajanja v Istri ob razpadu Jugoslavije, slovensko-italijanske meddržavne odnose, obmejno in manjšinsko problematiko ter rivalstvo med Trstom in Koprom pri obvladovanju tranzitnih blagovnih tokov. Bogata je tudi njegova knjižna bera, saj je podpisal avtorstvo kar devetim samostojnim knjižnim delom. V najnovejši knjigi Moj dom, ki jo avtor opredeljuje tudi kot lastni "duhovni avtoportret", zasledimo izbor njegovih ča-

Slovensko stalno gledališče / Zlati zmaj

Krut izsek usod današnjega časa

Da je gledališče s svojimi sporočilnimi mislimi in raznolikim poetičnim nadihom še vedno verno zrcalo časa in družbe, vpete v njem, je dokazala prva domača produkcija letošnje abonmajske sezone Slovenskega stalnega gledališča Trst, delo Zlati zmaj sodobnega nemškega dramatika Rolanda Schimmelpfennin- ga (1967), sedaj največkrat uprizorjenega avtorja, saj so se njegova besedila pojavila v kar štiridesetih državah. Zanje je prejel več priznanj, za Zlatega zmaja pa nagrado, ki mu je letos dodelila naslov dramatik leta. Njegov Zlati zmaj, ki se zaradi prepredanja dramatičnih, grotesknih, ironičnih, pa tudi absurdnih trenutkov izmika stroge- mu žanrskemu opredeljevanju, je slovensko prazvedbo, v odličnem prevodu Mojce Kranjc, doživel na velikem odru Kulturnega doma v Trstu, v petek, 12. novembra, v režiji Janusza Kice, Poljaka, ki že dolga leta živi v Nemčiji, ustvarja pa tudi v Avstriji, Madžarski, Hrvaški; nepozabne so njegove stvaritve, nastale na slovenskih odrih (npr. Sen kresne noči, Alice v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica; Namišljeni bolnik, Hči zraka v SSG). Za svoja dela je prejel vrsto, tudi Borštnikovih nagrad. Označujeta ga poseben režijski pristop in svojska poetična nit, ki jo odvijata skozi predstavo in dopušča avtorjevim besedam, da zaživijo v polnosti sporočila, igralcem pa, da poiščejo v sebi še ne raziskan igralski izraz.

Tako je lahno, obenem pa tudi z ostrino in trpkostjo sestavljen drobce prizorov, zvečine nedorečene izseke življenja vrste protagonistov, ki nastopajo v Schimmelpfennin- govini drami. V nedoločnem zahodnem evropskem mestu prikazuje mikrokozmos kitajsko-vietnamsko-tajske restavra-

se dogajajo v stanovanjih ali podstrešnih sobah nad Zlatim zmajem, kjer prebivajo dedek z neizpolnjenimi željami, mladi par, katerega zaljubljenost začne usihati ob nezaželeni nosečnosti, prodajalec-špecerist, ki kot mravlja iz basni drži "vkljenjenega" murna - azijsko dekle in jo za spolne usluge pušča v milost in nemilost strankam... Težko je opredeljevati uprizoritev in pisati o njenih vsebinah. Treba si jo je ogledati in doživeti hlad, odtujenost, ki vejeta iz nje, ko prikazuje ta naš nesrečni čas, v katerem je družba povsem brezbržna, nečloveško kruta v odnosih do priseljenih, ki so

toku, doživlja vso kričečo praznino duha, ki jo je zmožna ustvarjati današnja votla, prazna družba, ki bi le izkoriščala bližnjega. Ob koncu tega posebnega gledališkega mozaika se še gledalec sam počuti kot mravlja-špecerist in odide iz dvorane z zelo grenkim priokusom. Igralci SSG, Romeo Grebenšek, Maja Blagovič, Lara Komar, Vladimir Jurc in Primož Forte, so imenitno znali posredovati trpkost Schimmelpfennin- govega besedila, ki je od njih zahtevalo ogromno koncentracije in igralskega virtuoizma, saj se je vsak od njih v igri večkrat, kar na odru, z malenkostno kostumografsko za-

menjavo (kostumi Slavica Radović Nadarevič), prelevil v tri ali celo štiri različne like in vsakega, čeprav fragmentarno in nedokončno, kot zahteva avtor, predstavil v vsej tragični razsežnosti.

Popolnoma v skladu z režiserjevo vizijo je dihala tudi izpraznjenost odra, v belini stropnih plošč in neonskih luči, ki so še dodatno poustvarjale odtujeno, ledenohladno ozračje; pa tudi glasba Artura Annecchija je povsem v sozvočju s tonom predstave. Na goriški ponovitvi, v petek, 19. novembra, sta med sicer skromnim številom publike sedela tudi eden izmed najvidnejših režiserjev na Slovenskem, Dušan Jovanović, in dramaturginja Klavdija Zupan. Za kroniko naj povemo, da vabila k vpisu letošnjega abonmaja, ki v Gorici ponuja le produkcije SSG, gostujoče predstave pa samo v tržaškem Kulturnem domu, ni (vsaj do sedaj) sprejel nihče od nekdanih ali morebitnih novih goriških abonmentov. Očitno si ti želijo polno gledališko sezono, ki naj tudi v našem mestu ponudi odmevne predstave osrednjih gledaliških hiš na Slovenskem.

IK

Pomembno priznanje

Francosko odlikovanje za Aleša Bergerja

Prevajalec, literarni zgozinar, kritik in urednik Aleš Berger je dobitnik odlikovanja za častnika reda umetnosti in lepotoslovja Francoske republike, s katerim ga je odlikoval francoski minister za kulturo Frederic Mitterrand. Bergerju je odlikovanje pred kratkim v Ljubljani izročila francoska veleposlanica v Sloveniji Nicole Michelangeli. Z odlikovanjem, ki ga je veleposlanica dobitniku izročila v francoski rezidenci, je Francija želela nagraditi pomembno delo, ki ga je Berger opravil v svoji karieri in

ki je prispevalo k okrepitvi odnosov med Francijo in Slovenijo. Aleš Berger se je rodil leta 1946 v Ljubljani. Bil je dolgoletni urednik založbe Mladinska knjiga. Prevaja zlasti moderno francosko poezijo in prozo. Za svoje delo je prejel številne nagrade, Sovretovo (1983), nagrado Prešernovega sklada (1987), Župančičevo (1993) in Rožančovo nagrado (1998).

Leta 2009 mu je špansko veleposlaništvo podelilo nagrado ESA-SI za najboljši prevod iz španščine v slovenščino, in sicer za pre-

vod Ciganskih romanc Federica Garcia Lorce. Leta 2008 je Berger prejel Schwentnerjevo nagrado za življenjsko delo, ki jo podeljuje Združenje knjižnih založnikov pri Zbornici založništva, knjigotršstva, grafične dejavnosti in radiodifuznih medijev.

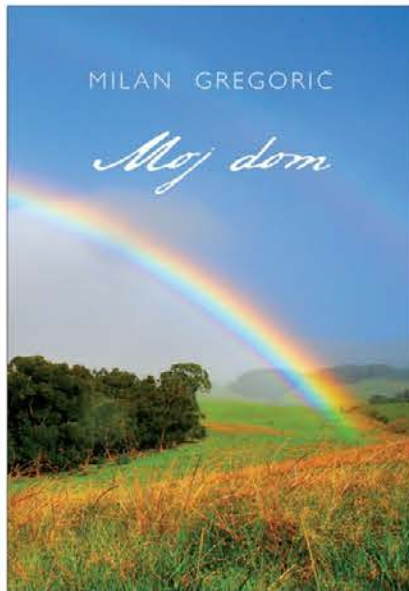
Kot je tedaj zapisala žirija za Schwentnerjevo nagrado, Berger "že dolgo vrsto let zaseda odlično mesto v slovenski kulturi, ki ji je zavezan s svojo kreativno energijo. Nespregljiv je predvsem njegov prevodni opus iz klasične in moderne francoske literature, ki zajema poezijo, prozo, dramatik in esejistiko".

Foto JMP

sopisnih publicističnih prispevkov v času od slovenske pomladi naprej, prek tranzicije pa vse do današnjih dni; zlasti pa so ti njegovi od-

zivi vezani na pomembna družbena dogajanja v Slovenski Istri. Interesna sfera Milana Gregoriča je zelo obsežna in zato ne preseneča, da s svojo znano akribijo posega v malone vsa družbena dogajanja, ki usodno oblikujejo in zaznamujejo naš čas. Posebnost pričujoče knjige je v tem, da se lahko njeni krajši ali daljši tematski sklopi oziroma poglavja berejo selektivno in ločeno, mimo vrstnega reda v knjigi, ker so celota zase. S to knjigo

avtor dejansko ustvarja nekakšno "rentgensko sliko"

stanja duha in stranpoti slovenske tranzicije ter hkrati "nastavlja ogledalo" njenim glavnim akterjem, predvsem s kapitalom dobro založeni slovenski levici, ki je s svojimi pogosto zgrešenimi prijemi usodno zaznamovala rojstvo in levitve novonastale države. Ne nazadnje pa se Gregorič ozira tudi proti velikim mednarodnim dogodkom, kot so bili, denimo, vstopanje Slovenije v EU oziroma v evroatlantske povezave ter na skoraj apokaliptične posledice newyorškega 11. septembra, veliko pozornosti namenja tudi odnosom med Cerkvijo in državo itd. Na koncu se knjiga pridružuje klicu po ustavitvi človeškega de-

gradiranja narave in podpre nekatera iskrena tipanja za pravim smislenim življenja. Soočenje z mikro- in makrokozmosom, prepletanje različnih soodvisnosti in delovanje v skladu z moralnimi in etičnimi načeli so vodilo avtorju, ki je svoji knjigi dal naslov Moj dom zato, ker je s tem hotel povedati, da niti prejšnji represivni režim niti tranzicija nista tisti družbeni prostor, v katerem bi se dobro počutil in rad v njem živel. Skratka, Milan Gregorič se s svojimi izbranimi publicističnimi zapisi pridružuje množici ostalih podobnih aktualnih in polemičnih knjižnih del, ki kritično obravnavajo veliko slovensko zgodbo na prelomu dveh tisočletij.

Slavko Gaberc

Kratke

Msgr. Marij Gerdol osemdesetletnik

Msgr. Marij Gerdol, ravnatelj slovenskega pastoralnega središča in dušni pastir pri Novem sv. Antonu in pri sv. Jakobu, je pred nedavnim praznoval 80. rojstni dan; slovenska župnijska skupnost pri Novem sv. Antonu mu je izrazila čestitke in hvaležnost za delovanje po nedeljski sv. maši. Slavljencu je v imenu celotne župnijske skupnosti čestital tudi župnik gospod Giursi.

Predbožični čar v Barkovljah

Slovensko kulturno društvo Barkovlje, ul. Bonafata 6, vabi na Predbožični čar... bižuterija, slikanje na porcelanu, na svili in na kamnu, decoupage, božični okrasji, suho cvetje, vezenje, slano testo, klobučevina, patchwork in še marsikaj! Odprtje bo v sredo, 1.12.2010, ob 20 uri. Urnik razstave: četrtek, 2., in petek, 3. 12., od 15. do 19. ure, sobota, 4., in nedelja, 5.12., od 10. do 13. ure, ponedeljek, 6., in torek, 7.12., od 15. do 19. ure. V četrtek, 2.12.2010, ob 15. uri – Otroški kotiček, 3.12.2010 od 15. ure dalje: Sladki popoldan – razstava in ponudba domačih sladici.

Abonmajška kampanja SSG se nadaljuje...

Abonmajška kampanja Slovenskega stalnega gledališča ima izredni podaljšek; zainteresirani namreč lahko še nabavijo abonma za sklop ljubeznivi+latinskoameriški (Od blizu Patricka Marberja, Art Yasmine Reza, latinskoameriška plesna večera Havana de hoy ansambla Ballet de Cuba in Noche tanguera skupine Naturalis Labor) do 27. novembra, ko bo na sporedu zadnja ponovitev predstave Zlati zmaj. Prva predstava iz tega sklopa bo na programu 14. decembra z gostovanjem SNG Drama Maribor s predstavo Od blizu Patricka Marberja v režiji Dina Mustafića. Vse abonmajške predstave (osnovnega in izbirnih programov) bodo opremljene z italijanskimi nadnapisi. Zaradi neodložitve drugega alternativnega termina izredne ponovitve muzikla Neron SNG Drame bo spored ponovitev za predstavo Kate Kapuralica, ki so ga obiskovalci prejeli skupaj s koledarjem terminov vseh abonmajskih predstav, delno spremenjen. Prejšnji teden so se v tržaškem gledališču in izven zvrstili trije dogodki: v ponedeljek, 15. novembra, je vrtec na Colu imel v gosteh premiero za najmlajše abonente, otroško produkcijo Bine Brvinc v režiji in priredbi Marka Sosiča po motivih pravljice Marka Kravosa. Protagonist predstave je igralec Luka Cimprich. V torek, 16., je bila na sporedu enkratna ponovitev velike uspešnice, komedije Ko sem bil mrtev po filmu Ernsta Lubitscha, ki obravnava Pirandellovo zgodbo moža, ki napove svojo smrt in se nato ponovno pojavi z lažno identiteto, da bi se izmuznil kontroli zopne tašče. V soboto, 20. novembra, pa je bil na vrsti odmevni koncertni dogodek, ki ga je SSG priredilo v sodelovanju z Glasbeno matico. Simfonični orkester RTV Slovenija in njegov stalni dirigent En Shao sta nastopila s programom, ki je bil v celoti posvečen glasbi Johannesa Brahmsa. Pri koncertu za violino in orkester v D duru je solistično nastopil priznani srbski violinist Stefan Milenković.

28. Sejem antikvariata Trieste Antiqua

Pomorska postaja v Trstu je od 30. oktobra do 7. novembra gostila 28. Sejem antikvariata Trieste Antiqua, nezamudljivo mednarodno srečanje za zbiratelje, poznavalce in radovedne ljubitelje. 4500 obiskovalcev iz severne Italije, Slovenije, Avstrije, Hrvaške in Madžarske (30 % več v primerjavi z lansko izvedbo) se je v teh dneh sprehajalo po razstavnih prostorih, kjer so bili naprodaj najrazličnejši predmeti pretežno iz 18., 19. in 20. stoletja: angleške srebrnine, dragoceno pohištvo, slike, ameriška bižuterija, umetniško obdelano steklo, risbe ruskih kubistov, ikone, ekscentrične redkosti in celo portret cesarja Franca Jožefa. Med sodelujočimi starinarji iz Italije, Avstrije in Belgije je bil tudi predsednik društva antikvarjev FJK Roberto Borghesi: "Sejem se je končal s pozitivnimi vtisi, v prvi vrsti z zadovoljstvom, da se je trud, ki smo ga vložili v promocijo v Venetu obrestoval z obiskom številnih, motiviranih kupcev. Sejem Trieste Antiqua je dosegel širši ugled z resnostjo organizacije, kvaliteto in raznolikostjo strogo selekcionirane ponudbe. Zgodovinsko jedro sejma sestavljajo predmeti iz obdobja Biedermeier in Deco, ki so v glavnem specifična tržaških starinarjev, udeleženci iz drugih krajev Italije in tujine pa prinašajo dodatne specializacije. Naša je ena od najstarejših tovrstnih izložb v Italiji in je do danes solidno preživela konkurenco. Z nadaljnjim razvojem je povezan načrt za selitev v večje prostore stare ribarnice, ki bi lahko sprejela več udeležencev. "Po posledicah lanske, splošne krize je letošnja izvedba podarila prodajalcem več zadoščenja. Kot vsako leto je razstavljalo in prodajalo v dobrodelne namene tudi društvo AIRC, med spremnimi dogodki pa so program popeljali tečaj o starih draguljih, enogastronomski degustacija in podelitev priznanj udeležencem tematskega tečaja. / PAL

SLOVENSKO PASTORALNO SREDIŠČE Cerkev Marije Velike

Ob prazniku Matere Božje od zdravja

G. Maks Suard, g. Dušan Jakomin, g. Marij Gerdol, g. Tone Bedenčič, g. Franc Vončina in g. Metod Lampe (foto IG)

Ubrano petje Marijinih pesmi združenega zbora Zveze cerkvenih pevskih zborov, ki ga vodi Edi Race, je ob orgelski smrekljavi prof. Tomaža Simčiča kot vsako leto spremljalo slovesno bogoslužje ob prazniku Matere Božje od zdravja, ki je bilo v cerkvi sv. Marije Velike. Svetišče za Velikim trgom je bilo pretesno, da bi lahko vanj vstopili vsi, ki so sprejeli vabilo Slovenskega pastoralnega središča in za katere je 21. november prav poseben datum. Ravno na ta dan tržaški verniki obhajajo spomin na slovesno pontifikalno mašo leta 1849, ki jo je daroval tedanji škof Bartolomeo Legat. Ta je v imenu celotne mestne verske skupnosti izkazal svojo hvaležnost Mariji, saj je takrat tudi v Trstu razsajala smrtonosna kuga, ki je prav v začetku novembra popustila svoj hudi smrtonosni objem. Slovesno bogoslužje je ob somaševanju slovenskih duhovnikov vodil škofov vikar g. Tone Bedenčič, ki je vernike spomnil, da je treba Mater Marijo prositi najprej za duševno zdravje, da bo v naših dejanjih slutiti Božjo podobo.

V MILJAH IN KOPRU Kulturni dogodek

Pahor in Spacal: krajine dvajsetega stoletja

Globoka sled, ki sta jo Lojze Špacal in Boris Pahor s svojim delom začrtala v kulturno polje našega obmejnega in tudi širšega prostora, je postala podlaga gledališkega in likovnega načrta, ki se je začel v Miljah v sredo, 24. novembra, in se bo končal v Kopru prihodnji teden. Projekt presega kulturno razsežnost vsebine, saj se izbira dveh lokacij uvršča v sodelovanje obeh občin, za katere se, kot sta med drugim mnenja župan občine Milje Nerio Nesladek in podžupan mestne občine Koper Alberto Scheriani, nadaljuje obdobje bolj tvornih stikov. Podčrtati gre tudi, da je pomembno vlogo pri uresničitvi projekta imelo Društvo Slovencev miljske občine. Likovni dogodek, ki nosi naslov Krajine dvajsetega stoletja, se je začel že v sredo v popoldanskih urah, ko so v miljskih galerijah Cara' in Negrinis odprli razstavo umetnin Lojzeta Spacala. Postavitev v muzeju Cara' temelji na

prepletanju literature in vizualne umetnosti: ob najizrazitejših oljih Lojzeta Spacala, ki sodijo v njegovo povojno obdobje t. i. magičnega realizma in upodabljajo krajine ter tematike z izrazitim socialnim nabojem, bodo razstavljene nekatere knjige Borisa Pahorja, ki jih je ilustriral ravno umetnik. V razstavnih dvorani Negrinis pa bodo na ogled grafike, s katerimi je Spacal zaslovel tudi na mednarodni ravni. Za dragocen in popolnejši

čezmejnega načrta priredili še razstavo, ki jo bodo odprli v galeriji Loggia v Kopru v četrtek, 2. decembra. Kot je poudaril kustos likovnega dogodka Franko Vecchiet (postavitev je bila zaupana Obalnim galerijam

igralca Lara Komar in Janko Petrovec v slovenščini in italijanščini interpretirala recital s Pahorjevimi besedili Moj tržaški naslov, ki jih je scenaristka prof. Tatjana Rojc povzela iz del Parnik trobi nji, Grmada v pristanu in iz antologije Zalivi. Režija gledališkega dela, ki ga je miljska občina producirala v

Župan Nesladek nagovarja novinarje (foto IG)

Boris Pahor

vpogled v likovni opus Lojzeta Spacala so organizatorji

iz Pirana), je vezna nit razstavnega projekta hotela predstaviti zlasti Spacalovo obdobje od konca druge svetovne vojne do sedemdesetih let, ko je umetnik tesno sodeloval z Borisom Pahorjem. Idealni dialog med avtorjem Nekropole in slikarjem se je v sredo nadaljeval na odskih deskah miljskega gledališča Verdi, ko sta

sodelovanju s SSG, je bila zaupana Giorgiu Pressburgerju: postavitev, ki jo bodo ponovili v četrtek, 2. decembra, v Kopru, je bogatila tudi video projekcija Antonia Giacominija in Neve Gasparo, zaokrožila pa ga je glasbena godalna kvarteta Nuova Musica, ki je interpretirala skladbe Marija Kogoja v priredbi Alda Danielija; scenografski del je slonel na Spacalovem opusu.

OPČINE Svetovni slovenski kongres

Evropska sredstva za razvoj območja

Evropa je za zmanjšanje razlik med državami članicami v obdobju 2007 – 2013 namenila 347 milijard evrov. Največ sredstev so prejele nove članice in bolj zaostale regije posameznih držav. Izredno visoka vsota predstavlja tretjino sredstev, ki jih Evropa namenja razvojnemu smernicam. Ta solidarnostna politika se je v letih izkazala za uspešno, saj je omogočila razvojni preboj nekaterih držav (npr. Irske). Slovenija je v obdobju 2004 – 2006 prejela 400 milijonov evrov, v obdobju 2007 – 2013 pa kar 5 milijard evrov. Ta sredstva so piramidalno porazdeljena med kopico prednostnih ciljev. Slovenija je največ denarja namenila raziskavam in razvojnemu načrtom, lep delež pa je uporabila tudi za razvoj obmejnih projektov. Te podatke sta podala Dimitrij Pur iz Službe vlade RS za lokalno

samoupravo in regionalno politiko in Primož Ilesič iz Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu v sklopu simpozija z naslovom Ko ni več meja, ki ga je Svetovni slovenski kongres priredil v

EU. Na celodnevem simpoziju so med drugim spregovorili tudi Kristina Kočet v imenu podjetja Tiko-pro iz Slovenije, Bernard Sadovnik iz Alpe-jadranskega centra za čezmejno sodelovanje iz Avstrije, Danijel Grafenauer (INV) iz Slovenije, Mirko Messner (SZI) iz Avstrije, Zaira Vidali v imenu Slovenskega raziskovalnega inštituta, Janez Stergar v imenu Inštituta za narodnostna vprašanja, Erik Švab, načelnik podjetja Evroservis, in Andrej Šik

na vsota znaša 228 milijonov evrov, od teh je 116 milijonov na razpolago za čezmejne načrte med Italijo in Slovenijo. V tem vidiku ima Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu pomembno vlogo, saj spodbuja tiste načrte, ob katerih bi se okoristile slovenske narodne manjšine v domicilnih državah. Primož Ilesič je tudi poudaril, da ima Urad že itak svojo podporno politiko, ki jo udejanja na podlagi dveh razpisov: iz proračuna RS prejema Slovenci v zamejstvu 7,8 milijonov evrov, Slovenci po svetu pa 900 tisoč evrov. Predstavnik Urada je v svojem posegu še poudaril, da si Slovenija mora sredstva za obdobje 2014 – 2020 šele zagotoviti, za kar bo treba vzpostaviti inovativno iskanje sinergij. Način korištenja sredstev je v prvi vrsti odvisen od izvajalcev, večkrat pa je težko vzpostaviti pravi odnos z nekaterimi partnerji, ki v evropskih projektih iščejo zgolj možnost lahkega zaslužja. V tem vidiku je Erik Švab spregovoril o težavah, ki jih nekateri partnerji z italijanske strani (dejansko dežela Emilia Romagna) sprožajo le zaradi lastnih interesov.

Foto IG

soboto, 13. novembra, v konferenčni dvorani ZKB na Opčinah. Simpozij je bil osredotočen na predstavitvi možnosti črpanja evropskih sredstev in predstavitvi uspešnih prekomernih projektov, ki so bili izvedeni s sredstvi

v imenu Slovenskega deželne gospodarskega združenja. Slovenija ima namreč kar 50% občin, ki ležijo na obmejnem pasu. Prav zato je lep delež evropskih sredstev v Sloveniji namenjenih čezmejnemu načrtom. Skup-

NARODNI DOM Glasbena matica

O prihodnosti glasbenega šolstva

Ker je prihodnost polna odprtih vprašanj, je Glasbena matica ob stoletnici namesto tradicionalne počastitve takega jubileja namenila pozornost perspektivam glasbenega šolstva v našem prostoru. Ustanova je sklenila praznovanja obletnice še z zadnjim dogodkom, dvojnimi srečanjem med Trstom in Gorico, s strokovnim posvetom, antološko razstavo in dokumentarnim filmom. V Narodnem domu v Trstu, prvem sedežu šole, je bila v petek, 19. novembra, okrogla miza o glasbenem šolstvu in kulturi, ki jo je moderiral Aleš Doktorič. Pogovor se je dotaknil teme z različnih zornih kotov: dolgoletni profesor šole Aleksander Rojc je podal nekaj uvodnih misli o bistvenih spremembah na šoli v zadnjih desetletjih, ravnatelj Bogdan Kralj je orisal možne perspektive po napovedani reformi, prof. Ivan Florjanc pa je spregovoril o pomenu narodne specifičnosti v uni-

verzalni govorici glasbe. Med predstavniki drugih glasbenih ustanov sta prevzela besedo članica upravnega odbora Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice Marjeta Kranner in član akademskega sveta konservatorija v Vidmu Giuseppe Zudin, ki se je izrazil bolj kritično o italijanskem sistemu in o zamrzn-

Igor Švab, predstavnik deželnega šolskega urada Tomaž Simčič in odgovorna za glasbene šole na slovenskem Ministrstvu za šolstvo dr. Marija Gregorc, ki je spregovorila o slovenskem šolskem sistemu. Senatorica Tamara Blažina je z voščili ob stoletnici ustanovitve izrekla tudi nekaj besed o vlogi slovenske kulture v tem prostoru

Foto Kroma

jenem vprašanju slovenske sekcije na tržaškem konservatoriju, o katerem je predstavnica paritetnega odbora Nives Košuta pojasnila nekaj pravnih vidikov kot tudi razloge neizvedljivosti zakona. Kot institucionalni predstavniki so nastopili tudi občinski svetnik

in o nujni prevetritvi z idejami in usmeritvami mlajših generacij, ki gledajo na organiziranost manjšine z velikim nelagodjem. Sekretarka na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu Tatjana Lesjak pa je apelirala na večjo medijsko pozornost okrog delovanja

Glasbene matice, ki v Sloveniji nima zasluženega odmeva. Okrogli mizi je sledilo odprtje antološke razstave, ki na šestih panojih s fotografijami in besedami prikazuje zgodovino šole. Na ogled so tudi številne publikacije, plošče in CD-ji, ki jih je šola izdala v teh letih. Gradivo je zbrala in uredila Nadja Kralj, za postavitev pa je z običajno eleganco poskrbel Andrej Pisani. Pregledni in zanimivi panoji bodo odslej trajno krasili šolski hodnik tržaškega sedeža Glasbene matice. Ob odprtju razstave je zaigral duo harf, ob prisotnosti

slovenske konzulke Bojane Cipot, predsednika pokrajinskega sveta Borisa Pangerca in nekdanjih ravnateljev šole Gojmirja Demšarja in Sveta Grgiča. Besede scenaristke Tatjane Rojc pa so že v popoldanskih urah uvedle v vsebine dokumentarnega filma *Muzika od Trsta do Trbiža*, ki je bil premierno predvajan v večernih urah ob koncu bogatega programa. Koprodukcijo Zavoda Kinoatelje, RTV Slovenije in slovenskega programa Deželnega sedeža RAI za FJK sta štiriurno podpisala Martin Turk in Jurij Gruden.

PAL

Društvo slovenskih izobražencev

Dunaj: nekoč, danes, jutri

Vponedeljek, 15. novembra, je Društvo slovenskih izobražencev v sodelovanju s Svetovnim slovenskim kongresom posvetilo večer Dunaju, saj so odprli razstavo Dunajski Slovenci mag. Toneta Levstka, dolgoletnega direktorja slovenskega doma Korotan na Dunaju, nato pa je občinstvo prisluhnilo pisatelju in pesniku Levu Deteli ter vodnici Mojci Gaetz. Uvodne besede je podal predsednik Svetovnega slovenskega kongresa Boris Pleskovič, ki je pozitivno ocenil sodelovanje z Levstkom in pohvalil pomembno razstavo, saj so z njo že gostovali poleti na sedežu SSK v Ljubljani, jeseni pa v Stuttgartu pri dr. Zvonetu Štrublju.

Levstek se je v Peterlinovi dvorani sprehodil ob panojih s fotografijami obeležij znamenitih Slovencev, ki so živeli in ustvarjali na Dunaju, in podrobno razložil njihovo delovanje. Prvi del razstave zaobjema slovenske spomenike na Dunaju: od Trubarjevega Abecednika in Katekizma, ki ju hrani Avstrijska

nacionalna knjižnica, do plošče matematika, astronoma, zdravnika in astrologa Andreja Perlacha v dunajski katedrali sv. Štefana do spomenika ustanovitelja slovenske stolice na dunajski univerzi Frana Miklošiča. Drugi del pa osvetli vse pomembne osebnosti, ki so delovale v glavnem avstrijskem mestu. Tu dobimo prvega dunajskega škofa, humanista, skladatelja in zborovodjo Jurija Slatkonjo, pa fizika, matematika in pesnika Jožefa Štefana. Na Dunaju je nekaj časa živel tudi France Prešeren in tam uril plemiške otroke v pisanju sonetov, neizbrisen pečat pa je Dunaju dal arhitekt Jože Plečnik z Zacherlovo hišo. Levstek je omenil še Knaflevo ustanovo, v kateri se je do prve svetovne vojne šolalo nad tri tisoč Slovencev. Na Dunaju je enajst let živel tudi Ivan Cankar, v tamkajšnjem Deželnem zaporu pa najdemo spominsko obeležje trinajstim Slovincem, selskim žrtvam, ki so jih tam usmrtili

nacisti. In ne nazadnje Dunaj premore Korotan, ki je nastal po za- slugi in trdni volji patra Ivana Tomažiča.

Pisatelj in pesnik Lev Detela je spregovoril o literarnem Dunaju. Razmišljal je o tem, kaj pomeni Dunaj Slovincem: do konca prve svetovne vojne je bil v zgodovini slovenske kn-

toralni center.

Za sklepní del je poskrbela vodnica Mojca Gaetz, ki je prepričljivo orisala kulturni in glasbeni okvir vlemesta ob Donavi. Dunaj je označila kot središče pozitivne energije, mesto Freudove psihoanalize in genialnih glasbenih ustvarjalcev, npr. Schuberta, Heineja, Mozarta, Beethovna, pa tudi za mesto neg-

ativnih sil s Hitlerjevim in Stalinovim pečatom. Po mnenju Gaetzove so Dunajčani melanholični in težko sprejemajo tujce, na Trst pa gledajo z velikim občudovanjem in veseljem.

Sin

Foto Kroma

Gledališki vrtiljak 2010/11

Kdor pridno čaka, dočaka...

Obiskovalce Gledališkega vrtiljaka je v nedeljo, 14. novembra, razveselila predstava Mali modri Huhu v izvedbi Gledališča Koper. Vendar so morali abonenti prve izmene (Ribica), ki so kot vedno prestopili prag Marijinega doma pri Sv. Ivanu še pred 16. uro, čakati dobre pol ure na tretji gledališki dogodek v letošnji sezoni. Nagajivi tehnični škrati so namreč pozabili prenesti iz enega obmorskega mesta v drugo nekaj bistvenih rekvizitov, brez katerih bi gledalci ne mogli v polnosti uživati ob odrskem dogajanju.

In res, izredno bogati kostumi in scena ter seveda simpatični gozdni junaki so prevzeli vse, male in velike, ki so skoraj povsem zasedli dvorano bodisi ob prvem kot ob drugem terminu (Želva). Pred slabim letom je igra za najmlajše Mali modri Huhu doživela svojo premiero v Kopru in končno je prišla tudi na Tržaško. Sicer je zvesto občinstvo Gledališkega vrtiljaka v njej spoznalo malo modro pišče, ki je že pred leti stopalo po deskah svetoivanskega odra. Pri Malem modrem Huhu gre namreč za novo zgodbo male sove, ki je

nastala izpod peresa Maje Aduše Vidmar, članice koprškega ansambla. Tudi tokrat se modra sova najde v tujem gnezdu, prepričana, da je med piščeti in kokošmi na pravem mestu. Ko spozna, da ni taka kot ostali puhki, se odpravi v svet, da bi našla svojo mamo in končno odkrila, kdo je. Obenem se sprašuje tudi o tem, ali je bilo prej jajce ali kokoš. Kljub svojemu vztrajnemu iskanju odgovora ne pride do končne rešitve, uspe pa ji nati velikega Huhuja oz. mamo sovo, s katero poleti do obzorja in še čez.

Poleg avtorice, ki je nastopila v dvojni vlogi kockle in sove, so ostale živalske junake poustvarili Mojca Faturo (mali modri Huhu), Ajda Toman (ježevka in miš), Rok Mahek (polhek), petelinu pa je glas posodil Gorazd Žilavec. Režijo je podpisala Katja Pegan, glasbeno kuliso Mirko

Vuksanovič, razkošna scena je delo Milana Percana, izjemni kostumi pa Ane Matijević. Naslednje vabilo na predstavo Gledališkega vrtiljaka bo priklicalo v Marijin dom otroke in njihove spremljevalce na predvečer Miklavževega obiska. 5. decembra bo Slovenski oder pod vodstvom domače režiserke Lučke Susič poskrbel za postavitev znane knjižne uspešnice Mala princeska. Ob 16. uri si bodo igro lahko ogledali izključno abonenti reda Ribica, vsi ostali, torej abonenti reda Želva in priložnostni obiskovalci, pa ob 17.30. Če se bo mlado občinstvo izkazalo s pridnostjo in pozornostjo, kot je že večkrat dokazalo, da zna, bo vsakega izmed njih na prošnjo organizatorjev z vrečko sladkih dobrot obdaril prijubljeni svetnik. Če bo res tako, bomo kmalu odkrili.

AL

Obvestila

Po slovenskih pravljicnih poteh - ŠC Melanie Klein prireja brezplačna srečanja za otroke od 5. do 8. leta. Naslednje srečanje bo 27. novembra od 15.00 do 16.30 v društvenih prostorih, v ul. Cicerone 8. www.melanieklein.org, info@melanieklein.org, tel. 328 4559414.

Društvo Rojanski Marijin dom vabi v nedeljo, 28. novembra, na zabavno mladinsko prireditev. Na sporedu bosta enodejanki Dogodivščine v slačilnici in Gledališki klub v izvedbi članov Slovenskega kulturnega kluba. Režija: Patricija Jurinčič in Helena Pertot. Obiskovalcem bo na voljo tudi dobrodelni božični sejem. Prireditve bo v Marijinem domu v Rojanu (ul. Cordaroli, 29) ob 16. uri.

Slovenski visokošolski sklad Sergij Tončič zbira vloge za štipendije in podpore za akademsko leto 2010/2011 do 26.11.2010. Razpisni pogoji so na spletni strani www.skladtoncic.org.

Združenje staršev srednje šole Sv. Ciril in Metod organizira silvestrsko družinsko zimovanje Snežinka od 31. decembra 2010 do 2. januarja 2011 v počitniškem domu Vila v Kranjski Gori. Cena za polni penzion znaša približno 70 evrov za otroke, 100 evrov za odrasle. Vabljeni so družine iz vseh šol. Dodatne informacije in prijave zbira do 8.12.2010 na 040 567751 ali 3202717508 Tanja, ali na e-mail: zscirilmetod@gmail.com

V razstavní dvorani Narodnega doma je do 30.

novembra med 9.30 in 12.30 na ogled antološka razstava o delovanju Glasbene matice.

Darovi

Za cerkev v Bazovici: zlatoporočenca Alojz in Zdenka Križmančič 50 evrov; ob 2. obletnici smrti mame Angele Križmančič darujeta Eda in Lela 30 evrov.

PROVINCIA di TRIESTE

OBČINA REPENTABOR s prispevkom POKRAJINE TRST

Vabi na

Koncert OKTETA ŠKOFIJE

v nedeljo, 28. novembra 2010 ob 18.00

v cerkvi na Tabru

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na revijo odraslih zborov

PESEM JESENI 2010

sobota, 4. decembra 2010, ob 20. uri, športni center Zarja v Bazovici

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

Knjižna zbirka za leto 2011

PREDSTAVITEV V TRSTU v Tržaški knjigarni v petek

26.11.2010 - ob 18. uri

BAZOVICA Ob 40-letnici ZSSDI-ja

Zbornik 107 naših azzurrov

Pred nedavnim je v dvorani športnega centra Zarja v Bazovici Združenje slovenskih športnih društev v Italiji slavilo 40-letnico ustanovitve in ob tej priložnosti povabilo številne ugledne goste. Prireditve so se udeležili minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš, senatorica Tamara Blažina, deželni predsednik CONI-ja Emilio Felluga, Miro Cerar v imenu Olimpijskega komiteja Slovenije, predsednica komisije za zamejski šport OKS-ZSŠ Sonja Poljšak, predsednik koroške Slovenske športne zveze Marjan Velik in drugi predstavniki slovenske manjšine, od krovnih organizacij do posameznih občin. Slavnostni govornik Vili Prinčič je v svojem govoru povzel celotno zgodovino športnih društev od osmega decembra leta 1970, ko se je ustanovni odbor sestel v dvorani Škamperle v športno-kulturnem objektu Stadiona 1. maj, do slovenskih športnih iger v šestdesetih letih, ki so bile osnova za ustanovitev športnih društev, vse do današnjih dni. Končal je z besedami, da je zamejski šport dosegel visoko raven, saj se je po štiridesetih letih

delovanja oblikovala razveseljujoča slika, na katero smo ponosni. Povezovalce večera Ivan Peterlin je nato povabil na oder avtorja knjige 107 naših azzurrov Branka Lakoviča in njegovo sodelavko Veroniko Sossa. Jan Grgič jima je postavil vprašanja v zvezi s knjigo, Peter Senizza pa je pogovor prevajal v italijanščino. V knjigi, ki jo je s prispevkom dežele Furlanije Julijske krajine izdalo Združenje slovenskih športnih društev v Italiji, so predstavljeni vsi naši slovenski športniki, ki so oblekli dres italijanske reprezentance.

Sledili so pozdravi uglednih gostov, in sicer ministra Žekša, senatorke Blažine, predstavnika OKS Mira Cerarja, Emilia Felluge, predsednika koroške Slovenske športne zveze Marjana Velikega, Attilia Davideja, predsednice tržaške zveze azzurrov Marcelle Skabar, predsednika SSO Draga Štoke, predstavnika SKGZ Marina Marsiča in predsednika Zarje Saše Kralja. Kulturno prireditev je obogatila pevka Andrejka Možina s kitaristom Markom Čepakom.

Metka Šinigoj

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu in MŠŠ

O izvajanju reform italijanskih šolskih oblasti

Dne 15. novembra 2010 se je dr. Boris Jesih, državni sekretar na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu (USZS), udeležil delovnega srečanja, ki ga je sklical dr. Igor Lukšič, minister za šolstvo in

rata stališče, da morajo biti šole jezikovnih manjšin, kot je slovenska, ki jo ščitijo tudi mednarodni dokumenti, predmet posebne obravnave. Tako v svoji politiki kot praksi ravna tudi Republika Slo-

ki so jo predvideli že dvostranski – meddržavni sporazumi, - ohraniti je potrebno pestro ponudbo smeri izobraževanja na ravni višje srednje šole, - kadrovske sezname šol za manjšine ter kriteriji za oblikovanje razredov se morajo v načelu pozitivno razlikovati od splošnih parametrov, ki veljajo za večinsko šolstvo.

MŠŠ in USZS pričakujeta, da v Republiki Italiji logika finančne racionalizacije ne bo prevladala nad odprtostjo in pozitivno naravnostjo do šolstva jezikovnih in narodnostnih manjšin. Republika Slovenija si bo še nadalje prizadevala za pozitiven odnos in manjšinam naklonjene rešitve na področju šolstva. Minister dr. Lukšič je o navedenem poročal tudi na Svetu ministrov EU, pristojnih za izobraževanje, ki se ga je udeležil 18. in 19. novembra v Bruslju.

Problematika manjšinskega šolstva bo osrednja tema načrtovanega manjšinskega omizja v sklopu mešane komisije o skupnem razvoju med RS in AD FJK. Na slovenski strani bo predsedujoči omizju državni sekretar dr. Boris Jesih. Jesih je po sestanku povedal, da mora imeti slovenska manjšina vizijo manjšinskega šolstva, in dodal, naj vizija upošteva tudi potrebne reforme manjšinskega šolstva, v smeri njegove modernizacije. "Ugotovili smo, da slovensko šolstvo ne beleži upada dijakov, kar ocenjujemo kot pozitivno", je končal dr. Jesih.

šport. Na sestanku so bili še Vlasta Valenčič Pelikan, generalna konzulka RS iz Trsta, predstavnik obeh krovnih organizacij v zamejstvu v Italiji - Livio Semolič v imenu SKGZ, Ivo Corva za SSO - in Andreja Duhovnik, višja pedagoška svetovalka za šole s slovenskim učnim jezikom v Italiji. Povabljeni so se seznanili z aktualnimi perečimi dogodki na področju zamejskega šolstva v Italiji.

MŠŠ in USZS izražata zaskrbljenost v zvezi s posledicami, ki bi jih izvajanje italijanske politike krčenja sredstev na področju šolstva utegnilo imeti za slovensko šolstvo v Italiji, in v celoti podpi-

venija v zvezi s šolstvom italijanske narodnostne skupnosti v Sloveniji.

Predvsem je pomembno, da je manjšina enakopraven sogovornik državnih organov in da ne prihaja do nikakršnih sprememb in nižanja že doseženih pravic brez soglasja manjšine.

To konkretno pomeni, da bi bilo za Slovence v Italiji nesprejemljivo, da bi se brez soglasja manjšine ukinjale šole ali se omejevala izbira usmeritev slovenskih višjih srednjih šol v Gorici in v Trstu:

- celoten tradicionalno naseljitveni prostor mora biti racionalno pokrit z izobraževalno ponudbo,

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

"Vucumpra"

O vsem osebnem bi seveda bilo veliko lažje. Pisati namreč. Morda bi lahko besedam celo uspelo izglodati luknjo v osebnem okvirju in bi se lahko bralec v njih našel, morda bi našel gesto, ki jo je tudi sam naredil, morda stavek, ki je bil tudi njemu kdaj izrečen, morda bi podvomil, ali pozna isto osebo. In vendar si včasih ne morem kaj, da ne bi odprla drugega predala, tistega, ki sem ga pred leti na fakulteti vztrajno polnila z vprašanji. Zanimivo, da se o sociologiji govori kot o vedi, ki si uspe postavljati vprašaje o družbi in zato ne sprejema nikakršne samoumevnosti, za vse obstaja določen vprašaj in nekaj odgovorov. Spominjam se vznemisenosti ob zavesti, da so tisti vprašaji važni, poglaviti, verjetno se nisem še zavedala, kaj s sabo prinašajo. Navsezadnje je veliko lažje si jih ne postavljati, ker bi lahko isti kakorkoli prekoračili norme ali bi postavili v dvom obstoječe, mar ne?

Danes sem se na vse to spomnila, ko sem preletela dnevni tisk. T. i. "Nobel's Colloquia" (javne debate, ki jih je oblikovalo več Nobelovih nagradencev) ne bodo več v Trstu zaradi običajnih organizacijskih težav. Ponovna velika izguba za vase-koncentrirano mesto, pošten udarec v njegov trebuh, ko ne bi bil že tako anesteziiran, da ga niti ne občuti. Tok razmišljanja se je spustil dalje po lastnih brizgah. Spraševala sem se o tukajšnjem, italijanskem in slovenskem zagazovanem lokalizmu, o večnem razmišljanju med "Slovenci tu", "Slovenci tam", o velikem nezanimanju za vse, kar se lahko dogaja streljaj dlje, miselno in geografsko. Morda bo zvenelo snobovsko, a priznam, da si želim preveritve. Želim si občutka, da sem, da smo del širše družbe, vsi neločljivo povezani. Včasih se hudujem

nad sredstvi javnega obveščanja, morda, ker se tako dobro zavedam odgovornosti in moči, ki jo imajo. Pred dnevi sem v istem dnevu doživela dva diametralna občutka, ki sta si bila pa povezana. Zjutraj sem bila v Vidmu. Pred dogovorjenim sestankom sem imela na voljo celo uro. Med srečanjem kave v elegantni kavarni v stranski ulici sem se ozrla naokrog. Pri bližnji mizici trije Indijci v svojih oblačilih, poleg njih pri drugi mizi prelepo dekle znanega obraza, ki sem ga verjetno kdaj uzrla na kaki lokalni naslovnici. V naročju je pestovala svoje dete. Čez nekaj minut prisede visok in eleganten temnopolti fant, takoj pričneta kramljati o univerzitetnih izpitih, ki še manjkajo njej, in onih, ki manjkajo njemu.

Fant povleče iz torbe nekaj knjig, jaz pa razmišljam, zakaj sem pa sploh tako presenečena? Po sestanku spet na vlak za Trst. V službi vzamem v roko krajevni tržaški dnevnik in zasledim članek, ki brez zadržkov uporablja izraz "vucumpra" namesto "priseljenca iz Senegala". Takrat razumem, zakaj sem iz Vidma zjutraj telefonirala možu in mu rekla, da je v tem mestu

občutiti neko drugačnost, neko drugačno miselno odprtost. Takrat razumem tudi, da sem se navsezadnje naveličala razmišljati o vsem, kar ima predznak "ne". Zato sem si tudi upala nasloviti pismo redakciji, ker nočem takih sredstev javnega obveščanja, ki o kateremkoli temnopoltem človeku na cesti pišejo kot o "vucumpraju", nezavedajoč se dejstva, da sredstva javnega obveščanja ne le "poročajo o", marveč tudi - in v zelo veliki meri - oblikujejo javno mnenje. Eno je govorica na cesti, drugo pa so besede, ki jih lahko uporabljajo mediji, ki ravno za to oblikovanje javnega mnenja nosijo zelo veliko odgovornost.

S 3. strani

Pesem in glasba...

O b napovedovanju Martine Valentinčič, ki ima že kar nekaj takih izkušenj, in Nikolaja Pintarja, ki ga bolj poznamo z odrskih desk, so se v soboto in nedeljo (vsaki jih je bilo na sporedu devet) zvrstili tile zbori: MePZ Lojze Bratuž, Gorica (zborovodja Bogdan Kralj), ki ima v svojih okrepljenih vrstah kar nekaj pevcev iz bližnje Slovenije, MoPZ Foltej Hartman, Pliber (Peter Slanič), MePZ Rupa-Peč (Zulejka Devetak), Ženska vokalna skupina Danica, Vrh Sv. Mihaela (Patricija Rutar Valič), Komorni zbor Grgar (Andrej Filipič), ki je prešerno zapel tudi dve ljudski pesmi v priredbi Patricka Quaggiata (le-ta se je pojavil na odru in prejel zaslužen aplavz), Moška pevka skupina Sv. Jernej, Opčine (Mirko Ferlan), MePZ Sontius, Nova Gorica (Matej Petean), MoPZ Fantje izpod Grmade (Ivo Kralj), MePZ Hrast, Doberdob (Hilarij Lavrenčič), ki je do sedaj prejel že cel kup prestižnih nagrad in je poleg treh pesmi zapel še eno kot dodatek, MoPZ Štmaver (Nadja Kovic), MePZ Podgora (Peter Pirih), Dekliška vokalna skupina Bodeča neža, Vrh Sv. Mihaela (Mateja Čer-

nic), ki je že prejemnica nekaj pomembnih mednarodnih nagrad, čeprav je bila ustanovljena le pred nekaj leti, in je občinstvo tako navdušila s svojevrstno interpretacijo pesmi, da je doživela skandirano ploskanje, MoPZ Mirko Filej (Zdravko Klanjšček), MePZ Štandrež (Mojca Sirk), ki se je prvič predstavil pod novim vodstvom, italijanski gostje Gruppo vocale Euphonia San Pier d' Isonzo (Ivan Portelli), MePZ Jazbine-Plešivo (Zdravko Klanjšček), Barški oktet (David Klodič), ki ohranja domačega duha med Beneškimi Slovenci, MePZ F. B. Sedej, Števerjan (Aleksandra Pertot), ki je publiko presenetil s temperamentnim nastopom ob izvedbi treh pesmi Adija Daneua (ena izmed teh je bila Oj, Števerjan na besedilo Ljubke Šorli) in postregel tudi z dodatkom. Zborovodje so posegali v glavnem po slovenskih glasbenikih (Stanko Jeričijo, Radovan Gobec, Lojze Lebič, Vinko Vodopivec, Ambrož Čopi, Patrick Quaggiato...), tudi po njihovih priredbah ljudskih pesmi. Šest zborov je v svoj program vrstilo po eno Komelovo pesem.

Vsak pevovodja je iz rok zalih deklet Mateje Jarc, Lucrezie Bogaro in Tine Paljk ter brhkega fanta Matjaža Uljana prejel cvetlični in knjižni dar (zbirko skladb Stanka Jeričija) in zgoščenko, spominski poklon ZSKP.

Letošnjo Cecilijanko so v dvorani spremljali tudi gostje: (v soboto) msgr. Oskar Simčič, nadškofov vikar za Slovence v goriški nadškofiji; Janko Zerzer, častni predsednik Krščansko kulturne zveze iz Celovca; prof. Lojzka Bratuž, predsednica ZCPZ Gorica; Walter Bandedj, pokrajinski predsednik SSO (tudi v nedeljo); Tomaž Slokar, podžupan Mestne občine Nova Gorica; Mara Černic, goriška pokrajinska odbornica SSK; Damijan Terpin, deželni tajnik SSK; Marij Čuk, urednik slovenskega novinarskega oddelka deželne tretje mreže RAI; (v nedeljo) Maria Augusta Marroso, goriška prefektinja; Anton Baloh, predsednik Zveze pevskih zborov Primorske; Marij Maver, predsednik Slovenske prosvete, Trst; Marjan Terpin, predsednik Konference za Italijo Svetovnega slovenskega kongresa; Ivo Cotič, predsednik slovenske konzulte na goriški občini; Marilka Koršič, svetnica SSK na goriški občini, in prof. Sergio Tavano.

Oba večera je posnela ekipa slovenskega oddelka tržaškega radia.

Zahodni in jugozahodni predel mesta (42) GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Zahodni in jugozahodni mestni predel gre od Livade, ulice Brass in Placute do Pevmskega mosta, Stražic in naselja pri sv. Justu.

Livada je prijazno naselje, posejano z ličnimi hišicami, vilami in vrtovi. Nekoč je bilo znano tudi kot "Koroško naselje". V tem okraju sta slovenska osnovna šola Oton Župančič in slovenski vrtec.

Gluhonemnica

Stoji med Semeniško ulico in ulico Brass. Dograjena je bila leta 1840, sestavljali pa sta jo dve glavni stavbi. Ob njiju je stala cerkva, posvečena sv. Frančišku Ksaveriju (Formentini: *Le chiese di Gorizia - 1879*), v kateri so gojenci opravljali svoje verske dolžnosti. Da je cerkva bila posvečena prav temu svetniku, zelo verjetno ni bilo naključje, saj so s tem gotovo hoteli počastiti zavetnika takratnega goriškega nadškofa Franca Ksaverija Luschina (1781-1854), ki je bil ustanovitelj tega, tako zelo pomembnega zavoda v največji meri naklonjen.

V notranjosti stavbe so pozneje odprli kapelo, posvečeno Srcu Jezusovemu. V njej je bilo prostora za 140 oseb. Kapelo je leta 1926 blagoslovil nadškof Frančišek Borgia Sedej (*nadškofijski arhiv v Gorici*).

Za gradnjo gluhonemnice so prispevali prebivalci vse Primorske, saj so gojenci, ki so v tej ustanovi bili deležni izobrazbe in vzgoje, prihajali iz Gorice, Soške in Vipavske doline, Trsta, Sežane, Pazina, z Brača, iz Dubrovnika, Krmina, Červinjana in drugih krajev v Furlaniji, in celo iz mesta Bari, kot je to razvidno iz seznama za leto 1845 (*Breve relazione sull'origine e sullo stato, presenti nell'Istituto de Sordomuti per il litorale di Gorizia - 1843*).

Valentin Stanič

Poleg preprostega ljudstva so za uresničitev tega zavoda gmotno prispevale tudi tedanje vidne cerkvene in svetne osebnosti, med njimi nadškof Luschin sam, nadalje cesarica Elizabeta Avstrijska, pa tudi drugi plemenitaši, med temi francoska kraljeva družina.

Zavod so gmotno podprli tudi mestna duhovščina, civilne oblasti, judovska skupnost, pa tudi meščani sami. Svojo pomoč so nudile še razne velike trgovske družbe, med temi takratni avstrijski Lloyd.

Zamisel, da bi v Gorici ustanovili gluhonemnico, je že leta 1836 vzklikla na Dunaju, kjer je tak šola že delovala. Da se je ta zamisel uresničila tudi v Gorici, ima poleg takratnega goriškega knezonadškofa Franca Ksaverija Luschina največjo zaslugu tedanji stolni kanonik in višji šolski nadzornik Valentin Stanič (1774-1847), ki ga zato po pravici imenujejo očeta gluhonemnice. Prav on se je namreč najbolj trudil, da je prišlo do ustanovitve tega, tako zelo koristnega zavoda. Za njegovo uresničitev je zastavil vse svoje moči in ne nazadnje tudi svoje življenje, saj je prav pri delu v tem zavodu zadobil tako hudo poškodbo, da ga je le-ta kmalu spravila v grob.

Pouk gluhonemnih otrok so najprej začeli v zasilnih prostorih v ul. sv. Klare. Gojencev je bilo ma-

lo, od začetka samo pet. To število je kmalu naraslo na dvanajst in se je nato stalno večalo, saj so gluhonemi otroci pri tem pouku bili deležni vsestranske pomoči, izobrazbe in vzgoje.

Učenci so šolo obiskovali šest oziroma osem let. Poleg najpotrebnejših predmetov so se učili tudi raznih obrti. Tako so se dečki izučili za krojače, mizarje in čevljarje, deklice pa so se učile šivanja, pletenja in gospodinjstva.

/ dalje

Stavba nekdanje gluhonemnice

V Sloveniji kriza na raznih področjih

Janez Janša za predčasne parlamentarne volitve

V Sloveniji se finančno-gospodarska kriza nadaljuje in se kaže tudi v podatku, da je delo izgubilo že več kot 102.000 zaposlenih. Toda že bolj očitni in zaskrbljujoči sta politična kriza ter kriza človeških in splošnih civilizacijskih vrednot. Odzivi na stanje v naši družbi in državi so različni in se med seboj praviloma izključujejo. Premier Borut Pahor, ki je v javnosti izgubil velik del svojega ugleda, verodostojnosti in podpore, v javnih občilih, zlasti na radiu in televiziji, kar naprej prepričuje javnost, da so največje težave po večini odpravljene, kar naj bi omogočilo postopno uvrstitev Slovenije v krog gospodarsko in socialno najbolj razvitih članic EU. Med nasprotniki takih razmišljanj in kritiki razmer v državi navajamo dr. Valerijo Korosec, sociologinjo, ki je v novi številki tednika Mladina menila, "da vlada še vedno sledi rešitvam, ki so nas v krizo dejansko

Borut Pahor

pripeljale. Ustvarjajo se vedno nove možnosti discipliniranja, zastraševanja in histeriziranja ljudi. Razlaga za nelogično vedenje naših oblastnikov, v nasprotju

meni, "da nam v Sloveniji ne preostane drugega, kot da razmislimo o protiofenzivi in nam v spomin kliče lika Eva Moralesa v Boliviji in Huga Chaveza v Venezueli". Vrzeli v vladi, nasprotja med ministri in njihovo delovanje v korist posameznih strank je ponovno razgalila politično-gospodarska afero v zadevi šestega bloka termoelektrarne Šoštanj. Tam so domnevno na zahtevo stranke Zares na hitro odstavili direktorja projekta za gradnjo šestega bloka omenjene termoelektrarne, dr. Uroša Rotnika, domnevno zato, ker podjetje Ultra v Zagorju, katerega lastnik je minister Gregor Golobič, ni dobilo poslova pri izvajanju najpomembnejšega projekta v slovenskem elektrogospodarstvu. Nastal je spor med ministrom in velenjskim podžupanom Srečkom Mehonom, ki je sicer eden najbolj vplivnih članov socialno-demokratske stranke in je bil tesen sodelavec predsednika vlade Boruta Pahorja. Afera v Šoštanju še zmeraj ni končana, vanjo je vključenih več akterjev, pri tem pa premier brez-pogojno podpira ministra Gregorja Golobiča in ministrico za

celo z njihovimi lastnimi interesi, bi lahko bila, da so slovenski oblastniki samo zavedeni pajaci v rokah mednarodnih finančnih ustanov". Avtorica omenjenega zapisa je ob teh ugotovitvah citirala filozofa Slavoj Žižka, ki

gospodarstvo Darjo Radič, zagotovo zaradi tega, ker sta tudi predsednik oz. predsednica stranke Zares, ki je pač del vladne koalicije. Državni zbor je sprejel dopolnila proračunov za leti 2011 in 2012, ki določata strogo varčevanje pri izdatkih za javne namene in tudi "zamrznitev" plač v javnem sektorju, pokojnin in javnih dajatev. Stranka Desus proračunov ni podprla, ker določata zamrznitev pokojnin tudi za upokojece z najnižjimi prihodki. V Sloveniji je skoraj že 600.000 upokojencev, med njimi pa jih je okoli 200.000, ki prejemajo manj kot 500 evrov pokojnine mesečno. Predsednik vlade Pahor je stranki upokojencev zaradi njenih stališč sprva zagrozil, da jo bo izključil iz koalicije, potem pa se je odločil, da v njej lahko ostane, tudi v primeru, da bodo njeni poslanci glasovali zoper nov zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Vlada namreč stranko Desus potrebuje za pomoč pri napovedanih referendumih. Za zdaj predvidevajo štiri reference: o zakonu o Radioteleviziji Slovenija, zakonu o malem delu, o pokojninski reformi in o družinskem zakoniku. Mnogi napovedujejo, da se bo referendum o RTV Slovenija 12. decembra dejansko sprevrgel v glasovanje o primernosti sedanjih vlade. V politične razmere je 19. novembra ponovno posegel Janez Janša, predsednik SDS in neformalni vodja slovenske opozicije. Zavzel se je za čimprejšnje

rednežem orisal Blaž Valič. Ko je grozni Gašper, v huliganski drži in prav taki obleki, skočil z odra in vprašal gledalce, ali znajo kako grdo besedo, so otroci kar tekmovali, kdo bo glasnejši in kdo jih bo več natrosil (saj so ob ogledu predstave prejeli tudi svinčnik za grde besede!). Kar precej hude Gašperjeve vragolije so si sledile na odru, na katerem je bil le velik kavč in veliko svobode: bil je

predčasne državnozborske (parlamentarne) volitve, po katerih bi oblikovali novo vlado, z novo legitimnostjo. Po njegovem zatrjevanju je bilo dve leti delovanja Pahorjeve vlade "izgubljen čas za Slovenijo". Premier Borut Pahor gospodarski krizi ni kos, čeprav o reformah govori več kot vsi njegovi predhodniki". Janez Janša je tudi prepričan, "da smo v Sloveniji doživeli rdeči in oranžni (vladavini nekdanjih komunistov in stranke Gregorja Golobiča) cunami. To je izraz za potujoči morski val, ki nastane zaradi potresa ali vulkanskega izbruha. Seveda pa je gotovo, da koalicija, ki zdaj vlada Sloveniji, ne bo sprejela poziva za predčasne parlamentarne volitve. Svoj mandat

hoče opraviti do konca, torej do leta 2012, ko bodo redne državnozborske volitve. Založba Karantanija je izdala novo knjigo v projektu Slovenski književniki, ki ga je zasnovala Marjeta Žebovec, profesorica slovenščine in vsestranska kulturna delavka. Doslej je predstavila in opisala že okoli 600 besednih ustvarjalcev, znanih ali na novo odkritih, ki so se v preteklosti, od 16. stoletja dalje, ukvarjali z leposlovjem. Gre za zelo veliko število književnikov ali drugih literarnih ustvarjalcev, je za naš časnik dejala avtorica projekta. Preostale bo predstavila in opisala še v treh knjigah doslej najbolj temeljitega izbora slovenskih književnikov.

Martijan Drobež

Nedeljska gledališka srečanja v SNG Nova Gorica

Veselo in zabavno s štandreškimi komedijanti

V nedeljo, 14. novembra, je v Slovenskem narodnem gledališču zavelo pravo martinovo vzdušje. Tokratni gost Nedeljskih gledaliških srečanj, že nekajletne abonmajske ponudbe najboljših ljubiteljskih predstav, ki se rojevajo na slovenskih tleh, v organizaciji Gledališča na vrhovi in ZKD Nova Gorica, je bil v gosteh dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež. Štandreški igralci so se predstavili pred nabito polno dvorano s svojo zadnjo celovečerno uspešnico, komedijo Gugalik N. Novaka v iskrivi režiji Jožeta Hrovata, in doživeli velik uspeh. Gledalci so se zabavali ob komedijskih zapletih in razpletih, pa tudi po predstavi, ko so jih igralci povabili na martinovanje v preddverju gledališča, kjer je v trenutku vse zadišalo po tipičnih štandreških kulinaričnih dobrotah, ki sta jih, kot se spodobi, spremljala bistra kapljica, pa tudi še sladko novo vino. Jesensko nedeljsko popoldne je tako ob dobri predstavi in vabljenih dobrotah minilo kar se da sproščeno in veselo.

SNG NG / Premiera: Grozni Gašper Pobalini še zmeraj občudovanja vredni vzorniki!?

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica vselej skrbi tudi za svojo mlado publiko. Vsako leto ji namenja otroško ali mladinsko predstavo. Letos je v koprodukciji z Gledališčem Koper najstnikom postregla s predstavo Grozni Gašper. Po motivih Francesce Simon jo je napisala Tamara Matevc, uprizoritveno inačico pa je podpisala Tatjana Doma, ki je tudi poskrbela za dramaturško obdelavo. Režiser Jaša Jamnik jo je stalno "akcija", da mlado občinstvo se ob

njej res ne dolgočasi. Sodeč po statističnih podatkih, so dogodivščine Groznega Gašperja (Horrid Henry) ameriške pisateljice Francesce Simon, ki je obiskovala tudi univerzo v Oxfordu in bila časnikarka pri svetovno znanih časopisih, izredno priljubljene med otroki oz. najstniškimi bralci. Francesca Simon je začela pisati mladinske knjige l. 1989 in jih je do sedaj izdala že petdeset. Izmed teh je serija o groznem Gašperju doživela največ uspeha. Prodanih je bilo več kot 15 milijonov izvodov. L. 2008 je prejela zanj literarno nagrado Veliki Britaniji. Grozni Gašper je bil izdan v 24 državah in po

knjižnem delu so pripravili tudi televizijske risanke. Da je ta anti-junak zelo priljubljen tudi pri slovenskih otrocih, je bilo več kot opaziti na novogoriški premieri (v Gledališču Koper je bila krstna uprizoritev 13. novembra letos) v torek, 16. novembra. Zelo mlado občinstvo, ki je dobro zasedlo dvorano, se je vidno zabavalo ob potegavščinah groznega Gašperja, seveda namenjenih predvsem odraslim, to se pravi vragolije, ki jo je prepričljivo z vsemi njenimi strahovi in nemočjo pred po-

rednežem orisal Blaž Valič. Ko je grozni Gašper, v huliganski drži in prav taki obleki, skočil z odra in vprašal gledalce, ali znajo kako grdo besedo, so otroci kar tekmovali, kdo bo glasnejši in kdo jih bo več natrosil (saj so ob ogledu predstave prejeli tudi svinčnik za grde besede!). Kar precej hude Gašperjeve vragolije so si sledile na odru, na katerem je bil le velik kavč in veliko svobode: bil je

besede!). Kar precej hude Gašperjeve vragolije so si sledile na odru, na katerem je bil le velik kavč in veliko svobode: bil je

petkov večer in Gašper, v katerega se je odlično vživel Igor Štamulak, je bil sam v družbi brata Petra, pridnega, marljivega učenca ali piflarja, kot ga zmerja nemarni Gašper, in prijateljice Maje. Z njimi je bila le prestrašena varuška, ki se je skrivala za kavčem. Petra je bolj umirjeno poosebil Rok Matek, neugnanajo Majo, nekakšno dekliško verzijo groznega Gašperja, pa Medea Novak v uporniški najstniški drži, ki komaj čaka, kdaj bodo katero ušpičili. Razposajena družina je neukrotljiva; v njej se zrcalijo obnašanja današnjih otrok iz sicer premožnejših malomeščan-

skih družin sodobne družbe, ki imajo vsega na razpolago in pred katerimi so starši neobgljeni: noben vzgojni prijem, opozorilo, kazni jim ne pridejo do živga. V tem narobe svetu, kot piše v gledališkem lističu, ki spremlja predstavo, "otroci nadzorujejo odrasle". V izredno dinamični uprizoritvi, ki jo tudi v raperskem tonu spremlja glasba Mirka Vuksanovića, barvno vizualno podobno pa ji dajejo pisani kostumi Ane Matijević, bomo težko našli kako vzgojno poanto, ki bi jo sicer otroško-mladinska predstava morala vsebovati (tudi po prizorišču raztresena pokovka, ki jo s čevlji teptajo protagonisti, ni ravno posrečena domislila v tem času krize!). Kritika je v predstavi naperjena proti staršem, ki ne znajo več vzgajati svojih otrok in nemočni zremo v njihovo "huligansko početje".

IK

Srečanje učencev osnovne šole iz Števerjana z učenci iz Kojskega, z Dobrovega in iz Bračana

Obisk lovske koč na Koradi

Oš Alojza Gradnika iz Števerjana in Oš Ludvika Zorzuta iz Bračana že leta uspešno sodelujeta z osnovnima šolama iz Kojskega in z Dobrovega z raznovrstnimi dejavnostmi in skupnimi projekti. Prva letošnja tovrstna pobuda je bila poučna ekskurzija na Korado. V petek, 5. novembra, je pričakoval števerjanske učence 3., 4. in 5. razreda na šolskem dvorišču avtobus, na katerem so bili že nameščeni učenci 3. razreda osnovne šole Kojsko, saj so oni gostoljubno poskrbeli za prevoz. Skupaj so se popeljali čez bližnje vasi Hum, Kojsko, Vrhovlje, a megle so jim zadržale pogled na lepote Goriških Brd. Bilo je namreč precej oblačno, a ker niso bile napovedane večje padavine, so se odgovorni odločili, da se ekskurzija izpelje. Na izhodiščni točki za kratek vzpon na najvišji vrh

briške pokrajine, Korado, so jih pričakovali učenci 4. in 5. razreda OŠ iz Bračana in tretji razred OŠ z

Vesna Filej. Odpravili so se na "dolgo pot". Ozka pot jih je vodila do lovske koč, kjer jih je

notranjosti lovske koč je razstavljenih veliko nagačenih živali. Ob prasketajočem ognju jim je ra-

živali živijo na tem območju, s čim se prehranjujejo, kako prezimijo, kakšna so njihova bivališča. Našel je tudi živali, ki so na tem območju zaščitene. Učenci so izvedeli veliko novih in zanimivih stvari. Na primer so spoznali razliko med lisičjim in jazbecem brlogom. Povedali so

pred brlogom ali v njem. Ugotavljali so tudi, da imajo gamsi različne rogove: samci imajo bolj široke in okrogle, samice pa bolj ravne. Lovci so gostom ponudili zelo okusen čaj in slasten sendvič. Ker je bilo megleno in je rahlo rosilo, so se morali odpovedati sprehodu do vrha. Otroci so se še malo poigrali, učiteljce pa so se domenjale za izvedbo novih srečanj. Čas je hitro mineval in že se je moral vsak vrniti na svojo šolo, poln novih vtisov in spoznanj. Čeprav jim je ponagajalo vreme, so učenci preživeli zelo poučen in malo drugačen šolski dan. Ker je Korada vsem dostopna (812m), se bodo lahko tja vrnili spomladi v lepem vremenu, v spremstvu svojih staršev, se ustavili v planinski koči, se sprehodili po cvetočih travnikih, si ogledali cerkev svete Gendence, predvsem pa bodo imeli prečudovite razglede na prekrasne bližnje in daljne vrhove pa tudi na morje.

Sabina Grahek

Dobrovega. Pospremlja jih je tudi ravnateljica z Dobrovega, gospa

pričakoval lovec Klavdij, ki je član lovske družine Goriška Brda. V

zložil značilnosti tamkajšnje pokrajine. Povedal jim je, katere

jim, da je jazbec dosti bolj čist in skrben, lisice pa pustijo smeti kar

V cerkvi civilne bolnišnice v Vidmu

Koncert v spomin na dr. Mirka Špacapana

V soboto, 20. t. m., je bil v cerkvi civilne bolnišnice v Vidmu dobrodelni koncert ob rojstnem dnevu pokojnega zdravnika, politika, glasbenika in kulturnega delavca dr. Mirka Špacapana. Koncert je priredila organizacija Onlus – Cure palliative Mirko Špacapan, ki jo vodi pokojnikova žena dr. Emanuela Quaranta Špacapan. Pevska skupina Spiritual Ensemble je zbranimu občinstvu zapela ljudske pesmi iz bogatega repertoarja črnske spiritual glasbe. Pesmi, ki so jih peli afroameriški sužnji od 17. do 19. stoletja, pripovedujejo zgodbe o njihovem težkem življenju in o moči za prenašanje trpljenja.

Dvajsetčlanska pevka skupina Spiritual Ensemble je nastala leta 1995 in uspešno deluje pod vodstvom Maurizia Deganija. Udeležila se je

že več državnih in mednarodnih tekmovanj ter posnela tudi dve CD plošči. Prostovoljne prispevke, ki so jih zbrali na koncertu, bodo namenili onkološkemu oddelku videmske bolnišnice in novemu hospicu za terminalne bolnike v kraju Torreano di Martignacco, ki ga je pred kratkim z veliko požrtvovalnostjo odprla dr. Emanuela Quaranta Špacapan s sodelavci.

S 1. strani

Zadovoljstvo z državnim prispevkom...

Slovenska kulturno-gospodarska zveza izraža svoje zadovoljstvo ob novici iz Rima, da je v proračunski vladni komisiji vladni podtajnik Giuseppe Vegas vključil v vseobsegajoči vladni popravek k državnemu proračunu za leto 2011 dodatnih 2,5 milijona evrov za delovanje Slovencev v Italiji. Popravek bi dopolnil finančni zakon, ki je za financiranje dejavnosti manjšine namenil v sklopu zaščitnega zakona št. 38 le 2,8 milijonov evrov. S popravkom bi slovenske organizacije v Italiji prihodnje leto prejele 5,3 milijona evrov in se tako izognile skorajda katastrofalni krizi. SKGZ sprejema novico z olajšanjem, saj je optimizem podkrepil z dogovorom med predsednikom Napolitanom ter predsednikoma senata in poslanske zbornice, da bosta o usodi Berlusconijske vlade zbornici sklepali 14. decembra, torej po odobritvi finančnega zakona in popravka.

Za doseg cilja se je SKGZ trudila od dne, ko je bilo slutiti, da bo prišlo do bolečih rezov tudi na račun zaščitnega zakona in člena o manjšinskem delovanju. Zasluge zato, da je italijanska vlada po mnogih oklevanjih odločila, da slovenskim dejavnostim ne odvzame skoraj polovice sredstev, pa imajo nedvomno petčlansko zastopstvo (krovni organizaciji, senatorka Tamara Blažina ter deželna svetnika Kocijančič in Gabrovec), slovenska vlada s premierjem Borutom Pahorjem na

čelu in z ministrom za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjanom Žekšem, slovenski konzulat v Trstu ter nedvomno izredno aktiven slovenski veleposlanik v Rimu Iztok Mirošič. Kot kaže, se bo slovenska manjšina tudi za prihodnje leto rešila pred usodno stisko. V upanju, da se do končnega sprejetja finančnega zakona ne bo nič spremenilo oziroma zataknilo, pa SKGZ ponovno izreka predlog, da bi prišlo do sistematskega financiranja slovenske manjšine v Italiji. Ni namreč možno pozitivno delati, če ustanove, organizacije, društva in zaposleni do zadnjega meseca v letu ne vedo, ali bodo prihodnje leto še lahko obstali in delali ali pa jim bo za to zmanjkalo denarja. Domena za sistemsko financiranje dejavnosti Slovencev v Italiji bi vsebinsko dopolnila zaščitni zakon, ki ne predvideva mehanizmov za stabilnejše podpore.

S tiskovnim sporočilom se je oglasil tudi **deželni svetnik SSK Igor Gabrovec**:

“Predsednik deželnega odbora FJK Renzo Tondo je že pred koncem oktobra na ministra Giulia Tremontija naslovil uradni pisni poziv v podporo ohranitvi finančnih dotacij za slovensko narodno skupnost. S tem je Tondo osvojil poziv, ki sva mu ga s kolegom Igorjem Kocijančičem naslovila potem, ko sta Ljudstvo svobode in Severna liga znotraj deželnega sveta prav v istih dneh izrazila nerazumljivo odklonilna

stališča. V pismu finančnemu ministru Tremontiju je Tondo posebej poudaril dejstvo, da so se sredstva za slovensko manjšino v vseh teh letih stalno krčila. Od tu potreba, da se v državnem finančnem zakonu ohrani nivo vsaj petih milijonov evrov, saj bi v nasprotnem primeru, tako Tondo, bilo pod vprašajem preživetje slovenskih kulturnih ustanov, ki so pomembna za vso deželno stvarnost.

Nazadnje je predsednik Tondo ugotavljal, da bi se znižanje finančnih dotacij slovenski manjšini negativno zrcalilo v odnosih s Slovenijo, s katero tako Rim kot Dežela gojita tesne odnose in plodno sodelovanje.

V minulem tednu smo se zahvaljevali številnim subjektom, ki so pripomogli k uspehu, od slovenske vlade in njenega veleposlanika Iztoka Mirošiča pa vse do parlamentarcev Južnotirolske ljudske stranke SVP in Demokratske stranke. Tem naj torej dodamo javno priznanje predsedniku Renzu Tondmu, ki je z jasnim posegom šel k bistvu. Zaradi tega sta se mu v teh dneh zahvalili tudi obe krovni organizaciji SSO in SKGZ.

Pred dnevi je goriški predsednik SKGZ prof. Livio Semolič, ki se izmenično predstavlja kot sodelavec sen. Tamare Blažine, ob neki priložnosti (okrogla miza o sodelovanju glasbenih šol) javno izjavil, da naj bi bila rešitev finančnih dotacij “sad posrečenih okoliščin”. Naj mi bo dovoljeno, da tako oceno odločno odklonim. Na “srečo” naj se obesijo tisti, ki ne verjamejo v lastne sposobnosti. Ostalim ostaja še vedno pot vztrajnega dela in iskanja vseh možnih poti in zavezništov, ki večkrat privede do zaznavnih rezultatov. K sreči”.

Preveč razvit čut vonja vpliva na prehranjevanje

Prevelika lakota? Kriv je nos!

Prekomerna telesna teža je posledica neravnovesja med vnosom in porabo energije oz. vnosom hrane in telesno dejavnostjo. Kadar s hrano vnesemo več kalorij, kot so nam potrebne med telesno dejavnostjo, se odvečna energija kopiči v obliki maščobe. Da bi znižali telesno težo, bi morali porabiti več kalorij, kot jih vnesemo. Razširjenost debelosti narašča in množično ogroža zdravje prebivalcev razvitih držav sveta. Po nekaterih ocenah ima že več kot polovica Evropejcev prekomerno telesno težo, vse več težav z odvečnimi kilogrami pa imajo tudi otroci. V Sloveniji je 54% odraslih v starostnem obdobju od 25 do 64 let čezmerno prehranjenih, kar 15% vseh oseb pa je debelih. V Italiji je prekomerno debelih 10% odraslih oseb in 15% otrok: debelost je razširjena za 30% več kot pred desetimi leti. V Severni Ameriki je situacija še slabša kot v Evropi: projekcije napovedujejo, da bo v ZDA leta 2020 45% prebivalcev predebelih.

Debelost pomeni tveganje za bolezni srca in ožilja in povečuje pojavljanje arterijske hipertenzije. Povezana je z večjim razvojem nekaterih vrst raka, žolčnih kamnov, motenj dihanja, artroze velikih sklepov, hipertrofije srčne mišice in srčnega popuščanja. Tudi sladkorna bolezen tipa 2 je povezana z debelostjo. Znižanje telesne teže za že samo 5 do 10% veliko doprinese k zdravju. Kateri je lahko razlog, da se nekatere osebe ne morejo odreči

prekomernemu uživanju hrane? Najnovejše raziskave trdijo, da debele osebe imajo zelo razvit čut vonja, ki jih neizogibno veže na dobro, okusno, a tudi najbolj kalorično hrano. V Veliki Britaniji, na univerzi v Portsmouthu, je skupina znanstvenikov, z dr. Lorenzom Staffordom na čelu, opravila študij na 64 prostovoljnih, od katerih je imelo nekaj normalno telesno težo, drugi pa so bili predebili. Znanstveniki so opazovali, kakšno vlogo je imel “nos” - čut vonja - v človekovem

prekomernim vnašanjem kalorij. Debeli ljudje pa nimajo meje pri prehranjevanju, saj pri njih ostane vonj zelo občutljiv tudi, ko bi jim obrok zadoštoval in ko nimajo več potrebe po iskanju hrane. Pri debelih osebah ni prefinjen samo okus za dobro hrano, temveč tudi vonj! Ni še jasno, ali so odvečni kilogrami posledica razvitega vonja ali obratno.

Angleški znanstveniki preučujejo, kako bi lahko razbili to vez. Radi bi uporabili različne vonjave v pomoč pacientom pri shujševalnih dietah - edino sredstvo za izboljšanje samopodobe in doseg duševnega ravnovesja, saj je že v otroštvu, še posebno v mladostniškem obdobju in seve-

da pri odraslih, debelost povezana z mnogimi psihosocialnimi težavami. Telo in duševnost sta celota, ki ni le funkcionalna, ampak ima tudi psihološko in socialno razsežnost. Za vsakega človeka je pomemben telesni videz, na podlagi katerega se razvije spoštovanje in vrednotenje samih sebe. Zaradi debelosti ima človek slabo predstavo o sebi, njegova zunanost mu preprečuje bogato socialno življenje, čuti se

osamljenega in nerazumljenega. V obdobju, ko je izredno pomembna zunanja podoba, ki naj bi sledila strogim merilom mode, je debelost lahko zelo moteča za zdrav duševni in socialni razvoj, zaradi tega znanstveniki namenijo vedno več energije iskanju novih strategij v pomoč predebelim ljudem.

Katja Ferletič

odnosu do hrane. Prišli so do spoznanja, da pred obroki imamo vsi zelo občutljiv čut vonja, zdi se zaradi potrebe po iskanju hrane, ki je v človeku prirojena. Čut vonja se navadno ošibi, ko imamo poln želodec, saj se predeli možganov, ki upravljajo vonj, povezani s tistimi, ki upravljajo prehranjevanje - možgani ščitijo tako organizem pred

Sestanek med ZŠSDI, SSO in SKGZ

Potrebno je večje sodelovanje

Disciplina, solidarnost in potreba po večjem sodelovanju na vseh manjšinskih področjih so bile glavne teme sestanka med predstavniki Združenja slovenskih športnih društev v Italiji in krovni organizaciji SKGZ in SSO. Za sestanek je zaprosilo ZŠSDI, saj podobnega srečanja ni bilo že dolgo časa. Na srečanju je delegacija ZŠSDI podčrtala predvsem zaskrbljenost zaradi opažanja nekoliko hladnejših odnosov med krovni organizacijama, kar ni najbolj spodbudno, glede na to, da so na obzorju hudi časi, ki bodo prav gotovo v marsičem pogojevali dnevno delovanje in organiziranost vseh organizacij, ki v svojih vrstah zajemajo našo življenjskost. Z velikim zanimanjem je ZŠSDI analiziralo dokumenta, ki sta ju krovni organizaciji pred kratkim dali v javnost in ki govorita o reorganizaciji manjšinskih organiziranih dejavnosti. Vsak dokument ima svojo vizijo prihodnosti naše skupnosti, marsikak pogled na prihodnost je skupen, vendar ZŠSDI pogrša dejstvo, da po objavi dokumentov ni bilo v našem manjšinskem prostoru še nobene vsebinske diskusije in

nikakršnega tehtnega soočenja o vsebinah, kar kaže na dejstvo, da vlada v glavah neke vrste mrtvilo, kar ni pozitivno.

O tem in o stališčih ZŠSDI je imel daljši poseg podpredsednik prof. Ivan Peterlin, ki je navzočim posredoval veliko zaskrbljenost, s katero športna organizacija pričakuje razvoj političnih dogodkov in s tem tudi del svoje usode. ZŠSDI je namreč organizacija, v katero so se v letih včlanila vsa naša športna društva, in kot športniki, ki preživajo vsi pod isto streho, zahtevajo večjo pozornost in predvsem bolj izrisane strateške izbire, kako naprej. Tako imenovane “solo” akcije, ko druge sorodne organizacije skušajo prehitovati tako z desne kot z leve, naš šport obsoja. Potrebna je skupna strategija, potrebne so složnost, predvsem pa lojalnost in smotnost pri

izbirah; med akterji vsega tega hoče naš šport odigravati vlogo subjekta.

Po poglobljeni diskusiji, v katero sta posegla predvsem predsednik SKGZ Rudi Pavšič in predsednik SSO dr. Drago Štoka, sta bili podčrtani pomembnost športnega gibanja in ugotovitev, da je apel ZŠSDI po večjem sodelovanju tako med krovni organizacijama kot med drugimi

Prof. Ivan Peterlin

manjšinskimi dejavniki povsem utemeljen. V roke je treba vzeti pogum in voljo, da si manjšina - v pričakovanju velikih finančnih rezov - izriše točno razvojno strategijo, katere dinamike se morajo vsi partnerji, ki se prepoznajo v obeh krovni organizacijah, strogo držati.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Palik
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 23. novembra, ob 14. uri.

V iskanju tišine...

Istrska jesen

Jesen je najlepša v Istri ali na Krasu, kjer je v zraku še vonj po morju in poletju. Kjer še ni v ozadju pobeljenih vrhov in kjer je sonce, ko se vendarle prikaže izza oblakov, še prijetno toplo. Tu je tudi narava radodarna in dobra, baha pa se z zlato rumenimi barvami zadnjega sadja. Neke jesenske nedelje, ko pri nas megla ni napovedovala nič prijetnega, smo se v iskanju sončnih žarkov napotili v dolino pod Motovunom, tja v istrsko vasico Livade, ki sicer najbolj slavi po svojih tartufih. Čisto neverjetno je, kako je ta črni gomolj, ki pod grdo, raskavo skorjo skriva božansko vsebino, osvojil svet. Častili in oboževali so ga že stari Rimljani, o Mozartu in Rossiniju pripovedujejo, da sta bila dobesedno nora nanj, v starem Rimu so jih uvažali iz Libije in uživali skupaj z medom. No, v srednjem veku so seveda nekateri duševni higieniki nastopili proti temu božanskemu gomolju in ga zavračali, češ da je izjemno škodljiv ter da je dejansko "drek od hudiča" in hrana čarovnic, ki povzroča človeku gnój-

ne bule in paralizo.

No, na srečo so ta vraževerstva za nami, od njih pa je ostalo prav malo, no, vsaj če pogledamo, koliko ljudi se jeseni tare na prazniku tartufov v Livadah. Izlet v dolino Livad pa ni zanimiv samo za sladokusce, saj je tu marsikaj zanimivega za ogled, za ljubitelje izletov je veliko pešpoti, na svoj račun pa bodo prišli tudi kolesarji in ljubitelji zgodovine in starih naselij. Pa prijetna je ta pokrajina jeseni, zavita v čarobno pričakovanje, v sebi nosi le daljne spomine na turistični vrvež in razposajeno veselje poletja. Mi smo se z avtom zapeljali po dolini Mirne do razpotja za Završje, čisto pod to slikovito vasico smo pustili avto in se po Parenzani sprehodili do Kostanjice. Sicer lahko kolesarji in ljubitelji daljših tur avto pustijo kar v Livadah, možen pa je tudi ogled Istrskih Toplic. Naj omenimo, da je zdravilna voda, ki jo tu sedaj uporabljajo predvsem za zdravljenje revmatskih obolenj, prvič omenjena že v XIV. stoletju. Njena značilnost je visoka vsebnost

žvepla in nekaj radioaktivnosti. Temperatura vode pri izviru je približno 35 stopinj Celzija, v njej pa najdemo 13 različnih vrst mineralov in spojin.

Nas postanek v zdravilišču ni zanimal, mikal nas je nekoliko meglen, otožen jesenski dan, ki pa je bil poln neke tihe skrivnostne poezije in tistih vonjav, ki so povezane s preteklostjo.

Za dolino Mirne bi lahko najprej rekli, da je tiha, da v njej še živi tista Istra, tista prava Istra, o kateri bremo v zgodovinskih knjigah in zapisih. Istra, kjer se kamen spaja z vinogradi in tišino, kjer so male strnjene vasi obdane z oljčnimi nasadi, kjer reka tiho teče v objemu topolov, kjer jeseni zadiši po kostanju in moštu. In kjer tišina občasno zmoti samo lajanje psov ali krič čaplje tam nekje daleč v močvirju.

V tej Istri po navadi iščem sprostitve in mir, po teh poteh, pordelih zaradi ruja in listja, gredo jeseni moje misli in iščejo, kje bi se na-

stavile zadnjim sončnim žarkom. Pot, ki pelje iz Livad in sledi toku Mirne, postane kmalu makadamska, po njej je prijetno peščiti ali kolesariti v družbi čapelj in liščkov. Po nekaj kilometrih, ki

cerkev in nekaj hiš, je bilo v rimski dobi mogočna utrdba, sem je vodila rimska cesta, najdeni pa so bili tudi grobovi in napisi v latinščini.

Završje je v starih virih prvič

mogočno obzidje z dvojnimi vhodnimi vrati.

Na slavno preteklost spominjajo dandanes le zidovi in dvoje cerkva, cerkev sv. Marije in sv. Roka, obe zgrajeni v šestnajstem stoletju. Znamenitost vasi je zvonik z ravno streho, ki je služila seveda tudi v obrambne namene. Zaradi preteklosti, pravijo, je sedaj zvonik nagnjen za 40 cm proti severu. Pravi ponos Istranov, ki se tako lahko ponašajo z visečim zvonikom in nekako tekmujejo z italijanskim mestom Pisto.

No, sprehod do Kostanjice gre po čisto položni in lahki trasi, pod nami se razprostira nižina, kjer se obriši topolov rišejo v meglicah, spodaj so kamnite domačije, napol zapuščene vasi, tišina, spomini in tiho hrepenenje po poletju. Parenzana vodi mimo

oljčnih nasadov in borov v tišino preteklosti. V tisto tišino, ki jo dandanes tako potrebujemo in katere odsev nikoli ne seže v naše razburkano življenje.

Suzi Pertot

smo jih mi kar prevozili, nas smerokaz usmeri levo navzgor, proti vasi Završje, ki ji Italijani pravijo celo Piemonte d'Istria. Naselje, ki je dandanes skoraj v celoti zapuščeno, gre v bistvu za gradič,

omenjeno leta 1102, ko je markiz Ulrich II. utrdbo daroval oglejskim patriarhom. Naselbina je bila nato last pazinske grofije, leta 1348 so jo osvojili Benečani. V srednjem veku je bilo tu zgrajeno

Pomemben mejnik naše športne organizacije

Ob 40-letnici ZSŠDI

v središču pozornosti

Čez nekaj dni, natančneje 8. decembra, bo Združenje slovenskih športnih društev v Italiji praznovalo štirideseti rojstni dan. ZSŠDI je bilo v zadnjih dneh v središču pozornosti, saj je v petek, 12. novembra, predstavljalo slovenski šport v Italiji na vsakoletni novinarski konferenci v Ljubljani, isti večer je v Bazovici obhajalo svoj jubilej ob predstavitvi nove knjige kolege Branka Lakoviča *107 naših azzurrov*, še prej pa je iste dni nagradilo najzaslužnejše dijakke-športnice s priznanjem Šport in šola in se sestalo s krovnicama organizacijama SKGZ in SSO.

Štiridesetletnica je nedvomno pomemben mejnik, ki pa ga je vodstvo Združenja zaradi globoke finančne krize modro sklenilo proslaviti v zelo omejeni in trezni obliki. S čisto konvencionalno proslavo, na kateri je bil osrednji govornik steber ZSŠDI na Goriškem, naš dolgoletni športni delavec Vili Prinčič. V svojem posegu je Prinčič lepo prikazal razvoj našega športnega gibanja od pionirskih začetkov do danes. Ker je sam v bistvu doživel vso pojovno zgodovino in čisto od blizu tudi vso pot našega telesno-kulturnega gibanja, ima seveda dobro pred sabo celoten razvoj in ga je tudi zelo nazorno prikazal poslušalcem ter mlajšim rodovom. Najbolj močna trditev, ki jo preko teh stolpcev večkrat poudarjamo in o kateri se strinjamo z govornikom, je bila ta, da je slovenski šport v Italiji najbrž dosegel svoj višek, objektivno največ, kar v naši skupnosti skrajno omejena človeška baza dovoljuje. Prinčič je bister in pozoren opazovalec našega športa in se potemtakem ne slepi s pričakovanji še dodatne rasti oziroma nadgradnje tega, kar imamo, kar smo dosegli. Zato naj si sposodimo njegovo spontano trditev in jo včasih povlečemo na dan, ko razpravljamo s tistimi, ki so vedno kritični do

našega športa in za katere je zamejski športni kozarec a priori vselej napol prazen.

O jubileju Združenja, pa tudi o že drugi Lakovičevi knjigi, namenjeni Slovencem, ki so kdaj nosili dres italijanske države, članske ali mladinske, reprezentance, smo v zadnjih mesecih že pisali na dolgo

Osrednji govornik na proslavi Vili Prinčič

in na široko. Glede bazovske proslave gre dodati, da so oblasti kot po navadi s svojo prisotnostjo dokazale, da je šport zelo pomemben segment naše manjšine, ki z uspehi v štiridesetih letih, pa tudi s toliko "azzurri", potrjuje, da je res "športna".

Drugi pomemben dogodek tega "velikega petka" ob martinovem pa je bila tradicionalna tiskovna

konferenca o športu v zamejstvih na ljubljanskem sedežu Olimpijskega komiteja Slovenije. Predsedniku OKS Janezu Kocijančiču so se letos predstavili predsednik ZSŠDI Jure Kufersin, tajnik Prinčič in Lakovič z novo knjigo. V predstavitev enoletnega delovanja so bili torej v središču pozornosti finančne težave, ki hromijo delovanje Združenja (o tem je Kufersin dan prej razpravljal tudi s Pavšičem in Štoko, ki ju je vnovič pozval k zblizanju), štiridesetletnica in nova publikacija o reprezentantih. Z novinarskega zornega kota Slovenci v Italiji, po pravici povedano, niti letos niso bili zanimivi. Gre navsezadnje za tiskovno konferenco, na kateri bi se slovenski časniki radi seznanili predvsem s športniki in nanje vezanimi uporabnimi zgodbinami. Slovenska športna zveza iz Celovca je na primer tudi letos pripeljala mlade tekmovalce v dresih (nogometaši SAK in družina posebno nadarjenih tekmovalcev v zimskih disciplinah) in poskušala novinarjem ponuditi zanimive teme, pa čeprav tudi koroško športno krovno organizacijo tarjejo ekonomske težave. Mar ne bi tudi ZSŠDI izkoristilo to priložnost za predstavitev svojega živega utripa v podobi najuspešnejših športnikov (ki jih je res težko v tem obdobju na delavnik spraviti v Ljubljano) ali vsaj mladih sil (Pomladi-Krasa, Jadrana, jadrance, odbojkarice)?

Mladi pa so bili tudi letos protagonisti nagrade Šport in šola, ki jih ZSŠDI z združnima bančnima zavodoma Zadržno kraško banko in Zadržno banko Doberdob-Sovodnje podeljuje slovenskim višješolcem, ki so uspešni med šolskimi klopmi in na športnih prizoriščih. Potem ko je več izvedb označevalo res veliko število prejemnikov priznanj, jih je bilo tokrat zgolj devetnajst (enajst deklet, osem fantov), kar niti ni nujno negativno.

HC

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

58

Ne vem, ali ste kdaj morali komu odgovarjati, zakaj imate radi knjige, a meni se dogaja večkrat, tudi zaradi te rubrike, ki ima zahteven naslov, kajti vprašanje Kaj sploh počnem tukaj?, ki je sicer vzeto iz naslova v za sedaj v slovenščino še ne prevedene Chatwinove knjige, zbode marsikoga. Pred dnevi me je po odprtju lepe razstave svojih "nenapisanih pisem" v galeriji Ars na Travniku v Gorici tržaški slikar Deziderij Švara vprašal, zakaj sem dal ta naslov rubriki.

Z njim in gospo Nadjo smo se v pizzeriji v središču mesta spraševali, kaj se nam dogaja, da se v sedanjih družbi nekako ne ujamemo več, se v nji ne znajdemo, predvsem pa smo se strinjali, da je težko, zelo težko na novo osmisliiti odnose v današnji družbi.

S prijateljem Deziderijem Švaro sva se spoznala konec sedemdesetih let minulega stoletja v Trstu, pravzaprav v eni okoliških vasi, nekega poletnega večera, pod latnikom smo sedeli, bil sem nekaj več kot dvajsetleten mladenič, ki se je pridružil lepi družini tržaških likovnih in ne samo likovnih umetnikov, po neki razstavi je gotovo bilo. Sprejeli so me medse in me bili veseli, vstopal sem v tržaško kulturno dogajanje, ki je bilo takrat čisto nekaj drugega, kot je danes. Vsaj glede druženja! Ni je bilo razstave, po kateri ne bi kam zavili: spremljevalci slikarjev, časnikarji, igralci, pesniki, pisatelji, tudi profesorji, da, tudi profesorji, ki jih danes nikjer ni, so bili zraven. Družili smo se. Tistega časa ni več, tudi TK galerije ni več, ne niza vrhunskih razstav v njej, kot ni več družbe, ki bi se še našla in razpravljala, predvsem pa ni več mladih, dvajsetletnih mulcev in deklet, ki bi hoteli in hotele "biti zraven", kot se reče.

Spremenilo se je skoraj vse, spremenili smo se mi, spremenila se je družba, spremenil se je svet. Mimogrede: premalo se sprašujemo, koliko nas je tehnologija spremenila, koliko nas je internet spremenil, koliko so nas prenosni telefončki spremenili, koliko...

Zakaj se je vse spremenilo?

Odgovorov je seveda več, morda je pisanje te rubrike pravzaprav skromen in oseben poskus iskanja vsaj enega od odgovorov na to večno vprašanje: "Kaj sploh počnem tukaj?" Pa je Deziderij Švara res dober prijatelj, mimogrede: več kot trideset let sva si obljubljala razstavo, končno sva jo le izpleljala, lep večer je bil, saj se ni zadovoljil s preprostim odgovorom, da me je to vprašanje pač zadelo, ker je v bistvu isto in temeljno vprašanje, ki ga pred vsakega človeka postavlja vsak dan znova življenje.

In sem mu zato preprosto povedal, da se v tej družbi ne najdem več, predvsem zato ne, ker ima prav Bauman, ko govori, da je naša družba v bistvu družba tekočih, neoprijemljivih odnosov. Takoj si je zapisal ime tega v angleščini pišočega poljskega sociologa, filozofa židovskega rodu, ki mi je edini posredno dal vsaj kak odgovor na mojo zagato s samim seboj in družbo, sredi katere živim, če me že filozofi raznih teorij o t. i. "šibki misli" nikdar niso prepričali, kaj šele današnji vseprisotni relativizem, katerega začneš šele dobro preklinjati, ko ti ga otroci prinašajo iz šole v najstniških letih!

Po telefonu me je dva dni kasneje poklical in se mi zahvalil za nasvet, prebral je Baumanovo knjigo Amore

liquido (Tekoča ljubezen), dodal je še, da me bo pa ob prvi priložnosti vprašal še nekaj.

In tako smo pozno zvečer po razstavi sedeli v pizzeriji pred goriškim županstvom in se pogovarjali. Končno je le prišel na dan z vprašanjem: "Ampak, Jurij, zakaj ta tvoj Kaj sploh počnem tukaj?", ko pa si urednik našega tednika, oče treh otrok, si dejaven, ne nazadnje tudi nocojšnje razstave ne bi bilo, če se ne bi zanj mo dogovorila, pišeš, zakaj ti zapisi, v katerih je večkrat čutili nelagodje, ki ga nosim tudi sam danes v sebi, ko ugotavljam, o čemer pišeš tudi ti, da smo se nekje kot skupnost izgubili?"

Jasno, da mu nisem mogel zadovoljivo odgovoriti, vem pa, da sem mu vrnil z vprašanjem: "Pa mi ti, Deziderij, odgovori, zakaj danes ni bilo na razstavi enega samega mladeniča, enega samega dekleta, ki bi prišlo pogledat razstavo, a ne samo to, enega samega mladeniča ni bilo in ne dekleta, ki bi z nami ostalo na kozarku, tebe in mene skušalo pobliže, osebno spoznati, navezati stik, ki bi ga in bi jo ta razstava in midva ter prisotni umetniki zanimali? In povej mi, zakaj ni na naših kulturnih večerih niti enega samega profesorja več, če pa že je, je to bolj izjema kot pravilo? Ne vem, Deziderij, ne vem odgovora, kot ga danes ne ve nihče več. In da ne boš mislil, da govorim samo o naju! Sam se udeležujem vrste predstavitev knjig, na katerih ni ne šolnikov in ne

mladih, ampak samo peščica ljudi, ki se med seboj poznamo, med njimi pa sem s svojimi dobrimi petdesetimi leti gotovo najmlajši!" Gospa Nadja je bistro dodala v molk med Deziderijem in mano, da je vendarle v slovenski šoli v Italiji zaposlenih toliko ljudi, več kot petsto jih je!!!, kar bi pomenilo, da je to naše največje podjetje, prava industrija. "Gospa Nadja, vi govorite še o nas, še o skupnosti", sem jo nevsiljivo opozoril.

"Ja, res, saj je res!" je utihnila gospa Nadja Sosič, s katero sem leta in leta z ramo ob rami na veliko kulturnih prireditvah, med drugim je gospa ena redkih Tržačank, ki redno zahaja na kulturne prireditve na Goriško.

"Če sem prepozno razumel, da smo izgubili solidarnost na tej poti v materialno, sicer zelo 'dobro stoječo družbo', pa nočem izgubiti še svojih otrok, hočem vedeti, kaj mislijo, kdo so, kaj pišejo, kaj dihaajo in kaj počno!" sem na Deziderijevo vprašanje glede interneta obrazložil svoj načrti in zavestni vstop v svet interneta, na Facebook in nasploh v medmrežje, kjer je sicer res lahko vse neotipljivo in nerealno, a se tam srečujejo naši otroci in ne samo, predvsem pa tista tiha večina slovenskih ljudi, ki ne berejo ne mojega tednika ne ničesar slovenskega, med seboj pa le govorijo slovensko, četudi v na prvi pogled nemogoči spakodranščini, ki pa je le neka zvrst slovenščine. Deziderij je vzdihnil, vem, ne more razumeti, je tudi prav tako.

Sam ne pišem sms sporočil, sem se pač odločil tako, zato razumem odločitev, da nekega lepega dne rečeš: "Tega pa se preprosto ne bom šel več!" Ko smo se pri avtu poslovili, mi je Deziderij poklonil knjigo poezij, ki jo je oblikoval; prijatelj Aleksij Pregarc in Edelman Juričič sta pred leti izdala skupno pesniško zbirko z naslovom Zemlja – zemljica. Doma sem jo položil na nočno omarico.

HOKEJ IN LINE

A1 liga: Ferrara – Polet Kwins 6:5

NAMIZNI TENIS

Ženska A1 liga: Kras – Norbello 1:4

Ženska A2 liga: Rangers – Kras 4:1; Kras – Tramin 3:3

NOGOMET

D liga: Montecchio – Kras preložena

Promocijska liga: Union 91 – Juventina 1:2, Vesna – Lumignacco 1:1

1. amaterska liga: Azzurra – Primorec 1:4, Turriaco – Sovodnje 0:0

2. amaterska liga: Breg – Sant'Andrea 1:1, Montebello – Zarja/Gaja 1:1, Fiumicello –

Primorje 1:0

3. amaterska liga: Mladost – Audax 5:1

KOSARSKA

C1 liga: Jadran – Conegliano 69:56

C2 liga: Breg – UBC 89:73, Bor – Portogruaro 68:62

D liga: Kontovel – Villesse 70:46

ODBOJKA

Ženska C liga: Sloga – Buia 2:3

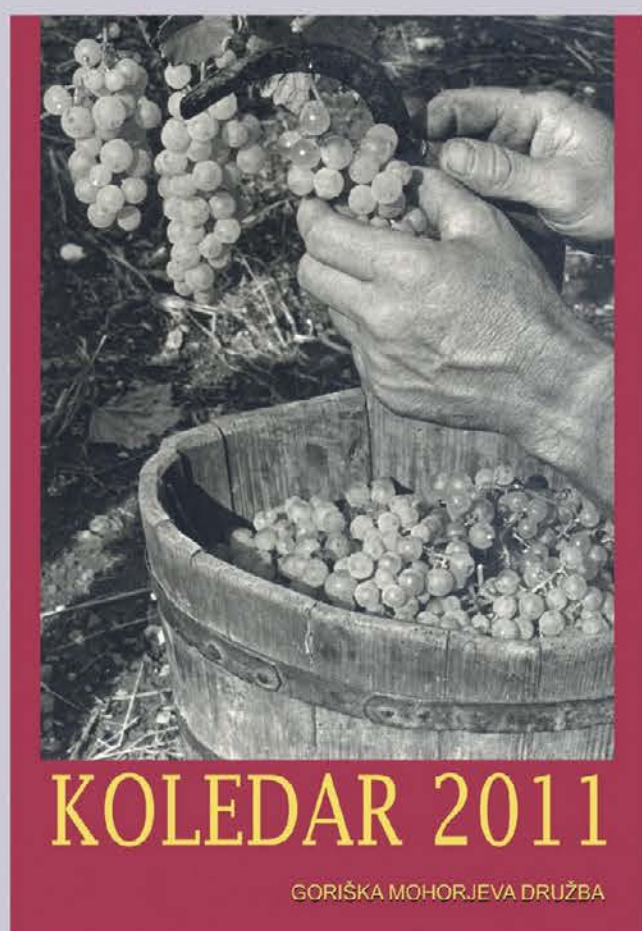
Moška C liga: Sola – Cervignano 3:0, Val – VBU 2:3

Ženska D liga: Kontovel – Villesse 3:2, Bluvalley – Bor 3:0

Moška D liga: Reana – Olympia 0:3, Naš Prapor – Casarsa 0:3

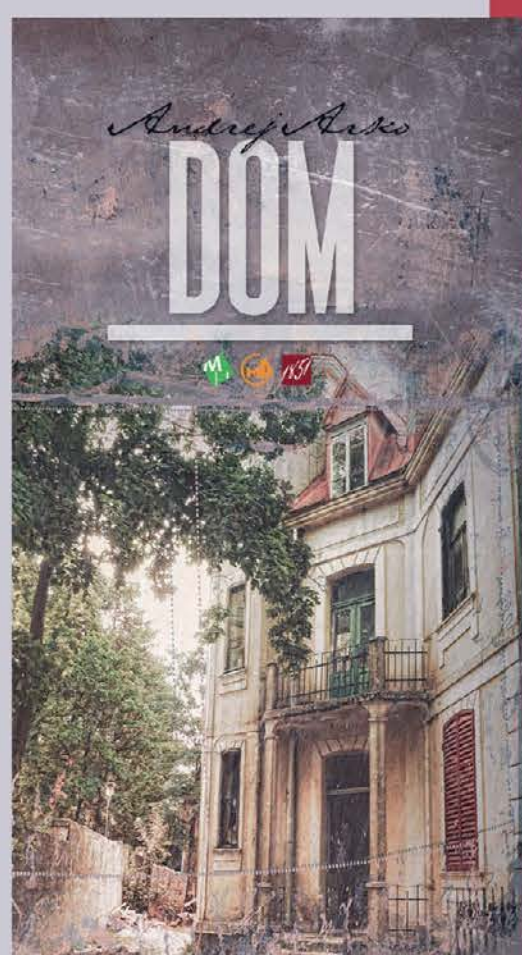
GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

Knjižna zbirka za leto 2011

KOLEDAR 2011

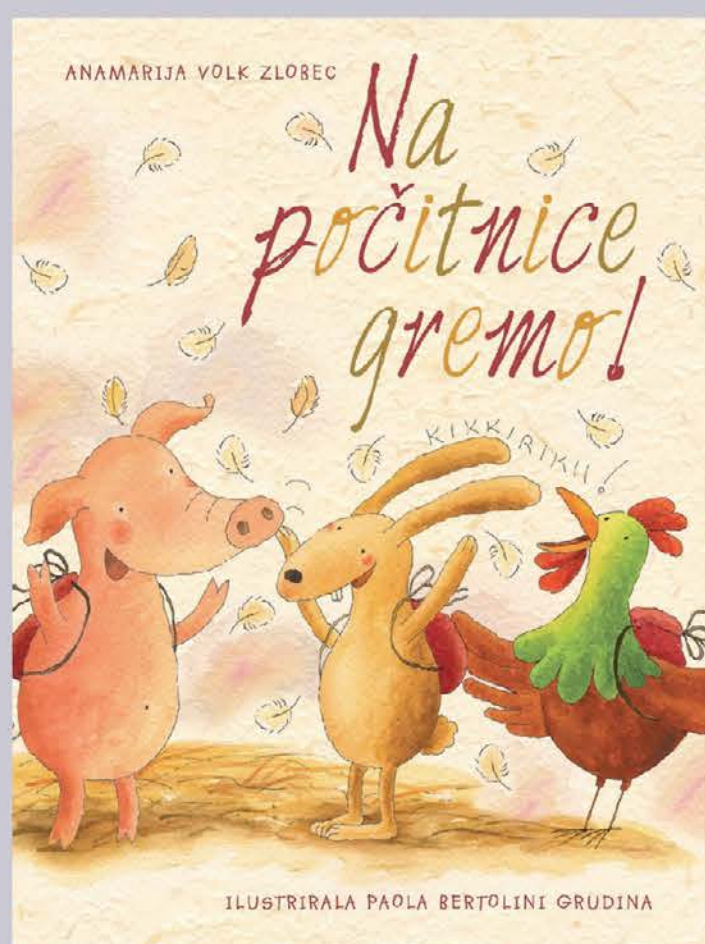
Uredil Jože
Markuža
Slikovne priloge
Silvan Pittoli

Andrej Arko

DOM

Skupna "večernica"
vseh treh Mohorjevih
družb

Anamarija Volk Zlobec

NA POČITNICE GREMO!

Ilustrirala
Paola Bertolini Grudina

Náš koledar 2011

Slikovne priloge Danijel Čotar

